AYDINLIK

sosyalist dergi

hikmet kıvılcımlı
halil berktay
deniz kavukçuoğlu

genellikle askercil ve sosyal strateji-taktik

bilimsel sosyalist devrim anlayışı

almanya meselesi

Aralık 1969

14

SAYI : 14 AYDINLIK Aylık Sosyalist Dergi ARALIK 1969

İÇİNDEKİLER :

Kurucular Adına Sahipleri	Gün Zileli, Cengiz Çandar, Atıl Ant, Ömer Özerturgut.
Sorumlu Yazı İş. Md.	Vahap Erdoğdu

İdare Yeri	Süleyman Sırrı Sok. 2/12, Yenişehir - Ankara
Telefon	12 74 17
Abone Adresi	P. K. 100, Cebeci - Ankara
İstanbul Temsilcisi	Fuat Fegan Divanyolu Cad. 83/3, Sultanahmet - İst. Tel: 27 39 61
Abone Şartları	Türkiye / yıllık 50 TL., altı aylık 25 TL., Avrupa ve Ortadoğu / yıllık 75 TL., altı aylık 40 TL., Diğer ülkeler / yıllık 125 TL., altı aylık 65 TL.
İlân Şartları	Tam sayfa 800 TL. üzerinden hesaplanır. Yayın ilânları indirimlidir.
Dizgi ve Baskı	İş Matbaacılık ve Ticaret Tel : 11 92 83, Ankara
İstanbul Dağıtımı	Fuat Büte, Ankara Cad. No. 34 Tel : 27 89 49
Ankara Dağıtımı	Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi
Ege Bölgesi Dağıtımı	Orhan Özşişman, 452. Sok. 5 — İzmir Tel : 38786

aydınlık'ta dünya ve türkiye

oportünizmi açığa çıkartalım ve ideolojik mücadeleyle yıkalım !

Türkiye İşçi Partisi içinde proleter devrimcilerinin yürüttüğü mücadele her geçen gün hızlanmakta ve yeni başarılar kazanmaktadır. Ancak bu başarıların gerçek devrimci başarılar olması, halkımızın millî demokratik mücadelesine ve proletaryanın devrimci hareketine ne ölçüde hizmet ettiğine bağlıdır.

Hepimiz biliyoruz ki, bir mücadelenin devrimci yolda ilerlemesinin tek ve tek teminatı, o mücadeleyi verenlerin politik bilincidir. Proleter devrimci hareket, bilincimiz sağlamlaştığı ölçüde doğru yolda ilerliyecek ve devrimci başarılar kazanacaktır.

Bizim için devrimci başarı nedir? Hangi gelişmeleri ve olayları biz başarı olarak görebiliriz? Proleter devrimcilerinin ölçüsü bellidir: Kitlelerin bilincini geliştiren, kitleleri devrimci saflara kazandıran, proleter devrimci kadroların politik bilincini sağlamlaştıran, örgütlenmemizi geliştiren ve çelikleştiren olaylar bizim için başarıdır. Çünkü bugünkü devrimci hedefimiz olan millî demokratik devrimi ve asıl hedefimiz olan proletaryanın devrimci iktidarını gerçekleştirmemiz, proletaryanın en bilinçli öncü kesimini ne derece sağlam temeller üzerinde örgütlediğimize ve proletarya ve müttefiki olan yığınları devrimci bilinçle ne ölçüde devrim saflarına kazandırdığımıza bağlıdır. Devrimci mücadelemizin bu görevlerine hizmet etmeyen ve bize başarı gibi gözüken bazı gelişmeler aldatıcı olabilir.

Proleter devrimcileri TİP içindeki mücadeleyi bu sebeple, TİP safları içinde proletaryanın devrimci ideolojisini yayma ve onu bir eylem kılavuzu olarak kabul ettirme mücadelesi olarak anlıyorlar. Oylamada azınlıkta kaldığımız bir kongrede, eğer biz bu görevimizi yerine getirme yolunda ileri adımlar atmışsak, o kongreden devrimci kazançlarla çıkmış, devrimci başarılar elde etmişiz demektir.

Buna karşılık oylamada çoğunluğu kazandığımız bir kongrede, eğer üyelerin devrimci bilincini sağlamlaştırmak, devrimci ideolojimizi bir eylem kılavuzu olarak bilinçlere yerleştirmek yönünde olumlu bir gelişme yoksa, bizim için devrimci bir başarı da söz konusu değildir.

Devrimci mücadeleyi zafere götürecek silâh, proleter devrimci ideoloji ve örgütlenmedir; proleter devrimci ideolojinin, proletaryanın en bilinçli öncü kesiminin kumandasında kitlelerin elinde maddî bir güç haline gelmesidir.

Proletaryanın devrimci ideolojisi olan bilimsel sosyalizm, bize Türkiye gibi emperyalizmin boyunduruğu altında olan ve kapitalizm öncesi kalıntılar barındıran bir ülkede, proletaryanın içinde yaşadığı tarihî aşamadaki görevinin millî demokratik devrim'i gerçekleştirmek olduğunu öğretmektedir. Ancak nasıl ki «Sosyalistim» demek proleter devrimci olmamıza yetmiyorsa, aynı şekilde bilimsel sosyalizmin yarı-sömürge ülkeler için evrensel doğrusu olan millî demokratik devrim stratejisini kabul etmek de bizim proleter devrimcisi olmamıza yetmez. Proleter devrimcisi, bilimsel sosyalizmi kavrayan ve onu eylemde de rehber edinen kişidir.

Bugün TİP içinde oportünizmin etkinliği azaldıkça millî demokratik devrim tezini kabul edenlerin sayısı da hızla çoğalmaktadır. Ama bu olumlu gelişmeye bakarak proleter devrimci bilincin aynı hızla yaygınlaştığını söyleyemeyiz. Proleter devrimci bilinç, eylem içinde proletaryanın devrimci ideolojisinin kavrandığı oranda yaygınlaşır ve sağlamlaşır. Yani hem sayı itibarıyla bu bilince ulaşanların çoğalması, hem de tek tek devrimciler olarak politik bilincimizin nitelik olarak sağlamlaşması, teori ve eylem arasında birliğin mücadelemize uygulanmasına bağlıdır.

Millî demokratik devrimi bir kalıp olarak ezberlemek, bir rozet değiştirir gibi kabul etmek, oportünizmin saflarımızdan sökülüp atıldığı anlamına gelmez. Böylelikle, oportünizm belli bir alanda bastırılmış ve sindirilmiş olur, o kadar. Toplumumuzun sosyo-ekonomik yapısından ileri gelen objektif şartları bir yana bırakırsak, oportünizmin kaynağı, esas itibarıyla politik bilinç noksanlığıdır. Aynı politik bilinç noksanlığı var oldukça, oportünizm başka kisvelerle ve pekâlâ millî demokratik devrim bayrağını en coşkun biçimde elinde tutarak ortaya çıkabilir. Sosyalizm, sosyalist devrim, sosyalist devrimcilik, bilimsel sosyalizm, proletarya vb. kavramları proleter sosyalizminin bütün kavramlarını kullanan oportünizm, millî demokratik devrim kavramını niye kullanmasın?

Karşı devrim, devrim saflarında bir kol bulundurmaya, onu kendi içinden vurmaya her zaman çalışmıştır ve çalışacaktır. Ve karşı devrim, bu mücadelesini her zaman, devrim saflarında gözde olan, itibarlı olan ne varsa o kılık altında yürütecektir. Sosyalist devrim proleter devrimcilerinin hedefidir ve proletaryanın öncülüğü, millî demokratik hareketimizin kalıcı zaferlere ulaşması ve devrim niteliğini kazanması bakımından olsun, sosyalist devrimin gerçekleştirilmesi bakımından olsun, sosyalistlerin devrim saflarında ulaşmaları gereken tarihî bir noktadır. Ama hepimiz biliyoruz ki, «sosyalist devrim» ve «proletaryanın öncülüğü» çığlıklarını atanlar her ikisini de baltalayan oportünizmin yalancı pehlivanları olmuştur. Bütün bunlar bize uyanık olmamızı ve devrim saflarında değerli olan her şeyi oportünizmden korumakta en amansız mücadeleyi vermemiz gerektiğini öğretiyor.

Bugün devrim saflarında güçlenen ve yükselen proletaryanın bayrağı ve onun millî demokratik devrim tezi de yozlaştı-

rılmaya çalışılacaktır. Bu bayrağı daha fazla yükseltmek, proleter devrimci bilinci daha fazla ve daha yoğun bir biçimde yaymakla mümkündür. Eğer Aybar ve Aren oportünizminin yaydığı yanlış düşünceleri bilincimizden söküp atmadan yalnız kamp değiştirerek, «ben proleter devrimcisiyim artık» diyerek proleter devrimci saflara katılırsak, aslında ortada değişen hiçbir şey yoktur; Aybar ve Aren oportünizmi gene saflarımızda başka kisve içinde yaşıyor demektir. Hem de bu sefer daha tehlikeli olarak! Çünkü devrimci saflar Aybar - Aren oportünizmine karşı bağışıklık kazanmışken, şimdi aynı tahribatı yapacak, ama biz devrimci bünyemizin bağışıklık kazanmadığı yeni bir mikropla karşı karşıya kalacağız demektir.

Oportünizmin kaynağı, kısa vadede değiştirilemiyecek objektif şartlar olan sosyo - ekonomik yapı bir yana bırakılırsa, bilinç eksikliğidir dedik. O zaman oportünizme karşı başarı, ancak teori ve eylem alanlarında yürütülecek ideolojik mücadele ile kazanılır. Aksi taktirde bir vücudun bir yerinde batan çıban, ona sebep olan şartlar yokedilmediyse başka bir yerde, hiç beklemediğimiz ve tedbirini almadığımız bir yerde çıkabilir.

Bütün dünya devrim tarihinde hattâ din ve mezhep bayrağı altında yürütülen sınıf mücadelelerinde böyle olmuştur. Belli bir ideoloji ya da düşünce, yığınları mücadeleye sokmaya başladığı zaman, hâkim sınıflar, o ideolojinin sahtesini destekleyerek, sosyal hareketleri parçalıyabilmiş ve dağıtabilmişlerdir. Hıristiyanlık ilk başlarda kölelerin mücadelesine bayrak olan bir ideoloji iken, zamanla Roma İmparatorlarının hakimiyet ve zorbalıklarını meşrûlaştırma aracı haline getirilmiştir. Anadolu'da göçebelerin ve köylülerin anti - feodal tepkisini örgütleyen ve onlara ideolojik kaynak olan Batıni mezheplerinin çeşitli türleri, daha sonra Osmanlı İmparatorları tarafından desteklenmiştir. Alevilerin zulüm gördüğü bir çağda Bektaşîlik, Osmanlı Sultanlarının merkezi otoritesinin baskı aracı olan yeniçeri ocağına mezhep olmuştur. Yakın tarihten de birçok örnekler bulabiliriz. Kapitalist tekeller İkinci Dünya Savaşından sonra Fransa ve Almanya'da sosyal demokratları desteklemekte bir sakınca görmemiş, hattâ yarar ummuşlardır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında tekellerin desteğini alan Alman Sosyal Demokratlarının lideri Kurt Schumacher, sosyal demokrasi adına Alman işçi sınıfı hareketini bölerek, Almanya'da birleşik, barışçı, demokratik bir devlet kurulmasını engelliyebilmiştir. Emperyalizmin en amansız düşmanları arasında dahi tercihler yaptığını ve böylece işçi sınıfı hareketini bölmeye çalıştığını biliyoruz.

Kendi yakın tarihimiz de bu konuda verilecek sayısız örneklerle doludur. Millî Kurtuluş Savaşı yıllarında, proletarya hareketini kontrolü altında tutmaya çalışan sivil - asker aydın zümre, işi bir Resmî Komünist Partisi kurdurmaya kadar vardırmıştı.

Bütün bunlardan çıkaracağımız sonuçlar vardır. Bir hareketin doğru yönde, devrimci doğrultuda gelişmesini sağlayan, onun büründüğü kılık, taşıdığı tabelâ değil, o hareketi meydana getiren üyelerin politik bilinç ve örgütlenme düzeyidir.

Bugün proleter devrimcilerinin TİP içinde verdiği mücadele, oportünist görüşleri çürütme ve oportünizmin üyeler üzerindeki egemenliğini yıkarak; proletaryanın devrimci düşüncesini TİP saflarında bir eylem kılavuzu olarak hâkim kılma mücadelesidir. Bu mücadele, bir sınıf mücadelesidir. Proletaryanın TİP saflarındaki küçük burjuva ve burjuva ideolojilerine karşı mücadelesidir. Em-

peryalizmin hâkim olduğu ve kapitalizm öncesi kalıntılardan arınmamış bir toplumda yaşadığımızı ve kendi ideolojisini kavramamış proleterlerin dahi küçük burjuva bilinciyle davrandığını düşünürsek, TİP'teki mücadelenin zorluklarını ve aynı zamanda gerekliliğini daha iyi kavramış oluruz. Bütün dünyada proletaryanın devrimci ideolojisi, daima yanlış görüşlerle ve sapmalarla mücadele ederek gelişmiş ve sağlamlaşmıştır. Kendi görüşlerimizin olgunlaşması, daha doğru izahlara kavuşmamız ve yanlış görüşleri çürüterek saflarımızı güçlendirmemiz, böylece devrimci mücadelemizin daha ileri boyutlara ulaşması ve devrimci pratiğin kazandırdığı yeni tecrübelerle, teorimizi geliştirmemiz bu yolla mümkün olmuştur. Devrimci teori ve pratik birbirlerini karşılıklı etkiliyerek gelişmiş ve güçlenmiştir.

Proleter devrimcilerinin oportünizme karşı mücadelede ilkesi, oportünist görüşleri açığa çıkarmak ve bu görüşleri kadrolar ve yığınlar önünde mahkûm ederek yıkmaktır. Lenin'in sözlerinn hatırlıyalım : **«Oportünist, tabiatı gereğince, daima belirli ve kesin olmaktan kaçınır... Karşılıklı olarak birbirini çürüten görüşler arasında yılan gibi kıvrılarak yürür; berikiyle de, ötekiyle de aynı fikirde olmaya çalışır. Bu arada kendi görüş ayrılıklarını, ufak tefek düzeltme teklifleri, şüpheler, iyi ve masum istekler vb., vb. şeklinde sınırlar.»** Açığa çıkmamak, belirlenmemek ve kesin görüşlere sahip olmamak, oportünizmin belli başlı özelliklerinden biridir. Çünkü oportünizm, onun belirli görüşleri tespit edildiği ve elle tutulup, gözle görülebildiği zaman eleştirilebilir ve çürütülür. Biz bu sebeple, oportünist görüşlerin kitleler ve kadrolar önünde açığa çıkmasını, yazı haline gelmesini, konuşma haline gelmesini isteriz. Oportünist görüşlerin açığa çıkmasını engellemek, onların kitle ve kadrolar önünde ipliklerinin pazara çıkmasını önlemek olur. Biz bu sebeple oportünizmi görüşlerini açık bir şekilde ortaya koymaya zorlarız.

Behice Boran, eğer, «Türkiye ve Sosyalizm Sorunları» adlı kitabını yazmasaydı, Sayın Sosyologun emperyalizmin ihraç metaı anti-komünizm silâhını elinden düşürmediğini ve işçi sınıfı hareketini bölme çabalarını nasıl gösterebilecektik. Bu kitap yazılmasaydı militanlar, sayın sosyologun «mücadelesinin sosyalizmi gerçekleştirme yöntemi ile anayasanın yasakladığı komünizmin birbirinden ayırdedilmesi mücadelesi» olduğunu nasıl anlayacaklardı? (Boran, a.g.e., s. 75).

Aynı şekilde Aybar'ın kitabına, Sadun Aren ve diğer oportünist ideologların yazılarına, devrimci hareketin **çok şey borçlu olduğunu** söylemek gerekir.

TİP kongreler dönemine girmiştir. Yapılan ilçe ve il kongreleri, proleter devrimcilerinin ilkelerini yaymaları için en elverişli alandır. Türkiye'de ilerici kadroların, önemli bir kısmı TİP çatısı altında toplanmıştır. Bu, özellikle TİP'in taşra örgütleri için daha çok geçerlidir. Sosyalizmi kavramaya açık bu kadrolara, proleter devrimci bilinci vermek ve proleter devrimci kadroların bilincini sağlamlaştırmak için TİP kongrelerine katılmamız ve bu kongrelerde amansız bir ideolojik mücadele yürütmemiz gerekiyor. TİP kongrelerinde görüşlerimizi ısrarla ve en açık bir şekilde anlatmalıyız. Bu görevimizi TİP kadrolarının tamamının yayınlarımızı okumadığını ve proleter devrimci ideolojiyle yeni yeni temasa geldiklerini bilerek yerine getirmeliyiz. Bunun için TİP içindeki ilerici-devrimci kadroları, gelişmeye kapalı, şu veya bu kliğin mensubu olarak görmiyelim. Proleter devrimci düşüncenin, mücadele ettiğimiz ölçüde nasıl hızla yayıldığını ve oportünist kliklerin etkisi altındaki TİP üyelerinin devrimci saflara nasıl hızla

katıldıklarını tecrübelerimizden hatırlıyalım.

TİP kongrelerinden proleter devrimcilerinin öğrenecekleri şeyler de vardır. Politik bilincimiz ve devrimci tecrübemiz, kitleler ve örgütler içinde çalışarak gelişir ve sağlamlaşır. Geniş yığınlar içinde siyasî partilerde, sendikalarda, köylü örgütlerinde, kooperatiflerde, gençlik örgütlerinde çalışarak ve çalıştığımız her yerde ideolojimizi yayma mücadelesi vererek kendimizi de geliştiririz. TİP içinde ve gençlik örgütlerinde mücadele tecrübesi geçirmiş proleter devrimcilerinin meseleleri kavramakta ve doğru kararı vermekte daha başarılı olduğu görülmektedir. TİP içindeki kadrolarla bağ kurmak ve onların tecrübelerini öğrenmek bilgi hazinemizi genişletecek, Türkiye'deki politik mücadele pratiğini kavramamıza yardımcı olacaktır.

TİP kongreleri bizler için bir eğitim yeridir. Kendi ideolojimizi yayma alanı olduğu kadar bir öğrenme yeridir de. Kongrelerde görüşlerimizi açıklarken amacımızın iki yönlü olduğunu unutmıyalım: 1 — Oportünist kliklerin etkisi altındaki TİP üyelerine devrimci ideolojiyi vermek, 2 — Proleter devrimci TİP üyelerinin kendi ideolojilerini daha doğru kavramalarını, politik bilinçlerinin daha da sağlamlaşmasını sağlamak.

TİP içindeki mücadelemizin iki yönlü olması sebebiyledir ki, TİP içinde hâkim olduğumuz ilçe ve il kongrelerinde de canlı bir tartışma ortamı yaratmamız gerekmektedir. Proleter devrimcileri, kongrelerde «Nasıl olsa çoğunluktayız» veya «Bu kongrede bize muhalif kimse yok» zihniyetiyle hemen seçimler maddesine geçmeyi düşünemezler. Eğer belli bir bilinç seviyesinde birliğimize bakarak, politik bilincimizi geliştirme görevimizi ihmal edersek, gelişen mücadelenin yeni şartlarını kavrayamayız, politik bilincimiz devrimci pratiğin gerisinde kalabilir ve bu durum yeni ayrılıklara, yeni sapmalara yol açar. Proleter devrimcilerinin birliği, ideolojik temele dayanır ve bu temel canlı bir tartışma, eleştiri ve özeleştiri ortamında sağlamlığını korur ve gelişir.

Bu devrimci tartışma ortamının geniş kadrolar ve yığınlar önünde sağlanmasının önemi vardır. Devrimci hareketi doğru yolda götürmeğe, yalnız ön saftaki militanların politik bilinç seviyesi ve yetenekleri yetmez. Proleter devrimci hareketin ilerlemesi, bütün kadroların politik bilinç düzeyine bağlıdır. Bu sebeple en ön saftaki militanlar arasında kalan tartışmalar, yalnız kendilerinin politik bilincini geliştirir. Oysa bugün bizim başlıca görevimiz, proletaryanın öncü kesimini, onun öncü müfrezesini yaratmaktır. Proletaryanın öncü müfrezesi, proleter devrimci ideolojiyi kavramış ve başlıca işi, bunun eylemini yapmak olanların meydana getirdiği örgütlü kesimdir.

TİP içindeki mücadelemizde uygulıyacağımız genel ilkeler bunlardır. Bu ilkeleri uygulamakta göstereceğim çalışkanlık ve disiplin, kazanacağımız devrimci başarıların derecesini tayin edecektir.

Hedefimiz, oportünizmden arınmış Türkiye İşçi Partisi'dir. Türkiye İşçi Partisi'nin önümüzdeki dönemde halkımızın millî demokratik hareketine **önemli katkılarda** bulunması, geniş emekçi yığınların bilinçlenmesine hizmet eden devrimci bir emekçi partisi görevini yerine getirmesi, oportünist yönetimin tasfiyesine ve saflarda eylem içinde güçlü bir ideolojik eğitim çalışmasına girilmesine bağlıdır.

TİP'i önemsememek ve TİP içinde devrimci mücadeleyi ihmal etmek, önem-

li bir hatadır. Böyle bir tutum, Türkiye'deki geniş ilerici - devrimci kadrolara sırt çevirmektir. TİP yönetimi oportünizmin kalesi olmuştur. Oportünizmin kalesini yıkmadan kale içindeki devrimcileri dışarı çekmek, mücadeleden kaçmaktır, ve TİP içindeki ilerici - devrimci kadroları daha elverişli şartlarda etkileme imkânlarını terketmektir.

Diğer bir yanlış görüş de, proleter devrimcilerinin yönetime gelmesi ile TİP'in «proletaryanın öz örgütü» niteliğine kavuşacağını iddia etmektir. Bir siyasî örgütün «proletaryanın öz örgütü» olmasını tayin eden, yalnız yöneticilerin niteliği değildir. Proletaryanın öz örgütü, işçi sınıfının devrimci ideolojisi olan diyalektik ve tarihî materyalizmi benimseyen, proletaryanın en bilinçli kesimini yani, öncü müfrezesini örgütleyen ve her şarta ve eylem biçimine göre örgütlenmiş politik partidir.

Millî demokratik cepheye öncülük edecek, halkımızın millî demokratik hareketine DEVRİM niteliğini kazandıracak ve millî demoratik devrimimizi kalıcı zaferlere ulaştıracak ve ZORUNLU olarak sosyalizme giden yolu açacak ÖRGÜT, bu örgüttür.

TİP ise halkımızın millî demokratik hareketine **çok önemli** katkıları olan devrimci bir siyasî örgüt niteliğine kavuşturulabilir. Bu oportünizmin kendi kalesinde yıkılması ve proleter devrimci hareketin ilk önemli zaferi olacaktır.

Oportünizmden arınmış TİP için, proleter devrimci ideolojimizi TİP içinde var gücümüzle yayalım!

Yayalım ki, proleter devrimci saflara katılanlar çoğalsın ve kendi politik bilincimiz sağlamlaşsın!

Saflarımızın hem genişlemesi, hem de çelikleşmesinin yolu budur.

KEMALİST GENÇLİK SAFLARINDA HATALI EĞİLİMLER

Proleter devrimcileri, nasıl kendi saflarında oportünizme, popülizme, her türlü gerici eğilime ve millî cephe bozgunculuğuna karşı mücadele ediyorlarsa, bağımsızlık ve demokrasi için mücadelede en yakın müttefikleri olan Kemalist devrimci saflarda ortaya çıkacak gerici eğilimlere de karşı çıkmak, millî cephe bozguncularını açığa çıkarmak ve gerçek Kemalist düşüncenin, sosyal demokrat kadrolara hâkim olması için de mücadele etmek zorundadırlar. Proleter devrimcileri ideolojik mücadeleyi yalnız emperyalizme ve oportünizme karşı değil, müttefikleri arasında beliren yanlış eğilimlere karşı da sürdürmelidirler. «Proleter devrimcilerini yalnız kendi saflarındaki yanlış eğilimler ilgilendirir, küçük burjuva devrimcileri arasındaki yanlış eğilimler bizi ilgilendirmez!» görüşü son derece hatalıdır. Bir diğer hatalı görüş te, Kemalist saflarda gerici eğilimlerin hâkim olmasını isteyen, «böylelikle tek devrimci güç biz oluruz» diyen görüştür.

Kemalist gençlik içinde son zamanlarda bazı gerici ve bozguncu eğilimlerin ortaya çıktığı ve bu eğilimlerin Kemalist gençleri yanlış yönlere itmek istediği görülmektedir. Proleter devrimcilerinin görevi bu gerici eğilimleri açığa çıkarmak ve Kemalist gençlerin bu eğilimlere karşı uyanık olmalarını sağlamaktır.

Bu gerici eğilimler bugün esas olarak millî cephe bozgunculuğu şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bir yandan, «Bağımsız Türkiye» şiarına karşı çıkılmakta, öte yandan sosyalist düşmanlığı yapılmaktadır.

Nasıl oportünizm sosyalist saflarda Kemalistleri düşman göstererek, dostu düşmana karıştırmak ve mücadelenin he

defini şaşırtmak istediyse, Kemalist saflarda emperyalizmle uzlaşan gerici eğilimler de Kemalist gençlere sosyalist düşmanlığı aşılamaya çalışmaktadır.

DTCF'de yapılan öğrenci temsilciliği seçimlerinde ve Yüksek Okullar Talebe Cemiyeti seçimleri sırasında bu eğilim belirgin olarak ortaya çıkmıştır. Kemalist gençlere sosyalistlere karşı Amerikan emperyalizminin ihraç metaı anti-komünizm silâhını kullanmaları telkin edilmiş, millî kuvvetler arasına uyuşmazlık tohumları ekilmek istenmiştir. Bu eğilim, sosyalist gençleri demokrasiye karşı olmakla suçlamış ve böylece küçük burjuvazinin sağcı ideologlarının gerici parlamentarist tutumunu haklı gösterme çabasına girişmiştir.

Nasıl ki, oportünizm «Bağımsız Türkiye» şiarına karşı çıkmışsa, şimdi de bütün yurtseverlerin, yurdun dört bir yanında bilinçle ve yürekle haykırdıkları bu şiara Kemalist gençlerin yüz çevirmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır. «Bağımsız Türkiye» şiarı bütün millî güçlerin ortak şiarı olmaktan çıkarılmaya çalışılmakta; üstelik «Kemalist Türkiye» şiarına bağımsızlığa aykırı bir muhteva verilmeye çalışılmaktadır. Bu gerici tutum, aslında Kemalist devrimci çizgiye aykırıdır. Nasıl ki, «Sosyalist Türkiye» şiarı emperyalizme karşı mücadeleyi geri plana iten, bugünün Türkiyesinde gerici bir şiar ise ve nasıl gerçek sosyalistler tarafından değil de oportünistler tarafından ortaya atılıyorsa, «Kemalist Türkiye» şiarı da sahte Kemalistler tarafından ileri sürülmektedir.

Proleter devrimci saflarda olsun, Kemalist devrimci saflarda olsun gerici ve millî cephe bozguncusu eğilimlere karşı kesin bir ideolojik mücadele vermek zorunludur. Çünkü bu, iki devrimci akım saflarındaki gerici eğilimler, millî cepheyi bölmeye çabalamakta ve devrimci akım saflarındaki Amerikan emperyalizmine karşı verilen mücadeleyi baltalama amacını gütmektedir.

Sosyalist gençler, millî cephe bozgunculuğu yapan oportünizmi saflarından büyük ölçüde tasfiye etmişlerdir. Bu başarı, yoğun bir ideolojik mücadele ile sağlanmıştır. Kemalist devrimci gençler de aynı mücadeleyi kendi saflarında vermek zorundadırlar. Gerici eğilimlerin yenilmesi ancak ideolojik mücadele ile mümkündür. Proleter devrimcileri bir yandan kendi saflarında ideolojik mücadeleyi sürdürürken, bir yandan da Kemalist devrimcilere, düşmanın Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçileri olduğunu, millî cephenin önemini, anti-komünizm silâhının karşı devrimcilerin silâhı olduğunu bıkmadan usanmadan anlatmalıdırlar. Yine proleter devrimcileri, Kemalist safların gerici eğilimlerin, proleter devrimci saflarda körükleyeceği gerici eğilimlere karşı uyanık olmak zorundadırlar. Sosyalist ve Kemalist gençler ortak toplantılar yaparak, içlerindeki bozguncu eğilimlerin gerici niteliğini kitle önünde teşhir etmelidirler. Bugün devrimcilerin ortak davası, «Devrimciler Elele Millî Cephede» şiarına uygun olarak davranmak ve «Bağımsız Türkiye» şiarını bütün millî kuvvetlerin şiarı kılmaktır.

Batı Alman Mark'ının Revalüasyonu ve Batının Mali Buhranı

Geçen Ekim ayı sonunda, Batı Almanya'nın yeni hükûmeti mark'ın revalüe edildiğini ilân etti. Bu, Batı Alman parasının 1961'den bu yana ikinci devalüasyonudur. İlk revalüasyon mark'ın değerini yüzde 4,75 oranında arttırmıştı.

II. Dünya Savaşından bu yana, Amerikan dolarının başlıca yeri işgal ettiği,

kapitalist dünyanın para sistemi büyük bir istikrarsızlık göstermiştir. Bilindiği gibi, çeşitli kapitalist ülkelerin paraları sık sık devalüe edilmiştir. İngiliz sterlin'i ve Fransız frank'ı bu süre içinde birkaç defa devalüe olmuştur. Oysa, Batı Alman mark'ı iki defa revalüe edilmiştir. Bunun anlamı nedir?

Para buhranı, kapitalizmin genel malî ve iktisadî buhranının önemli bir yanıdır. İkinci Dünya Savaşının sona ermesinden bu yana, Amerika Birleşik Devletlerinin başçektiği emperyalist ülkelerin tümü, dışta yayılma ve saldırı için büyük çapta silâhlanma ve savaş hazırlığına girişmişlerdir. Öte yandan, emperyalist ülkeler içte, sahte bir satın alma gücü yaratmak için kredi şartlarını kolaylaştırarak ekonomiyi sunî bir şekilde canlandırmaya çalışmışlardır. Bu durum, büyük bütçe açıklarına, ciddî enflâsyonlara ve uluslararası alanda büyük dış ticaret açıklarına yol açmıştır.

Son iki yıl içerisinde İngiliz sterlin'i ve Fransız frank'ı birbiri ardına devalüe edildiler. Resmen olmamakla beraber, gerçekten, Amerikan doları da, uluslararası serbest piyasada altın fiyatlarının kontrolsuz bir biçimde yükselmesiyle, devalüe edilmek zorunda kalmıştır. Bütün kapitalist ülkelerde enflasyon ortak bir hastalık olduğundan, kapitalist ülkelerin paralarının değeri (satın alma gücü) sürekli olarak düşmektedir. Batı Almanya buna bir istisna değildir. Batı Almanya bakımından farklı olan, bu ülkede fiyatların İngiltere, Fransa ve Amerika'da olduğundan daha yavaş yükselmesi ve dolayısıyla mark'ın değerinin daha yavaş azalmasıdır. Batılı ülkelerin verdikleri sulandırılmış rakamlara göre, belli başlı kapitalist ülkelerde son 20 yılda perakende fiyatlarda olan artış oranları şöyledir : ABD'de yüzde 50, İngiltere'de yüzde 110, Fransa'da yüzde 170 ve Batı Almanya'da yüzde 40. Bütün diğer paralar gibi, Batı Alman mark'ının da değeri düşmüştür. Gerçekte, uzun bir süreden beri, sterlin'in ve frank'ın değeri büyük bir hızla düşmektedir. Sterlin ve frank'a nazaran doların değerindeki düşüş daha yavaştır; mark'ın değerindeki düşüş dolarınkine nazaran daha yavaştır. Ancak her dört paranın da değeri devamlı olarak azalmaktadır. Dolar, kapitalist dünyanın para sisteminde merkezî bir yer tuttuğundan, Amerikan emperyalizmi, doların hegemonyasını devam ettirebilmek için, gerçekte değerini kaybetmiş olan doları resmen devalüe etmeyi inatla reddetmiştir. Bu durumda, sterlin ve frank belirli bir oranda devalüe edilmiş, öte yandan Amerikan dolarına nazaran daha istikrarlı olan mark'ın revalüe edilmesi gerekmiştir. Bunun için, mark'ın son revalüasyonun tek anlamı, mark'la dolar arasındaki değer oranını4'e 1'den 3,66'ya 1'e düşürmüş olmasıdır.

Mark'ın revalüasyonu emperyalist ülkeler arasındaki rekabetin bir neticesidir. İki yıldan az bir süre içerisinde altı büyük malî kriz geçirmiştir. Amerika, İngiltere ve Fransa dolar, sterlin ve frank'ın aleyhine olarak, para piyasasında mark'a ve altın'a hücum olacağından son derece korktuklarından, Batı Almanya'yı mark'ın değerini yükseltmeye ve kapitalist dünya para sisteminde «denge» sağlanmasına «katkıda» bulunmaya zorlamışlardır.

Fakat Bonn yönetici kliği uzlaşmaz bir tavır takınmış ve Amerika, İngiltere ve Fransa'nın karşı karşıya bulundukları malî buhranı kendi yararına olarak kullanmak istemiştir. Uluslararası piyasada Batı Alman mark'ı ve altın alımlarını desteklemiş; dolar'ın, sterlin'in ve frank'ın durumunu zayıflatarak mark'ın durumunu kuvvetlendirmeye girişmiştir. Böylelikle Batı Avrupa'da hem siyasî hem de iktisadî alanda daha büyük bir ağırlık kazanmak istemiştir. Geçen ilkbahar-

da Batı ülkelerinin ağır bir para spekülâsyonu buhranına uğrad kları sırada bildirildiğine göre, Batı Almanya'nın altın ve döviz stoku, birkaç hafta içinde 4 milyar dolarlık bir artış göstermiştir. Bu artışın yarısı diğer Batı Avrupa ülkelerinin, yarısı da Amerika, İngiltere ve Fransa'nın ne kadar büyük zarar gördüğünü gösterir.

Mark'ın revalüasyonu ile ilgili şiddetli mücadele kapitalizmin eşit olmayan gelişmesini, emperyalist blok içindeki çelişmeleri ve çatlakları ve emperyalist sistemin zayıflığını ve çürüklüğünü tam olarak ortaya koyar.

Peki, bundan çok büyük bir yarar sağladığı bir sırada, Batı Almanya niye mark'ı revalüe etti? Çünkü Batı Almanya büyük kazançlar elde ettikten sonra anladı ki, mark spekülasyonu kontrolsuz bir şekilde devam edecek olursa, zaten çürük temellere dayanan Batı para sistemi daha da büyük bir karışıklığa düşecektir. Bu da Batı Almanya'nın kendi maliyesine ve genel olarak ekonomisine zarar verecektir.

Gerçekte, revalüasyon Batı Almanya bakımından, bir bakıma faydalı bir bakıma zararlıdır. Batı Alman mallarının pazarındaki rekabet gücünün kuvvetlendirilmesi açısından, Batı Almanya mark'ı revalüe etmeseydi daha kazançlı olurdu. Ama mark'ın değerinin başka paralarla olan oranı düşük bir seviyede kaldığından ve bu yüzden aşırı ihracat olduğundan, iç pazarda mal yetersizliği ve fiyat yükselişi meselesiyle karşı karşıya kalınmıştı. Bir süre için, mark'ın revalüasyonu ihracatçıların ve kapitalist tarımcıların çıkarlarına aykırı olacaktır, ancak ham madde ithalâtına dayanan Batı Alman endüstrisi ithal edilen ham madde fiyatlarındaki düşüşten ve yapılmış maddelerin ihracatında düşük maliyetlerden fayda sağlıyacaktır. Üstelik, revalüasyon Batı Almanya'nın sermaye ihracını da kolaylaştıracak, teşvik edecektir.

Mark'ın revalüasyonu meselesi Bonn'daki yönetici çevreler arasında bazı anlaşmazlıklara konu olmuştur. Kiesinger'in Hristiyan-Demokrat partisi revalüasyona karşı idi; öte yandan, Brandt'ın Sosyal Demokrat partisi revalüasyonu destekliyordu. Geçenlerde yapılan seçimlerde daha çok oy almak için Sosyal Demokratlar «Mark'ın revalüasyonu fiyatlarda istikrar sağlıyacaktır» şiarını ortaya attılar. Nitekim Brandt Başbakanlığa gelir gelmez, revalüasyon yürürlüğe konulmuştur.

Mark'ın revalüasyonu Batı Alman ekonomisi bakımından herşeyin yolunda olduğunu asla göstermez. İkinci Dünya Savaşının sona ermesinden bu yana Batı Alman ekonomisi dört buhran geçirmiştir. Bunların sonuncusu 1966-1967 buhranıdır ve bu sırada üretim yüzde 3,2 düşmüştür. Batı Almanya'da sınıf çelişmeleri keskinleşmektedir. Batı Almanya işçi sınıfı ve geniş yığınlar gittikçe uyanmaktadır. Halkın sömürü ve baskıya karşı mücadelesi gittikçe ilerlemektedir. Batı Almanya'nın iktisadî genişlemesi ve mark'ın durumu gerçekte son derece çürük temellere dayanmaktadır. Daha birkaç yıl önce Fransız frank'ı hem Amerikan doları'ndan hem de İngiliz sterlin'inden daha «sağlam» görünüyordu. Ama devrimci kitle hareketinin Fransız tekelci kapitalistlerine indirdiği darbe sonunda frank devalüe edilmek zorunda kaldı. Batı Alman mark'ının revalüasyonu Batı ülkelerinin malî sisteminde ne «denge» ne de «istikrar» sağlayabilir. Çünkü kapitalist dünyanın malî buhranı emperyalist sistemin içinde mevcut çelişmelerin bir neticesidir. Paraların devalüasyonu ya da revalüasyonu bu deva bulmaz hastalığı tedavi edemez. Mark'ın değerinin arttırılması ve Batılı ülkelerin malî du-

rumlarını düzeltmek için aldıkları yapay tedbirler, derin bir buhran içinde olan Batı para sistemine ancak kısa bir süre için soluk aldırabilir. Amerikan doları para sisteminin temel taşı olduğundan, bu sistemin meselelerinin temelinde yine Amerikan doları vardır. Mark'ın revalüasyonu belli başlı emperyalist ülkeler arasındaki mücadelede kısa süreli bir uzlaşma getirmişse de, bu herşeyin yolunda olduğun anlamına gelemez. Amerika, İngiltere, Fransa, Batı Almanya, Japonya ve diğer kapitalist ülkeler arasındaki ticaret savaşı, para savaşı ve gümrük savaşı zaman ilerledikçe çok daha şiddetlenecektir. Bunun neticesi, emperyalist kampın gittikçe daha çok bölünmesi olacaktır.

Aydınlık Yayınları

Doç. Dr. Türkkaya Ataöv

Aydınlık Yayınları dergimizin abonelerine % 30 indirimlidir.

Adres : P. K. 100 — Cebeci, Ankara

İŞÇİ-KÖYLÜ
GAZETESİ

- İşçi sınıfının devrimci mücadelesini güçlendirmek
- Feodal kalıntılara karşı demokratik köylü mücadelesini desteklemek ve hızlandırmak
- İşçi ve köylülere sınıflarının dost ve düşmanlarını tanıtmak
- Emperyalizme karşı halkımızın millî bilincini güçlendirmek
- Devrimci güçlerle işçi ve köylü kitleleri arasında organik bağlar kurmak

için

EMPERYALIZM VE YERLI UŞAKLARI DIŞİNDA BÜTÜN YURTSEVERLERİ İŞÇİ-KÖYLÜ'NÜN MÜCADELESINE KATILMAYA ÇAĞIRIYORUZ.

- IŞÇI-KÖYLÜ İLE BAĞ KUR.
- İŞÇI-KÖYLÜ'yü TANIT VE YAY
- IŞÇI-KÖYLÜ'ye BAĞIŞTA BULUN.
- BAGIŞ TOPLA, DESTEKLE.

Tip Çankaya İlçe Kongresi Kararı

23 Kasım 1969 günü toplanan TİP Ankara İli Çankaya İlçesi kongresi, halkımıza ve partinin üst kademe organlarına bildirilmek üzere, aşağıdaki kararı almıştır.

Emperyalizmin boyunduruğu altında olan ve bağrında kapitalizm öncesi toplum kalıntılarını barındıran yurdumuzda, sosyalizme giden yolda önümüzdeki devrimci adım, halkımızın proletaryanın öncülüğünde emperyalizmin boyunduruğundan kurtulması ve feodal kalıntılardan arınması, yani Millî Demokratik Devrimdir.

Halkımızın Millî Demokratik mücadelesinde partimize düşen görev:

1. Emperyalizm ve onunla ortaklık eden işbirlikçi burjuvazi ve feodal kalıntılara karşı başta şehir ve köy proletaryası olmak üzere küçük burjuvazi ve millî burjuvazinin millî demokratik güçbirliğini gerçekleştirmek, ve:

2. Sosyalizmi gerçekleştirecek olan proletaryayı bilinçlendirip örgütleyerek, toplumumuzun en devrimci sınıfını millî demokratik devrim mücadelemize öncülük edecek güce ulaştırmak için bütün gücüyle çalışmaktır. Mücadelemizin kalıcı zafere ulaşması ve zorunlu olarak sosyalizme yol açması proletaryanın ideolojik, politik ve örgütsel öncülüğüne bağlıdır.

Partimizin bu görevler yönünde ileri adımlar atması için,

1. Yurdumuzda yarım yüzyılı aşkın proletaryanın devrimci mücadelesinin birikiminin TİP saflarında toplanmasına karşı çıkan bütün engellere karşı, TCK 141-142. maddelerin ve bütün anti-demokratik engellerin kalkması için yurt çapında amansız bir mücadeleye girişilmelidir.

2. Olağanüstü Büyük Kongre kararı uygulanarak, partiden ihraç edilmiş arkadaşlar altı ay aday üyelik süresi beklenmeksizin partiye alınmalıdır

3. Oportünist yöneticilerin çıkar endişesiyle girme dilekleri reddedilmiş olan devrimci arkadaşlar derhal parti saflarına kazanılmalıdır.

4. Partinin içinde demokratik bir tartışma ortamı yaratılarak en alt kademelerden başlamak üzere yapılan kongrelerde seçilecek yeni delegelerle Büyük Kongre toplanmalı ve parti proleter devrimci bir yönetime kavuşmalıdır.

YAŞASIN HALKIMIZIN MİLLÎ DEMOKRATİK MÜCADELESİ VE ONA IŞIK TUTAN PROLETER SOSYALİZMİ!

YAŞASIN OPORTÜNİZMDEN ARINMIŞ DEVRİMCİ TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ!

hikmet kıvılcımlı

genellikle askercil ve sosyal strateji - taktik

Aslında «Strateji» ve «Taktik» sözcükleri askerlik zanaatinin deyimleridir. Tanımlamalarını yapacağız. Askercil Savaş ta, Sosyal mücadeleler de hep İnsancıl çelişki ve çatışkılar oldukları için Sosyal mücadele pratiğinde de Strateji ve Taktik durumları vardır. Askercil savaş bin yıllardanberi bir bilim ve zanaat haline geldiğinden, daha iyi bilinen askercil savaş terimleriyle, sosyal mücadele gidişlerini zihinlere daha duruca sokmak düşünülmüştür. Yeter ki, Askercil Savaşla Sosyal mücadelenin kesin ayırtları, hele kimi zıtlıkları unutulmasın.

ORDULAR SAVAŞİYLE SINIFLAR GÜREŞİNİN İLİŞKİSİ

Toplumda yalnız askercil çelişkiler ve çatışkılar, yâni, sırf **Ordular savaşı** yoktur. Büyük Fransız İhtilalindenberi, en başta gerçekçi burjuva tarihçileri, Tarihin bir **Sınıflar mücadelesi** tarihi olduğunu görmüşler ve yazmışlardır. Bilimcil Sosyalizm, o burjuva bilimindeki **keşfi**, daha derin ekonomi nedenlerine bağlanışı ile açıklamış olmaktan başka bir şey yapmamıştır.

Gerçek Tarih biraz daha içyüzü ile ele alınınca, hakikat daha seçikleşiyor. Şurası apaçık göze batıyor. Sınıflı Toplumlarda, sırf **askercil** sayılan çelişki ve çatışkılar, başlı başına, bağımsız birer alın yazısı değildirler. Askercil çatışmaları ve çelişmeleri içine alan, daha doğrusu **belirlendiren** şey:

sosyal çelişmeler ve çatışmalardır. Esas öz olan çelişki SINIFLAR GÜREŞİ (Klassenkampf: lutte des classes) denilen genel çatışkıdır.

Ordular savaşı ile Sınıflar güreşi, çok kez, birbiriyle hiç ilgisi bulunmıyan şeylermiş gibi konur. Böyle koyuşun bir nedeni: Ordular Savaşı ile Sınıflar Güreşi arasında bulunan çelişkiler ve zıtlıklardır. Ancak bu zıtlık, bir kuruntu ürünü değil, tarihcil bir gerçekliktir. O karakteriyle ne yok sayılabilir, ne saçma diye bir yana itilebilir.

Askercil Savaşla Sınıflar Güreşinin ilişkisini «inkâr» etmeinn ikinci nedeni: Tarihi ve Toplumu iyi bilmemek ve anlamamaktan, yahut bilmez ve anlamaz görünmekten ileri gelir. Bu da, Ordular Savaşı ile Sınıflar Güreşi denilen iki insancıl gerçeklik arasındaki hem ilişkileri, hem çelişkileri, hem aynilikleri, hem gayrilikleri gözönünde tutmamak için bir sebep olamaz.

Medeniyet (Sınıflı Toplum) kuruldu kurulalı Ordular Savaşı, hep ve her yerde: Sınıflar Güreşinin **ikincil** (sekonder) ürünü oldu. Antika Tarihte de, Modern Tarihte de, yakından bakılınca, görmezlikten gelinemez ki: her Askercil Savaş, doğrudan doğruya veya dolayısiyle, Sivil mücadeleye «VEKÂLET» etmiş ve etmektedir. Belirli Toplum aşamalarında, Sınıflar Güreşi, herhangi nedenle, **normal** bir SOSYAL DEVRİM sağlıyamadığı gün, onun yerine Ordular Savaşı ya doğrudan doğruya, yahut dolaylı yoldan bir TARİHCİL DEVRİM yaratma çığırını zorlamıştır.

O yüzden, Ackercil savaş kışkırtıcıları, her kanlı savaşı tarihin bir itici gücü olarak selâmlarlar. Aslında itici güç askercil savaşın kendisi değil, getiriyorsa, getirmiş olduğu Devrim lokomotifidir. Bu iç zenbereği göremiyen veya görmek istemiyen, yüzeyde oyalanan yahut oyalıyan Sosyal Devrim düşmanları, Ordular savaşının her çeşidindeki erdemleri saya saya bitiremezler.

Faşizmin, Emperyalist Savaşı bile, sırf savaş olduğu için, örneğin Millî kurtuluş savaşı kadar öğmesi, bir yiğitlik yücelişi olarak göklere çıkarışı, hep Ordular Savaşı sayesinde Sınıflar Güreşini önliyebileceğini, yahut çıkmaza sokabileceğini ummasından ötürüdür. Egemen sınıf, elde edebileceği askercil ZAFER makanizması ile, Sosyal Devrimi yenilgiye uğrattığı karşı yana doğru iteliyeceğine inanır. Bunu başarıp başaramadığı ayrı konudur.

Buna karşılık, Dünyanın her yerinde Sınıflar Güreşinin demokratik gelişiminde iyilik görenler, hemen her zaman Savaş düşmanıdırlar. Çünkü, belirli Sosyal Sınıf anlamıyla aydınlanmamış bulunan her Askercil Savaş, bir kör dövüşüne dönebilir. Tesadüfen olumlu bir sonuca varmış her askercil savaş, Savaş olduğu için değil, ardından Tarihcil veya Sosyal veya Politik, teknik ve ilh. açılardan **olumlu** bir DEVRİM getirdiği için öyledir. Ordular Savaşı, sık sık bir felâket ve âfet haline geliyorsa, bunun sebebi, Toplumda herhangi bir sosyal devrime yol açamamış bulunmasıdır. Ordular Savaşının korkunç olumsuzluklarını, Sosyal Devrimden başka hiç bir şey önliyemez ve durduramaz.

SAVAŞLARIN BİLİNCE ÇIKARILMASI

Antika Tarihte, Askercil Savaş, Sınıflar Güreşini uzun süre bir Sosyal Devrime ulaşmaktan alakoydu. O yüzden, ikide bir medeniyetin batışı ile başka bir medeniyetin doğuşu arasına hep birer TARİHCİL DEVRİM soktu. Ordular savaşı önce yaşıyan bir medeniyeti yıkıyordu. Modern çağda, o zamane dek görülmemiş bir şey oldu: insanlarda SOSYAL SINIF BİLİNCİ doğdu. Sınıf Bilinci, bir medeniyetin yıkılması yerine, bir sosyal sınıf TAHAKKÜMÜNÜN devrilmesini gerektirdi.

Ancak her iki çağda da, Askercil Savaşla, Sınıflar güreşinin **zıt ikiz** kardeşliği değişmedi. Yerine ve zamanına göre önemli ve belirli Ordular Savaşı ardından bir sıra Devrimler oldu. Bunlar, kadim çağda TARİHCİL DEVRİM, modern çağda SOSYAL DEVRİM biçiminde oldular. Sosyal Devrimciler bu olayları icat etmediler, kanunlarınca güttüler. Ve Askercil savaşları, sırf Devrim getiriyorlar diye, ne allahlaştırdılar, ne de AMAÇ veya ARAÇ gibi kullanmıya kalkıştılar.

Askercil Savaş, Toplum bunalımlarını kan, ateş, gözyaşı tufanları içinde keskinleştirerek çözmeye çalışır. O bakımdan insana yaraşan gerçeklik bilincini rafa kaldırır. Neredeyse en ilkel hayvancıl içgüdüleri diriltерek azdırır. Bütün bu ve benzeri aykırılıklarla karışıktır diye, Ordular Savaşının objektif ve som sonuçları görmezlikten gelinemez. Askercil Savaş, **«insanlığın Tarihöncesinde»** (Marx) ortalığı kasıp kavuran bir YARIM BİLİNÇLİ, uykuda gezen altüstlüktür.

«Yarım hekim insanı candan, yarım hoca dinden imandan eder» olduğu gibi, —sınıflar güreşinin bir eki olduğunu kavrıyamadığı sürece,— yarı-bilinçli olan Ordular savaşı da, sırf bir altüstlük getirdiği için, mutlak ve her zaman DEVRİMCİ yahut Olumlu sonuç getirmiş sayılamaz. Sivil mücadele gibi, askercil savaşı da hep Toplumun: ekonomik, sosyal yapısı determine eder (belirlendirir). O belirleniş ölçüsünde altüstlükler **Yarı bilinçli** yahut **Tümbilinçli** olur ve sonuçlarda olumluluk yahut olumsuzluk ağır basar.

Askercil Savaşların altüstlüklerini yaşıyanlar gibi yaşatanlar da: yüzeyde kalmıya mahkûm bulundukça, yani sosyal belirleniş gereği yüzeyde kalmaktan kurtulamadıkça kendi yaptıklarına kendileri de şaşarlar. Savaşın nedenlerini kendiliklerinden derinleştiremezler. Çünkü, önceden çizilmiş bir «alınyazısı» taşıdıklarına inanmışlardır.

Askercil Savaşı derinleştirip tüm BİLİNCE çıkarmak, sosyal devrimin tüm bilincine ulaşmaktır. Psikonevrozlarda (Ruh-sinir rahatsızlıklarında) altbilince «püskürtülmüş» (röfule) etkenler bilince çıkarıldı mı, hasta iyileşir. Askercil Savaş insanlığın egemen Toplum eğilimleriyle altbilincine püskürtülmüş zorlu semptomlardandır, hastalık belirtileridir. Savaş hastalığını gidermenin tek yolu: onun sosyal, yâni **sınıflar** güreşi açısından nedenlerini aydınlığa, bilince çıkarmaktır.

Askercil Savaşı, yüzeyde kalmıya mahkûm nedenlerinden kurtararak derinleştirmek, böylelikle Bilince çıkarmak: Sosyal Devrim Bilincine ulaşmak olur.

ASKERCİL VE SOSYAL SAVAŞLARIN OLUMLU OLUMSUZ YANLARI

Ordular savaşı ile Sınıflar güreşi birbirleriyle «asillik» - «vekillik» ilişkisi içinde bulundukları için, aralarında yığınla paralellikler doğar. Ama, o paralellikler, olayların iç yaylarını kuran ZITLIKLARI (çelişkileri) yok saymaya elveremez.

Bir yol, Ordular savaşı da, Sınıflar güreşi de: Objektif ve Somut olaylardırlar. Falan veya filân kişinin isteği veya kuruntusu ile olurluk ve olmazlık göstermezler. Şu Padişahın, şu Paşanın harp isteyip istememesi hiç bir zaman elinde olmamıştır. Her savaş, en son duruşmada, en geniş ölçülü Toplum çelişkilerinin ve ilişkilerinin sonucu ve sentezidir. Savaşı en başta güden belki: «Ben istedim, oldu» sanır. Gerçekte isteyişi, elinde olmıyan eğilim ve eğitiminden doğmuştur. Sınıf güreşi de tıpkı öyledir.

Sosyal ve Askercil Savaşlar objektif ve somut olaylardır, diye, insan ve iradesini yamyassı etmezler. Bu savaşlar FATALİZM putu, KAZA-KADER Tanrısı değildirler. İNSAN İŞİ'dirler. İnsan, ne Ordu savaşının, ne Sosyal güreşin kör gücü, otomat makinası, sele kapılmış çöpü değildir. Belirli ekonomik, sosyal, politik şartların kanunlarını bilim ve bilinçle kullanarak aktif ve dinamik rol oynayan baş aktördür.

Askercil ve Sosyal savaşlar hiç metafiziğe ve skolastiğe gelmezler. Gene de onları insanoğlu, sınıfına ve durumuna-çıkarına göre ya sırf OLUMSUZ yanlarıyla yerin dibine batırıp sadece lânetler; yahut sırf OLUMLU yanlarıyla göklere çıkarıp insanüstü tanrıcıl tapınç konusu yapar. Oysa, boş efsaneleştirmeler yersizdir. Askercil savaşın da, Sosyal güreşin de hem olumlu, hem olumsuz yanları gerçektir. Her iki olayı bütünü ile değerlendirmek gerekir.

Her iki olay arasında, Toplumun belirli aşamalarında tersine orantılılık göze çarpar.

SINIFLAR GÜREŞİ: Antika Toplumlarda, **doğrudan doğruya vardığı** sonuçlar bakımından çok OLUMSUZ göründü. Hiç bir gerçek devrim yaratmaksızın koca Medeniyeti çürütüyordu. Oysa, dolaylı yoldan kadim sınıf savaşları, en sonra Barbar akınlarını çekiyorlardı. Barbar akınları aracılığı ile, en son duruşmada eskimiş medeniyeti yıkarak, yeni bir Medeniyetin doğuşuna yer hazırladığı için **Dolaylı yoldan** OLUMLU sonuç veriyor demekti.

ORDULAR SAVAŞI: Hiç değilse Medeniyeti yeryüzüne yayabildiği ve başka türlüsü yapılamadığı çağlarda, yahut çürümüş bir Medeniyeti yıkış

anlarında doğrudan doğruya vardığı sonuç OLUMLU göründü. Çünkü dolaysız yoldan yeni bir Medeniyetin yıldızlaşmasına, yahut Tarih yolunu tıkıyan eski bir Medeniyetin molozlarını ortadan kaldırmıya kapı açan TARİHCİL DEVRİMLER'e yaradı. Tarihcil Devrimin ardından yeni bir Medeniyet doğdu.

Modern çağda Ordular savaşı ile sınıflar savaşı arasındaki ilişki ve çelişkiler tersine döndü. Sınıflar güreşi BİLİNCE kavuştukça Sosyal Devrim biçiminde sonsuz OLUMLU hareketlere dolaysızca yol açtı. Askercil savaş, BİLİÇSİZLİK'ten kaynak aldığı ölçüde, amaçlarını tersine çeviren sonsuz OLUMSUZ'luklara yol açtı. Çar'ın 1905 ve 1914 Savaşlarına girişi, Çarlığı yok eden sonuçları hızlandırdı. Yüzyıl Savaşı vaktiyle Avrupa'da Kapitalizmin doğuş ortamını hazırlamıştı. 19. Yüzyıla dek, Askercil savaşlar, son kertede hayvanca zorba ve kanlı çözümler dayatırken, zaman zaman en insancıl SOSYAL DEVRİMLER'e kapı açtı.

Böylece, Modern çağda Askercil Savaş, gitgide yerini Sınıflar güreşine bıraktı. Ordu Savaşları Olumlaştığı ölçüde, Sınıf Savaşları olumlaştı. 20. Yüzyılın EMPERYALİST SAVVAŞLARI : Kapitalizmin çelişkilerine en ufak bir sürekli çözüm sağlıyamadığı ölçüde, insanlığa yakışmaz ve sığmaz boşuna yakıcı yıkıcılık biçimine girdi. Hele Atom çağı, Askercil savaşı düpedüz hayvanca bir intihar durumuna getirdi. Buna karşılık, her Evren EMPERYALİST SAVAŞI sonunda, boyuna genişliyen ve bilinçlenen sınıflar güreşi, en insancıl SOSYAL DEVRİMLER (Millî Kurtuluş Savaşları ve Sosyalist Devrimler) geliştirdi.

SINIFLAR GÜREŞİNİ YASAKLAMAK VATANA İHANETTİR

Yeryüzünde sınıflı toplum doğdu doğalı, Toplumun gelişimi, Sınıflar güreşinin gidişine uydu. Batıda Kapitalizmin doğuşu, İngiltere'de «ŞARK MÜSTEBİTLİĞİ» denilen tutumun bir türlü tutunamayışı ortamında gerçekleşti. Batı Kapitalizminin ileri gidişinde başlıca insancıl yay : Sınıflar Savaşının gerçekliğini, bir türlü püskürtemeyişidir. Antika Doğuda ise, tam tersine, batakçı gerilik : sınıflar savaşını sözde inkâr ederken, hep üst sınıflar yararına en azgın utanmazlıkla uygulamıştır.

Zavallı Doğu Toplumlarında herkesin dilinden düşürmediği «ZULÜM» adlı şey, alt sınıfların mücadele haklarını YASAKLAMAK'tan başka bir şey değildir. Ezen sömürücü sınıflar elinde SINIF SAVAŞI tekyanlı dayanılmaz bir TAHAKKÜM silâhıdır. Bu silâh, her zaman egemen sınıfların Tekelinde çekilmiş yalın kılıç, namlısı halkın alnına dayatılmış tüfektir. Sömürenlerce, sömürdüklerine karşı en haksız ve en canavarca SINIF SAVAŞI gütmek, tahakkümcülerin en vazgeçilmez hakkı sayılmıştır.

Bu Zulüm, Uzak ve Yakın Doğuda, Toplumun önce gelişim hızını köstekleyip ağırlaştırarak durdurmuştur. Sonra, bu durgunluk yüzünden soysuzlaşmış Sosyal yapıyı, tâ temellerinden yıka yıka, insanları köleleştirmenin bin bir sinsi ve itçil uygulamalarını gerçekleştirmiştir. Bir Toplumda,

en büyük nüfus kalabalığı olan çalışkan yığınları, her türlü savunma hak ve gücünden yoksul bırakmak, sanıldığı gibi, yalnız alt sınıfları ezmekle kalmamıştır.

Üstteki Zâlim sınıflar, hazıryiyicilik uğruna zulümden başka hiç bir düşünce ve davranış gütmedikleri için, her türlü yaratıcılıktan uzaktırlar. Köle insan ise angarya işinde ağzıyla kuş tutsa hiç bir işine yaramıyacağını bilmektedir. Toplumun bütün nefes boruları tıkanmış, altlı üstlü bütün sınıfları soysuzlaşmıştır. Zâalim, mazlum her insan toptan ekonomiye, üretime, topluma yabancılaşmıştır, insanlıktan çıkmıştır. Her gün biraz daha umutsuzlaşan kapıkulları, dışarıdan Kapitalizm gelir gelmez, Sömürge sürülüğüne yatkınlaşmıştır.

Antika Firavun ve Nemrutlar, yahut onları maymunca Taklit edenler, Kimseciklere gık dedirtmeden, dirlik düzenlikte çıt çıkarmadıklarını sanmış ve avunmuş olabilirler. Tarih ortadadır. Zâlimler yalnız «Halka huzur vermemek» le kalmamışlar, kendileri de çoğu bin belâ ile «Cihandan yıkılıp gitmişlerdir. Sınıflar savaşını durduramamışlar: yalnız tekyanlı olumsuzluğu ile kanserleştirmişlerdir. Bu kanserleşme, ülkeleri çöle, insanları büsbütün köleye çevirmiştir.

Demek, ülkesini ve milletini lâfta değil, işle seven her kişi ve her sınıf ve zümre: biraz namuslu ve vicdanlı ise, Sınıflar Savaşını, boş yere yasaklamaktansa, tersine, bilince çıkarıp kolaylaştırmak zorundadır. Sınıflar savaşını yasaklamak: her zaman, tekyanlı tehakküm biçiminde azdırmak olmuştur. Sınıf zıtlıkları kör kuvvet birikimi yaptıkça Toplumun toptan batışını getirmiştir. Altı sınıfların Demokratik Sınıf Savaşlarını yokuşa sürmek Kadim Toplumu yıkılışa, modern ülkeleri gerilikten sömürgeleşmiye doğru sürüklemiştir.

Tarihi değiştiremeyiz, yahut yeni baştan işletemeyiz. Ama, çağdaş Toplum insan emeği ve bilinci ile yürüyor. Emeğe ve bilince Demokratik insanca kuralları esirgemek, bir milleti ve ülkeyi hem geri bırakmak, hem çok daha acı ve kanlı kargaşalıklara ısmarlamaktır. Ne denli kara istibdat gelenekli olursa olsun, her ülke modern demokratik Sınıflar Savaşının bilimcil anlamına tolerans göstermelidir. O zaman, Marx'ın Kapital önsözünde belirttiği gibi, Sosyal Devrimin «Doğum sancıları daha mülâyim» olur.

Bu bakımdan, bugün, sırf Sosyal Sınıflar savaşını önlemek kastiyle, Askercil Savaşları kışkırtmak bir ülkede Vatan hainliği, millet düşmanlığı, dünyada İnsan hainliği, Medeniyet düşmanlığıdır. Konu, yâni Sınıflar Savaşı bu denli önem kazanınca, onun kurallarını bilmek te en az o denli önemli olur. Kuralların aktüel ve en çok dillerde dolaşan diyalektiği, Askercil Savaştan alınma Strateji ve Taktik biçimlerinde belirir. O yüzden, Klâsik Anlamiyle özetlediğimiz Strateji ve Taktik konusunda, Askercil ve Sosyal ayrıntıları biraz daha işlememiz gerekir.

ASKERCİL STRATEJİ VE TAKTİK

Türkiye'de, Halk örgütlenmesini kendisinden çok, yönelişi üzerinde niçin duruldugu anlaşılmıyacak şey değildir. Bir yıldır süren yöneliş tartışmaları biraz durulurken, konu daha objektifçe ve somutça ele alınmaya değer.

Strateji sözcüğü üzerinde çok duruldu, Taktik sözcüğü daha az kullanılmadı. Bu iki terimin tanımlamaları ne denli çok yapıldıysa, karşılıklı ilişkileri o denli az ele alındı. Oysa, diyalektik prosede üzerine yapılan her TANIMLAMA, ister istemez FORMÜLLEŞTİRME'ye ve gelişi bir anlık tekyanlılığı ile dondurmıya varabilir. O zaman, kimi kafalarda Strateji ve Taktik terimleri önce ezberciliğe, «Hâfızlığa» doğru kayar. Ardından metafizik kategorilere «**benzetilip**» transandantal hakikatler gibi konulmaya başlar. Geri ve kültürsüz ülkede yaşamanın verdiği ilkelliğimiz ve Şarklı ruhumuz o terimleri büsbütün «Şeyhlerin kendilerinden menkul Kerâmetleri» gibi esrarengizleştirir... Artık, her soluyuşta bir kaç öğün tekrarlanan Strateji «Hu!» çekişleriyle dervişlikten başka yapılacak iş kalmayıverir.

Stratejinin ve Taktiğin en yalın biçimleri Askercil Savaşta bellenir.

Askerce STRATEJİ nedir? Osmanlıcada ona «Sevkulceyş» (Ordunun iletilişi) denir. Yanlış tercüme değildir. Bir ülkede Savaşacak örgütlü güçlerin en belli başlılarına ORDU (arapça : CEYŞ) denir. Ordular, Cephede ateş hattına girerler, geride Yedek bekliyenler diye ayrılırlar. Gerek ÖZGÜÇ, gerek YEDEK orduları, düşman kuvvetlerine karşı gönderilip «Yığınak» yapma işine askerlik güzel sanatında STRATEJİ adı verilir.

Askerlik güzel sanatinde Stratejiye büyük önem verilir. Hattâ modern büyük Genelkurmaylar için, Strateji başarılı oldu mu, yâni Orduların Cephede yığınakları doğru hesaplı ve tam zamanında başarıldı mı, ZAFER muhakkak sayılır. Ünlü Alman Strateji von Schieffen'e göre iki Ordunun karşı karşıya gelinceye dek ve gelince beliren güçler dengesi, Savaşın kaderini kestirir. Ondan ötesi, savaşanların bileceği iştir. Genelkurmayın yapacağı çok az şey kalmıştır.

Askerce TAKTİK nedir? Osmanlıcada ona «TÂBİYE» (savaş eğitimi) denir. Aslı, grekçe «TAKTİKE» (Yön) sözcüğünden gelir. Düşmanla karşılaşmış Orduların, Savaş alanındaki şartlara en uygun biçimde ve yordamda tertiplenerek kullanilmalarına TAKTİK adı verilir.

Taktikte amaç, kesin sonuç alınıncıya dek, BOZGUN vermeksizin, yerine göre Saldırı (Taarruz), yahut Gerileme (Ricat), yahut Savunma (Müdafaa) yollarını beceri ile uygulamaktır.

Savaşın Askercil veya Sivil olması, savaş olmasını ortadan kaldırmaz. Gene de Askercil savaş Stratejisi ile Sivil Savaş stratejisi birbirine karıştırılmamalıdır. Askercil Savaş, Sivil Savaşın bir ÖZEL BÖLÜMÜDÜR. Askercil Savaş : daha çok YÜZEYDE kalır ve daha çok SİLÂHLI biçimde olur.

Sosyal Savaş DERİNLİĞİNE iner ve daha çok SİVİL biçimler alır. Askercil savaş OTOMATİK denecek kurallar işler. Sivil Savaş ÇOK KARMAŞALI denge altüstlükleri geçirir. Askercil hareket, —Paşanın dediği gibi,— «ZEKÂ değil İTAAT» ister. Sivil hareket, ancak Zekânın ışığında bilinçli disiplin bekler.

Bununla birlikte, Askercil Savaşta bile «ZEKÂSIZ İTAAT» formülünü, biraz aşırı ciddiye alanlar çarçabuk yaşarken taş kesilip «Heykelleşirler». Ancak, zekâsını itaatine kurban edemiyenler, askercil skolâstik çemberini yarıp oyuncak edilmekten kurtulur ve yeni bir çığır açarlar.

Mustafa Kemâl: Abdülhamit İstibdadının aşıladığı «Körü körüne İTAAT» formülünden, daha askerî okulda fırlayıp çıkacak zekâsını kullanamasaydı: Suriye'de, Makedonya'da gizli ihtilâlci aksiyona girerdi. Mustafa Kemâl, Komprador İttihatçı Hürriyetinin aşıladığı «İTAAT» ten, Filistin ve Suriye Cephelerindeki olayların itişiyle kurtularak zekâsını kullanmasaydı: Alman Emperyalizminin Von Papen —Falkenhein gibi ajan— komutanları önünde bir Paşa-kuklası olur, kalırdı; Mütareke kabinelerinde ya «İngiliz Muhibbi» yahut «Amerikan Mandacısı» bir şanlı mezar taşı gibi unutulur, Anıtkabirde yatamazdı.

27 Mayıs'ın Devrimci askerleri, mutlak askercil «İtaat» in sirkesini, sarımsağını Anayasa bilincine üstün tutsaydılar: Türk Ordusunun Horasan Erleri çağından kalma «Tarihçil Devrim» gelenek ve göreneklerini ne yaşıyabilirler, ne yaşatabilirlerdi. 27 Mayıs'tan sonraki gelişimde beliren bütün eksiklikler: askercil «Körü körüne itaat» alışkanlıkları lehine zekâlardan bile bile yapılmış fedakârlık telkinlerine dayanır. Türkiye'de üretici güçlerin gelişim temposu yalnız «İŞÇİ SINIFI» nın aksiyonu ile hızlanabilirdi. 27 Mayıs, Türkiye'de, işçi sınıfı düşünce ve davranışlarına ilk defa tolerans göstermekle, Ağalarla Şirketlerin 27 Mayıs'tan bekledikleri «İtaat» uğruna «Zekâ» larının daha aşırıca zincirlenemediğini ispatlamıştır.

Zamanımızın en askercil kaynaklı aksiyonları bile bu denli sosyal karakterli bilim ve bilinç istemektedir. Bu bilim ve bilinç, Strateji ve Taktiğin: SAVAŞ-CEPHE-GÜÇLER-PLAN gibi dört başlı bütün alanlarında ayrı ayrı önem taşır.

SAVAŞ - CEPHE SOSYAL ZITLIKLARI

Askercil strateji ve taktiğin uygulandığı SAVAŞ: herkesin gözü kapalı olsa bile gördüğü ve bildiği, kanlı bıçaklı açık seçik ordular boğuşudur. Sınıflar güreşi: hiç kimsenin «Gözünü dört açmadıkça» aslâ göremiyeceği, görse bile kolayca kavrıyamıyacağı kara yığınlar hareketidir. Toplum düzeni açısından askercil savaşın yalnız kendisi açık seçiktir: nedenleri gizli kalır. Sınıflar savaşının nedenleri ortada bulunduğu zaman bile kendisi her gözün göremiyeceği kadar çokyanlı ve karmaşalı olur.

Askercil Saavşta CEPHE: «kör körüne, parmağım gözüne» denecek biçimde bellidir. Ordular arasındaki sınırı, bir taraf dalga geçse, karşı taraf ateş ederek ölüm tehdidi ile ona bu cephe farkını hatırlatır. O belli yere savaşacak insanlar, şeyler, düşünceler «Yığınak» yapılır. Yığıldı mı, o cepheyi top sökmez veya ancak «top söker».

Karşılıklı güçler, Cepheyi, olağanüstü bir titizlikle damgalarlar. Her iki taraf, başka üniformalar, bayraklar, istihkâmlarla, akla geldik ve gelmedik sayısız işaretler kullanarak kendisini karşısındakinden «Kesince ayırt» etmek için var gücünü harcar. İki Ordu, tâ uzaklardan birbirine parmağını uzatıp gösterir: «Düşman!» ... Ne rahattır böyle bir cephede savaşmak.

Karşıt orduların birbirlerine karşı yaptıkları sözde **«Savaş hileleri»** çocuk oyuncağından daha uydurma ve yüzeyde kurnazlıklardır, çoğu. Bir **«Askercil sır»** bile, iki tarafın da azıcık dikkatle bakar bakmaz seçiverdiği saklambaç oyunlarına benzer.

Sivil savaş öyle mi? «Cephe» mahşer yerinden kargaşalıdır. Çünkü, egemen sınıflar, binlerce yıldanberi sınanmış «savaş hileleri» ile, bütün kartları her ân birbirine katmakta usta tilkidirler. Alt sınıflar arasına sokulan fitler, yapılan baskınlar akla, hayale sığmıyacak kertede çok ve çeşitlidir. O yüzden, en bir arada bulunmaları gereken, etle tırnak olmuş insan kümeleri, şeyler ve düşünceler darmadağınık bulunur.

Niçin? Çünkü, Tarihte her üstün sınıf korkunç denecek bir azınlıktadır. Onu bildiği için, en meşru gösterişli kanunlarının bile, alt sınıflar yararına işlememesi uğrunda akla gelmedik «stratejemler» (harp hileleri) bulup buluşturmuştur. Hukuk dâvası mı? Herkes açabilir: yeter ki o içinde Temyiz başkanlarının bile yönelemiyeceği binbir kanun ve milyonla madde, usul vb. yollarda ve başka yollarda en usta (ve en ateş pahası) avukatı doyurabilsin; ve içinden çıkılmaz mahkeme ve bilirkişi, bilmezkişi, işini bilmezlikten gelmez kişi ve daha nice kişi ve ilh. masraflarını, harçlarını ödeme gücünü kendinde bulsun. Yâni en basit hakkı almak için, haklı olmak değil, az buz paralı olmak dahi değil, Kaarun olmak gerekir. Ceza dâvası üzerine artık hiç konuşmıyalım. Yalnız Vatandaşın dâva açma yetkisi bulunmayışı ve ceza dâvalarını, ancak Bakanlık (İktidar Partisi) emrindeki Savcının açabileceğini düşünmek ve biraz derinleştirmek yeter.

«Demokrasi» adına kelleler uçurulan düzenlerde bile en haykırıcı hak arama yolları böylesine yalnız parababalarına, nüfuz kodamanlarına açık kalınca, geri kalan Üst Sınıf eylemlerinin nerelere dek dayandıklarını kestirmek güç olmasa gerektir. Kanunlar bile işliyemez duruma getirilmiş bir Toplumda, «Legal» (resmî - Kanunî) ve «alenî» (açık, seçik) olduğu Anayasalara yazılmış Devletin, hemen bütün gerçek vurucu güçleri «GİZLİ» çalışır ve işlerler. «Esrâar'ı Devlet» denildi mi, bütün akan sular, «Yeraltına» geçer. Hepsinin «adları» açıktır: Gizli Polis, Gizli Emniyet, gizli casus, gizli Dernek, Gizli kulüp, kapılarında «içeriye girmek yasaktır!» yazılı daireler, yapılar, alanlar, açıklanamaz «Buluşmalar», Toplantılar, Oturumlar, «Örtü-

lü ödenekler, maskeli formüller, iki yüzlü «Haberler» bütün ilişkilere egemendir. Bütün o gizli kapaklı dünyanın topuna birden, üzerine «Devlet Sırları» adıyla anılan «Meşruiyet» perdesi indirilir.

İyi mi, kötü mü? Gerekli mi, gereksiz mi? Bunu aramıyalım. Olanlar böyle oluyor. O nedenle, Sosyal «CEPHE» de her olay: «Büsbütün karanlıkların en karanlığında, herşey daha karanlık» olur. Karanlıkta kördövüşü oynanır. «Bu gidiş, iyi gidiştir» denir. Sivil insancıklar, «O mâhîler ki, deryâ içredir, deryâyı bilmezler». Ne adam oğlunun sivil yaşantısı, sosyal düşünceleri, ne sosyal şeyler birbirlerinden ayırt edilemezler. Hiç bir Sosyal varlık, ne kendisini, ne karşısındakini açıkça anlayıp, ona göre davranamaz.

Bu şartlar altında, birbirlerine en karşıt olan güçler, içiçe, karmakarışık, hattâ kaynaşık görünebilirler. Her günkü örneklerini kim saymakla bitirebilir? Yarine göre 8, 10-12 liraya sattığı balığı, fakir balıkçıdan, belediyesi, balıkhane, vergi ve herşeysi yüklenerek 3 veya 4 liraya satın alan İstanbul'un iki balık kralı boğazlara, denizlere egemendirler. İktidara da egemen olmak için ne yapar? İliklerine dek soyduğu fakir balıkçıların en uçarılarına bir gece ikişer şişe şarap içirir. Meyhaneden yalın ayak başı kabak fırlıyan gömleksiz züğürt balıkçı, koltuğunun altına kıstırtılmış elli santim uzunluğundaki saldırmasını çekip ortalığı dalar: «Hââyt! AP'ye karşı çıkan her kim ise, ortanın solunun da, Bölükbaşısının da, Paşasının da anasını, avradını hâ!» diye haykırır. Fikir Kulübünü taşlar. Taksim'de, Toplum Polisinin bombası ve copu altında müslümanı bıçaklar. Paşa dahi «Aşırı» lığı bıçaklanan, coplanan, karakolda işkenceye, Cezaevinde hapse uğratılan «Sol» a karşı, o saldırmalı «Oy davarlarını» kazanma sevdası ile, başına taş attıran Bayar'la çoban aşkı sahneleri tertipler.

Gel de CEPHE'yi ayır. Bu ortamda en karşıt güçler, şeyler ve düşünceler bir türlü yığınaklaşıp CEPHELEŞEMEZLER. En umut verici yaklaşmalar ve birleşmeler, en beklenmedik ânda, ve en umulmadık biçimlerde torpillenir. Her güç ve her girişkinlik çil yavrusuna döner. En «Bilim» ve «BİLİNÇ» inden yanına sokulunmaz «sosyal» düşünce ve davranışçılar, «Ayağıma gelirse, tenezzül eder, kendisine sıkı bir sosyalizm dersi veririm!» gibilerden, Sosyalist Tanrının yeryüzündeki biricik Elçisi çalımı ile, anarşinin domuzunu, Disiplinin boğası diye satmıya kalkışır. Egemen Sınıfların yaptıkları kargaşalık tezeği üstüne, tüy diker.

SAVAŞ - CEPHENİN TEKNİK VE KÜLTÜR ÇELİŞKİLERİ

Bütün Anarşi, en çok «Anarşizme yer vermiyeceğiz!» çığlığını atan egemen sınıfının örgütlediği curcunadır. Bunu yapmıya mecburdurlar. «CEPHE» sözcüğü daha söylenirken bilinir ki, tekyanlı bir nesne değildir o. Her Cephe, en azından ikinci bir başka Cephenin karşıtıdır. Her karşıt Cephenin amacı karşısındakinin cephe kuramaması, kurmuşsa, doğru Strateji ve Taktik tutturamamasıdır. Bu amacı gerçekleştirmek, karşı Cepheyi bozguna uğratmak ve savaşı kazanmak demektir. Her Askercil Savaş Cephesi,

karşı cephenin kuruluşunu, Stratejisini, Taktiğini baltalamak için bütün hilelere başvurur. Ancak Sosyal Sınıflar güreşi, Askercil Savaştakiyle kıyaslanamıyacak kertede çok ve yaman tuzaklarla doludur.

Bu farkın bir başlıca nedeni de Askercil Savaşla Sivil Savaş arasındaki teknik yapı başkalığına dayanır. Askercil Cepheler DAHA KURULURKEN : iki taraf ta, az çok EŞİT ve bir araya gelemez biçimde BAĞIMSIZ zıt güçlüdürler, veya hiç değilse öyle sayılırlar. Savaşın sonu gelmedikçe, iki zıt Ordudan ne biri, ne ötekisi ne alttır, ne üsttür. «İlân» edilen sırf Savaştır. Belli olan Cephelerdir. Sonunda kimin ALTA gideceği, kimin ÜSTE çıkacağı, Cephelerdeki Savaşa bağlıdır. İki tarafın önceden atıp tutmalarına bakılmaz. Ak koyun, kara koyun : Savaş oyunundan sonra belli olacaktır.

Sosyal Güreşte Cepheler daha KURULMADAN : iki taraf EŞİTSİZLİĞİN ve BAĞIMLILIĞIN daniskası içindedirler. Taraflardan biri en mutlak anlamıyla EGEMEN - ÜST sosyal sınıftır, ötekisi YENİK - ALT sosyal sınıftır. Bu tartışılamaz en ilkel hakikattir. O nedenle, Egemen - üst durumda olanların bütün çabaları Statüko'nun korunması uğruna harcanır. Arada, bir türlü «İLÂN EDİLEMEZ» olan tek şey, hergün her saat yapılan sınıflar savaşıdır. Bir türlü açıklanmaması, belirlendirilmemesi egemence istenen tek şey : CEPHELER'dir. Kimse, ne olacağını önceden kestiremez. Savaşın sonunda durum, bir altüstlüğe veya değişikliğe gidebilir de, gidemez de. Egemen akım, hiç bir değişiklik olmaması uğruna elinden geleni arkasına koymaz. En ak koyunu karaya boyar.

Sosyal sınıflar savaşında, üsttekilerin iki cephe kurulmaması için harcadıkları çabalarla bütün Medeniyet Tarihi dolup taşmış bulunuyor. Bütün insafsız sömürülerle insanları iki düşman kampa ayırmış olanlar kurtlar, her zaman kuzu postuna bürünürler ve «suret'i haktan gelirler. Her insanın Adem ile Havva'dan doğduğu öğretici altında, hemen «Beş parmak bir mi ki, kardeşler bir olsun!» ihtarı pusu kurar. Sanki kardeşlerin kaşı, gözü, boyu, posu meseleymiş gibi, sosyal eşitsizliği kanserleştirenler, gözgöre soyup sovana çevirdiklerine, kimi bayağı, kimi bilimcil hep aynı mavalı okurlar :

«Hepimiz bir güneşin altında çamaşır kurutmuyor muyuz? Öyleyse, can kardeşi, kan kardeşi eşitleriz. Sakın ola birbirimizin, kafasını kıralım, ama hatırına toz kondurmayalım. Yoksa, maâzallah, güneş Batıdan doğar, katır doğurur, Deccal çıkar, Dünya batar. Ey züğürtler, zibidiler, uymayın Şeytana : Tanrı sizi züğürt yaratmış. Zengin ne yapsın,»

İşin en korkunç yanı, bu son dediklerinin doğru oluşudur. Teker teker, her Üst Sosyal Sınıf kişisi, kendi durumundan niçin sorumlu olsun? «Allah» yahut «Toplum» onu öyle «YARATMIŞTIR». Züğürt kişi, milyonerden doğsaydı, Egemen eğitim ve öğretimle büyüseydi, başka türlü mü davranabilirdi?... Ve İlh. ve İlh... Yâni, kör kuvvetlere bağlanmış sosyal determinizm bile, alt sınıfların aleyhine kanıt kapıları açar.

Egemen felsefeler ve ideolojiler yetmedi mi, iş bitmez : başlar. Anayasa «Düşünce ve davranış hürriyeti» sağlamıştır. Ancak «Kaanun dâiresin-

de». Kanunun «dairesi», iki balık Kralının iki bardak şarabını içer içmez «Fikir» evlerini, gösteri sokak ve alanlarını basan saldırmalı züğürt balıkçının «KUTSAL OY» u ile sandıktan çıkmış Büyük Millet Meclisi dairesinden çıkar. Çıktığı gibi kalsa hak rahmeti say. Dâvalar, Polisler, Komandolar ayrı ayrı insanların eğitimlerine, eğilimlerine, bükülümlerine, itilimlerine, güdülümlerine göre yorumlanırlar. «Cümlesinin rivâyâtları muhtelif, ammâ, maksudu bir» : Cephe ayırtlarını ve işaretlerini birbirine «KESİNCE KARIŞTIRMAK»... Bu uğurda, varı yok etmek, yoku var etmek!

Egemen sınıfların hem «sorumlu» olmadıkları, hem sonuna dek «savundukları» Sosyal Sınıf ayırtlarının varoluşları «suç» değil : Sınıflar elbet var olacaklardır. Sınıfların var olduğunun bir karşılıklı CEPHE yarattığını görmek, hele göstermek «SUÇTUR». Egemen sınıf, ayak takımına çaktırmadan sömürü ve baskısını yürütmek zorundadır. Oyun bozanlık edemezsin. Oyunu konuşmak bile : «Dost» kardeşler arasına «FİT» sokmaktır. Cinayettir, alçaklıktır, İhanettir. Daha neler değildir ki... Sosyal Savaş Cephelerini görenlere öyle çok söğülür, gösterenler öyle çok dövülür ki, ortadaki sınıflar savaşını anlamıya kimsede, can, takat bırakılmaz. Bütün sınır taşları yerlerinden oynatılır. İşaretler, ikide bir oradan, buraya kaldırılarak : yollar orman edilir, bağlar bozkıra çevrilir. Sosyal BİLİNÇ denilen şey, esrar kumkumasına döner. Onu benimsiyenler çarmıha gerilir. Hele bütün bunların hep kılına dokunulamaz Demokrasi ve Hürriyet adına yapılana ne buyurulur?

SOSYAL STRATEJİ VE TAKTİĞİN DİYALEKTİĞİ

Askercil Savaştan öylesine bambaşka olan Sınıflar Güreşi için kurulacak Strateji ve Taktik plânı nasıl kurulabilir? Başlıca iki araştırma ile :

1 — KARŞI CEPHEDE, 2 — KENDİ CEPHESİNDE gerçekten var olan sosyal güçlerin bütün ilişki ve çelişkilerini gözönünde tutmak ilk iştir.

Karşı Cephe iyi bilinmelidir. Çünkü, cephe demek, birbirinin her türlü plânını bilme ve bozma düzenine girmek demektir. Bu düzen, karşıt güçler kadar, kendi güçlerini de kavramayı ister.

Kendini ve karşısındakini bilmek : kitaptan çıkmakla olur. Gerçek bir Strateji ve Taktik plânı, üç beş satırda özetlenebilir. Ama, o özet için : çok uzun, çok çetin, çok sabırlı, hattâ hepsinden çok kahredici çabaları göze almak gerekir. Bu çabalar, için doktrini alfabesinden yüce cebrine dek inceleme kadar, pratik aksiyon sınamaları da girer. Devrim aksiyonunun, kapitalist Toplumlarda : Asker lisesi, Harbiyesi, Harp akademisi gibi hazır okulları yoktur. Okul, hayattır. Hayatta Sosyal Savaşların momentlerini iyi değerlendirmek için şu iki yoldan başkası olağan değildir :

1 — Kendinden önceki kuşaklar boyu harcanmış emekleri, (atlamak veya bilmemezlikten gelmek değil), tam eleştiri yoluyla SENTEZLEŞTİRMEK;

2 — Kendi kuşağı boyunca uzun ömür ve çok sabırla katlanılacak (hemen yanılmaz Papa usta kesilmeden önce), dayanıklı ve tutarlı ÇIRAKLIK geçirmek.

Tekrar edelim: «Şâir'i mâderzâd» gibi, «anadan doğma Strateji ve Taktisyen» yoktur. Bu alanda Ajitasyon ve Propaganda: insan gücünü çete harbinden ordulaşmıya götürecek örgütlenmeyi temel bilmelidir. O zaman da, iki uçtan sakınmalıdır:

1 — Toplum ilişkilerinde değişiklik olmadıkça Strateji ve Taktik değişikliklerine kalkışmak, güvensizliğe kapı açar;

2 — Toplum değişikliklerini gözetmeksizin «Nass'ı Kaatı'» çalımlı, yanlış «Buyruklu-Teori» ler, Strateji ve Taktik skolastiğine kaçar.

Diyalektik Strateji ve Taktiğin özü «SINIF İKTİDARI», biçimi «NET BÜTÜNLÜK» olur.

ÖZ BAKIMINDAN: Sosyal Devrimler, —Fransız Tarihçisi Michelet'nin belirttiği gibi,— hep kendisini unutturarak, hiç beklenmedik ân'da patlak verir. Bundan insanları suçlamak, yağmuru mahkemeye vermek kadar saçmadır. Dünyanın hiç bir Abdülhamid'i 1908 Devrimlerini önliyemedi. İktidarlar, haber aldıkları 27 Mayısı durduramadılar. Suç nerede, kimde?

Bu şartlara göre, insan iradesi ve çabası için tek yol kalıyor: ağır basacak problemi vaktinde kavrayıp, davranmaktır. Devrim momenti bir ân olduğu için KARAR ve İKTİDAR ânıdır. Ve İktidara gelmek kolay, İktidarda kalmak güçtür. Devrim için Devrim olmaz. Bu açıdan her ülkenin kendi ORİJİNAL SINIF ilişkileri ve çelişkileri, yeterince aydınlanmadı mı, herşey askıda kalır. Yoksa, Dünya Strateji ve taktiğinde en usta eller, hiç bir kehanete yer vermiyecek zenginlikler bırakmıştır, diye formüller yatak, döşek edilemez.

BİÇİM BAKIMINDAN: Modern Toplumların gelişimi Antika Toplumundaki gibi kopuntulu değildir. Örneğin, Çarlık rejiminde 1905 Devrimi, 1917'nin yalnız Şubat-Mart aylarının «Demokratik Devrim» aşamasını değil, Ekim-Kasım aylarının «Sosyalist Devrim» aşamasını da dupduruca, netçe koydu. Netekim, birinci Sosyal Devrim aşaması ile İkincisinin aralığı altı ay sürmedi. Çin'de o aşamalar hissedilemez bir gelişimle birbirinden çıktı.

Onun için, Sosyal Devrimin bir tek aşaması, ötekilerinden soyutça ayrılamaz. Hepsi birbirini TÜMLİYECEK biçimde konulur. Yoksa, anlamak istemiyen içli dışlı demagoklar, çatlak arayıp, yarık açma vesiylesi bulurlar. Konu somut netliğini ve tümlüğünü yitirir.

SOSYAL DEVRİM

Bilimcil Sosyalizm, bundan 110 yıl önce, «SOSYAL DEVRİM» olayını şöyle özetledi:

«Toplumun maddecil üretici güçleri, gelişimlerinin belirli bir basamağında (Stufe), daha önce var olan, o günedek içlerinde kımıldadıkları üretim ilişkileriyle, yahut o ilişkilerin hukukcıl deyiminden başka bir şey olmıyan Mülkiyet ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretici güçlerin gelişim biçimleri iken, onları zincire vururlar. Böylece bir Sosyal Devrim çağı ortaya çıkar. Ekonomı Temelçizisinin (Grundlinie) değişmesiyle birlikte o yaman Üstyapının tümü daha yavaşça, yahut daha çabucak altüst olur.» (Karl Marx: Zur Kritik der Politischen Oekonomie, Önsöz)

Demek, «Mülkiyetin el değiştirmesi», yahut «Daha geri bir üretim tarzından, daha ileri bir üretim tarzına geçiş» gibi Devrim tanımlamaları az çok yüzeyde kalır. Toplum olayı olarak Devrim deyince iki şeyin çelişmesi ortada bulunur:

1 — ÜRETİCİ GÜÇLER,

2 — ÜRETİM (Mülkiyet) İLİŞKİLERİ.

Üretici Güçler; Marx-Engels'e göre 4 başlıdır: 1. Coğrafya, 2. Teknik, 3. Tarih, 4. İnsan... İlk ikisine CANSIZ yahut MADDECİL üretici güçler diyebiliriz. Son ikisine CANLI yahut İNSANCIL üretici güçler diyebiliriz.

Cansız-Maddecil üretici güçlerden TEKNİK: **aktif**'tir, COĞRAFYA: **pasif**'tir. Bir ülkenin ekonomik coğrafyası az çok Tekniğin gelişi ile işlenir. Teknik gelişmezse, coğrafyanın değerlendirilmesi olamaz... Canlı-İnsancıl üretici güçlerden TARİH: **pasif**'tir; İNSAN: **aktif**'tir. Bir ülkenin Tarihcil **gelenek** ve **görenekleri**, ancak İnsanlarının **Kollektif aksiyon**'larıyla işlenir. İnsanların Kollektif aksiyonları geliştikçe, Tarihin ekonomik ve sosyal önem taşıyan gelenek ve görenekleri değerlendirilir.

Böylece, Toplum gelişiminde BAŞ AKTİF rolü oynıyan üretici güçler: Teknik ile İnsan olur. Coğrafya ile Tarih üretici güçleri azçok verili bulunurlar. Bir ülkenin Coğrafyası ne ise odur, bir Ulusun Gelenek ve görenekleri ne ise odur. Coğrafya Tabiatten, Gelenek görenek Tarihten geldikleri gibidirler. O üretici güçleri Teknik ile İnsan işleyip değerlendirecektir. Bu bakımdan Coğrafya ile Tarih üretici güçleri, matematiğin «Sabit» değerlerine benzetilebilirler. İnsanın Kollektif aksiyonu ile Tekniği değişken aktifler olarak rol oynarlar.

Onun için, Sosyal Devrimde Teknik ile Kollektif aksiyonun gözönünde tutulması, pratik yöneliş bakımından çoğu yeterli görünebilir. Sosyal gelişimin MADDESİ Teknik, RUHU kollektif aksiyon ile özetlenebilir. Ancak, bu gerçeklik, Coğrafya ve Tarih üretici güçlerinin gerçekliğini hiç saymaya götürmemelidir. Yeryüzünde başka başka ÜLKE ve ULUS'ların Sosyal hareketlerindeki başkalıklar: Coğrafya ve Tarih üretici güçlerinin derinliklerde ne denli önemle rol oynadıklarına belge olur.

ÜRETİM İLİŞKİLERİ (Mülkiyet Münasebetleri): adları üstünde, üretici güçlere kılıflık eden, az çok statik BİÇİM'lerdir. Biçimin öze, Özün biçime karşılıklı etki ve tepkileri unutulamaz. Ancak, Üretim ilişkileri, boyuna

gelişen Üretici Güçlere uyarak değişirken bile sürtüşmeler az olmaz. Tarihte Üretim İlişkilerinin üretici engellemleri ne denli aşırı olursa, yâni: Mülkiyet ilişkileri Tekniği ve insanların Kollektif aksiyonlarını ne denli çok önlemiye çalışırsa, Sosyal Devrim o denli çabuk ve yaman olur. Faşizmin başına gelen budur. Zorbalık, yırtıcı kuşun ömrü gibi kısa olur. Akıllı Emperyalistlerin faşizmden ise, DEMOKRASİ'yi önermeleri bundandır.

Bu nedenlerle, Sosyal gelişim iki Konakta olur: 1. Evrim aşaması, 2. Devrim aşaması... Sınıflı bir Toplumda EVRİM AŞAMASI uzun sürer. Bir Sosyal **Sınıf iktidarı:** verili üretim ilişkileri çerçevesinde, uzlaşmazlıkları uzlaştırıp biriktirir. Birikim, son haddine geldi mi, üretim ilişkilerinin çerçevesi çatlar. Oldukça kısa süren DEVRİM AŞAMASI başlar. Bu altüstlükler sırasında İKTİDAR: bir Sosyal Sınıf elinden başka Sosyal sınıf eline geçer. Asıl SOSYAL DEVRİM, Politik Devrimle tamamlanmış olur.

Bu kural, şu veya bu insanın dileğinden çıkmamıştır. Modern Tarihin, en az beşyüz yıllık serüvenleri incelenerek bulunmuştur. Bilimce, bu görüş tartışılabilir: ama suçlanamaz. Meğer ki, Demokrasi yalan olsun ve Faşizm güdülsün.

DEMOKRATİK DEVRİM - SOSYALİST DEVRİM

Sosyal Devrim nerede ve ne zaman görülür? Marx, onu da 110 yıl önce şöyle düsturlaştırdı:

«Bir Sosyal biçimleniş, gelişmelerine bol bol yettiği üretici güçler gelişmedikçe hiç bir vakit alta gitmez, ve daha yüksek yeni üretim ilişkilerinin maddecil varoluş şartları eski Toplumun kendi kucağında yumurtalanmış bulunmadıkça, o yeni ilişkiler hiçbir vakit eskilerinin yerini alamaz.» (K. M.: Keza)

Demek, Sosyal Devrimin yeri ve zamanı genel olarak iki şarta bağlıdır:

1 — Eski üretim ilişkilerinin mülkiyet biçimleri, gelişkin üretici güçlere DAR gelmiş olmalıdır. Ama bu yetmez.

2 — Üretici güçlere bol bol yetecek yeni üretim ilişkileri, yeni mülkiyet biçimleri, eski Toplumda doğmuş bulunmalıdır. **Modern** çağda, kapitalizm her alanda kollektif mülkiyet kaçınılmazlıkları (örneğin Devletçiliği) kendisi yaratmasaydı, Sosyalizm doğamazdı.

Böylece, Sosyal Devrim denildi mi, akla gelen şey: Toplumun içinde bir biçim ile öteki biçim arasında, hem KOPUŞMA'nın, hem de BAĞLANTI'nın oluşudur. Bu diyalektik Kopuşmalı Bağlantı: Sosyalizmin, Kapitalizmden dünyaya gelmesi olur. Günlük konulara göre: Modern Kapitalizm olmıyan yerde modern Sosyalizm kurulamaz formülü ortaya çıkar. Modern Kapitalizmin doğması: DEMOKRATİK DEVRİM ile olur. Demokratik Devrim olmıyan yerde, Sosyalist Devrim olamaz, hattâ düşünülemez bile. Çünkü: **«Doğrucası, insanlık, ancak çözümliyebileceği görevleri önüne koyar.»** (K. M.: Keza)

Burada Sosyal Devrim açısından gerekli «YER»i ve «ZAMAN»ı kim, nasıl belirlendirecek? Düşünce ile davranışında «DİYALEKTİK MADDECİLİĞİ» kullananlar, kullanmayı bildikleri ölçüde Sosyal Devrimin yerini ve zamanını belirtecekler. Yoksa, Marx'ın o Devrim formülünü ve prensiplerini medrese kafası ile ezberlemek, soyutça tekrarlamak, saçmalamıya varabilir. Prensipleri çok iyi bilen nice ünlü «MARKSİST» lerin başlarına çok geldi.

Düz mantıkla, yalınkat metotla işliyen (Skolastik ve Metafizik metotlu) düşünürlere bakılınca: Marksizm gereği, Sosyalist Devrim, Demokratik Devrimin ardından, burjuvaziye yol açarak yürüyecektir. Burjuva Demokratik Devriminin ayak izleri: 19. Yüzyıl boyunca, yalnız «İLERİ» denilen «BATI» adlı Kapitalist ülkelerde sosyal Devrim boyutları kazandı. Öyleyse SOSYALİST DEVRİM: ister istemez «İLKİN» ve «HAKKİYLE» ancak İleri-Batı ülkelerinde görülebilirdi. Yoksa, Millî Demokratik Devrimin «TAMAMLANMADIĞI» bir yerde ve zamanda Sosyalist Devrime kalkışmak, avantürdür, yenilgidir, saçmadır vb.

«İKİNCİ ENTERNASYONAL KOCAKARILARI» nın: «Demokratik Devrim Tamamlanmaksızın Sosyalist Devrime girilemez» kanıları çok parlak ve doktrine uygun görünüyordu. Gelin görün ki olanlar öyle olmadı. «İleri-Batı» ülkeleri, bugün hâlâ kapitalizm gidişinden kıl kadar ötelere kopuşmamak için, Yeryüzünü kanlı Mahşer yerine çevirmek gücünü ve hakkını kendilerinde buluyorlar ve hattâ «Demokrasi», «Hürriyet» gibi lâflarla gerine gerine savunabiliyorlar. Az, yahut çok «GERİ», «GELİŞMEMİŞ», «DOĞULU» ve hattâ: «ASYALI, AFRİKALI, LÂTİN AMERİKALI» damgalarını yemiş ülkelerde ise, ard arda Sosyal Devrimler, Sosyalist Devrimler patlak verdi, veriyor, durmaksızın vereceğe de benziyor.

Bizim beğenti veya tiksintimize kalmamış. İleri-Batı denilen ülkelerde sokaklarda bile sosyalizm akıyor: ama Sosyalist Devrim yok. Batılılarda Sosyal Devrim: Derebeğiliği yıkıp, Demokratik Devrimi tamamlayıp gerçekleştireli hani oldu. Aradan yüzlerce yıl geçti: onlar Sosyalizme geçemediler. Buna karşılık Geri-Doğu ülkeleri, yüzlerce yıl geriden içine girdikleri Modern Sosyal Devrimler çağında, Demokratik Devrimlerini daha yapar yapmaz: Hemen ardından SOSYALİST Devrimlerini de başardılar.

Elbet Sovyetler Devrimi bu gidişi dayattı. Ama, Rusya'nın kendisi de ne gelişkin, ne Batılı ülke değildi. Lenin'in deyimiyle «ASYALILIK» damgasını taşıyordu. Stalin'in deyimiyle yarı emperyalist, yarı sömürge bir altı kaval üstü Şişhane geri, müstebit Toplumdu. Amerikalı John Reed'in dediği gibi «Dünyayı Sarsan On Gün» için de Tarihin çarkını değiştirdi.

Burjuva veya Küçükburjuva düz mantığı ile bu bir «TERSLİK» değil miydi? Terslikti. Ancak, bu terslik «GERÇEKLİK» olmadı mı? Oldu. Hele 50 yıllık gelişmeden sonra, tartışılması bile gülünç düşen bir gerçeklik oldu.

Şimdi olanları inkâra gidemiyen Devrim dostu veya Devrim düşmanı olsun herkes yalnız şunu araştırabilir: Nasıl oldu da Sosyalizm, ileri ülkeler dururken, Gerilerde patlak verdi? Yoksa Marksizm yanıldı mı?

Yanılmak şöyle dursun, Marksizmin en açık ıspatlayıcısı bu olaydır.

1 — Dünya, Amerikan Cumhurbaşkanı adaylarının bile parola haline getirdikleri kertede «BİR TEK DÜNYA» olmuştur. Orada, ilerisi, gerisi değil, her ülkenin üretici güçlere çıkardığı engeller ölçüsünde yarattığı dengesizlik baş rolü oynamaktadır. İleri kapitalist ülkeler, biraz da Dünya soygunları sayesinde edindikleri maddecil dayanakları sayesinde **«Sosyalizmi sokaklara dökecek»** kadar «HÜR» bırakmakla maksatlarına eriyorlar. O sayede, ekonomi bakımından Üretici Güçlere karşı engel olan üretim ilişkileri (en başta kutsal mülkiyet ilişkileri) boyuna azçok değişikliğe uğratılabilir. Bu değişiklik ölçüsünde, yığınlar oyalanabilir.

2 — Geri ülkelerde iş tam bunun tersi olur. Geri kapitalizm, sadakaya muhtaçlığından, vatanını yabancılara satarken, bu hiyanetini ve cinayetini örtbas edebilmenin yolunu, geri kafalılığı ve antika üretim ilişkilerini son kerteye dek savunmakta bulur. Mukaddesatçı veya «Nurcu» ve ilh. gerici tutuculuklar, sözde ilericileri ve sosyalistleri yıldırmaya çalışırken, ülkenin kalkınmasını ve yeterince gelişmesini sağlıyacak Üretici Güçleri engeller. Bu engelleri arttırdıkça, tapayı atar.

Demek şeylerin kendiliğinden oluşları ile, geri ülkenin egemen sınıfları sömürü ve baskılarını arttırdıkları ölçüde, bindikleri dalı keserler. Geri kalmak, dar kafalı polis Devletini getirdiği ölçüde, ülkenin üretici ve devrimci güçlerini engelliyorum sandığı ölçüde diyalektik tecelli ileri ülkelerden çok, geri ülkelerde sosyal Devrimleri dayatır. Marksizmin genel kuralı, böylece bir kez daha doğruluğunu belirtmiş bulunur.

DÜNYADA : ÜÇ DEVRİM - ÜÇ SINIF

Sosyal Devrim için doğru olan: «Kendi omuzlarımız üstündeki kafamızla düşünme» prensibi, Devrim Stratejisi ve Taktiği için büsbütün geçerli ve aşırıca gereklidir. Şu veya bu **kalıp** yoktur. Her ülkenin, genel Dünya şartları ortasında kendi **orijinal** Sosyal sınıf ilişki ve çelişkileri vardır.

Dünya ölçüsünde **genel** Sosyal gidiş, daha 20. Yüzyıla girilmeden bütün açıklığı ve duruluğu ile belirmişti. Toplum, inanılmaz bir kalıp değiştirmek durumuna girmişti. Daha 19. Yüzyılda Kapitalizmin alın yazısı, kendi eşitsiz ve dengesiz gelişim kanunlarıyla çizilmişti. Yeryüzü bir makastan çıkmış, düpedüz bir toplum bütünlüğü göstermiyordu. Ülkelerin İngiltere ve Fransa dışındaki büyük çoğunluğu, az veya çok kapitalist üretim yordamına giriştikleri halde, henüz hiç birisi modern Sosyal Devrimlerini bütünüyle gerçekleştirememişti. 19. Yüzyıl ortasına gelinir gelinmez, her gelişen ülkenin kapısını Soyal Devrim kırarca çalmıya başladı.

Bu **Modern Sosyal Devrim** ne ve nasıl olabilirdi? Hemen bütün Kara Avrupa en azgın gericilikte Müstebit Derebeği Otokrasileri altında eziliyordu. Bu eziliş, temelde modern üretici güçleri engelliyordu. Ama, üretici güçlerin beyinleri ve canları yoktu. Daha doğrusu Üretici Güçlerin ellerini,

ayaklarını kımıldatan canları ve beyinleri küme küme insanlar: **Sosyal Sınıflardı.** Bilimcil Sosyalizm, o Sosyal Devrim atmosferi içinde hangi Sosyal Güçlerin ilişki ve çelişkilerinin kımıldadığına baktı. Ona göre, Çağın genel Strateji ve Taktik kurallarını özetledi.

Karl Marx, Müstebit Derebeği Saltanatlarına karşı savaşan 3 başlıca SOSYAL GÜÇ ile onların genel eğilimlerini saydı:

1 — LİBERAL **Büyük Burjuvazi: ANAYASACI** (Meşrutiyetçi) Hükümdarlık istiyordu.

2 — RADİKAL (Köktenci) **Küçük Burjuvazi: DEMOKRATİK CUMHURİYET** istiyordu.

3 —DEVRİMCİ **İşçi sınıfı (Proletarya): SOSYALİZM** istiyordu.

Artık şeylerin adları konulmuştu. Lâkırdı karambolüne yer yoktu. LİBERALİZM denince bunun **KALIN BURJUVAZİ** olduğu; RADİKALİZM denince, bunun **KÜÇÜK BURJUVAZİ** olduğu, kendiliğinden anlaşılıyordu. 19. Yüzyıl boyu SOSYALİZM denince o eğilim, işçi sınıfının gelişim kertesine göre, **PROLETARYA**'dan kaynak aldığı su götürmez bir olaydı. Bütün bu eğilimler ve akımlar, sonraları, iyice karıştırılmak üzere, yâni halkın beynini karıştırmak üzere, birçok renkte sis perdeleri altında nüanslaştırılacaklardı. Ne var ki, artık Terminoloji oyunu tutmıyacaktı. Çünkü her Terimin ardında yatan, yahut saklanmak isteyen Sosyal güç gün ışığına çıkmıştı. Mesele, somut uygulamalarda ayıklığı ve Diyalektik mantığı elden bırakmamakta toplanıyordu.

Marx'tan daha uzun ömürlü olan Engels, Dünyanın şurasında, burasında geçen Sosyal Devrim olaylarını daha som biçimleriyle yakalayıp özetlemekten geri kalmadı. Bilimcil Sosyalizme uymuyordu. Hiç bir olayı ne görmezlikten geliyor, ne atlıyordu. 1894 yılı, Sicilya'da çıkan aç köylülerin kargaşalığı üzerine Engels, hiç yanıltıya yer bırakmamak ve ütopyaya düşmemek için:

«İTALYA'DA önümüze çıkan devrim; bir Küçükburjuva DEMOKRATİK DEVRİMİ olacaktır» dedi. Bu söz arasında söylenivermiş gibi gelen kesin ve kısa açıklamalar, Marx ve Engels çapında iki dev düşünücünün ömür boyu aralıksız kahredici çabalarla yaptıkları ve ancak on onbeş cildini yayınlıyabildikleri derin **araştırmaların** kıyasıya basitleştirilmiş sonuçlarıydı. O sonuçların formüllerine temel olan dağlar gibi olay yığınları ve **bilim yapısı** gözönüne getirilmedikçe ve eni konu **işlenmedikçe**, dünyada ve bir ülkede «durum muhasebesi» yapılamazdı.

EVRENSEL SAVAŞ - EVRENSEL DEVRİM - RUSYA

O zamanki Avrupa'da ve Dünyada en ağır basan Müstebit Derebeği Saltanatı Çarlık Rusyası idi. İtalya'dan çok daha geri ve «ASYALI» bir ülke olan Rusyada, Devrim açısından Tarihcil gelişim nasıl olabilirdi? Başlıca

konu gelip o soruya verilecek karşılığa dayanmıştı. Bütün Stratejiler ve Taktikler oradan çıkacaktı. Onun için, Marx, ömrünün sonunda Rusça öğrenip, Rus Toplumunu kendi **orijinal** kaynaklarından incelemiye dek atılmıştı. O bakımdan, ne Sosyalist Devrim, ne onun Marksizmle ilişkisi en ufak tesadüfe bağlanamaz. En büyük Tarihcil ve Sosyal Determinizm gereğidir.

Gerek Marx, gerekse Engels, 19. Yüzyıl sonlarına doğru ker şeyden önce Kapitalizmin **EVRENSEL BUNALIMLARI** konağına girmek üzere bulunduğunu sezdiler. Bunalım, yalnız ekonomik, yalnız politik, yalnız sosyal olmakla kalamazdı. Bütün Sosyal Sınıflı Toplumlarda olduğu gibi, kapitalizmde de ker türlü Ekonomik - Sosyal - Politik bunalımların tek kesin çözümü **Askercil bunalımlar** yoluyla olur. Bunlar ünlü adıyla **Harpler,** Savaşlardır. Savaşın Sosyal Devrimle ilişki ve çelişkisini ise, hiç kimse, Bilimcil Sosyalizm dozunda kavrıyamamıştır.

Marx, o zamanlar Almanya'daki dostu Dr. Kugelmann'a şöyle yazıyordu :

«Bütün diplomatça yapmacıklara rağmen, yeni bir Savaş, 'un peu plus tôt un peu plus tard' (biraz daha erken, biraz daha geç olsun) kaçınılmaz şeydir; ve bu Savaş bitmeden önce şiddetli halk hareketlerine gitmek güç olacaktır. Yahut, hiç değilse bu hareketler yercil (lokal : mevzii) ve önemsiz kalacaklardır.» (K. M.: Kugelmann'a Mektuplar, 8 Mayıs 1874)

Böylece, Bilimcil Sosyalizm hem 1914 - 1918 Birinci Emperyalist Evren Savaşını tam 40 yıl önceden görüp haber veriyor, hem o Savaşın getireceği Sosyal Devrimleri belirtiyordu. Epey çok unutulan hakikat bir yol daha ortadaydı : **Devrimlerle Savaşlar birbirlerini doğururlardı.** Kapitalizm, onulmaz **sinsi** (kronik) bunalımlarını, **iç çelişkilerinin** zehirli meyvalarını, keskin **DIŞ BUNALIM** demek olan SAVAŞLARLA son kertesine getirdiği gün : **«ŞİDDETLİ VE EVRENSEL ÖNEMDE»** Sosyal Hareketlere ve Devrimlere kendi eliyle yollar açacaktı.

Elifi elifine öyle olmadı mı?

Uzakdoğu'dan Yakındoğu'ya dek, nerede az çok bir **SAVAŞ** patladıysa, orada az çok **DEVRİMLER** patlak verdi. Ama bütün o savaşlar LOKAL kaldıkça bu DEVRİMLER de lokallikten öteye geçemedi. En sonunda birikim tüm ağırlığı ile BİRİNCİ EMPERYALİST EVREN SAVAŞI gürledi, **«VE BU SAVAŞ BİTMEDEN ÖNCE ŞİDDETLİ HALK HAREKETLERİ»** Tûfan gibi dünyayı sardı ve **BİRİNCİ EVRENSEL SOSYAL DEVRİM** dünyanın altıda birinde kesinlikle üstün geldi. Çin'de, İran'da, Türkiye'de yercil Savaşçıkların kışkırttığı **yercil Devrimcik**lerin atladığı konak bu oldu.

Dünya Diyalektiğinin bu en büyük tecellisi daha oldu. Onu da Marx - Engels Yüzyıl önceden gördüler ve gösterdiler. Yeryüzünün bir ufak bölgeciği olarak Batı Avrupa Sosyal Devrim açısından, artık **«Ununu eleyip eleğini duvara asmış»** durumdaydı. Bütün haşmetine rağmen **Eski** Avrupa Batısı yerine iki YENİ Evren doğuyordu : Doğuda **RUSYA** Batıda **Birleşik**

AMERİKA... Bu iki uca kayan Kapitalizmin gelişimi, CİHAN SAVAŞLARI kılığındaki BUNALIM'larına girdiği gün, nereye varacaktı? Problem bu idi. Ve kendiliğinden ortaya çıkıyordu.

Engels, o her zamanki kanatlı gerçekçiliği ve eşi bulunmaz alçak gönüllülüğü ile problemi ele aldı. Olacakları, bir mektubunda inanılmaz açıklıkla ve doğrulukla önceden gördü ve gösterdi: **Devrimin ağırlık merkezi** Batı Avrupa'dan DOĞU'ya doğru hızla kayıyordu. Marx'ın haber verdiği Birinci Emperyalist **Evren Savaşı** eli kulağında geliyordu. Bu Savaş patladığı gün (Engels'in deyimiyle) **«Gaçina'da** (Rus çarının özel yuvası bulunan semtte) **tutsak olan Çar»** dayanamayıp tekerlenecekti. Devrim en büyük **Halk zaferiyle** sonuçlanacaktı...

Evet, Bilimcil Sosyalizm Devrimin **ne zaman**, **nerede** ve **nasıl** geleceğine dek söyliyebilmenin diyalektik metodunu elinde tutuyordu. Ortada kehanet yok, her bilim gibi, gerçek Sosyal bilimin de kullandığı **kaanunlara** uygun ÖNCEDEN GÖRÜŞ vardı. Yeter ki bu görüşü, benimsemek iddiasında bulunanlar, yâni «MARKSİSTLER» kavrıyabilsinler. Ancak buradaki «KAVRAYIŞ» sırf tek kişi «DEHASI» anlamına gelmez. Kişinin, Kavrıyabileceği **ortamda** bulunması gerek. Bu ortam: Artık Batı Avrupa değildi: Rusya idi. Ve bunca kalantor Batılı **«MARKSİST ÜSTÂD»** lar dururken, gerilerin gerisi Çarlar ülkesinde öyle bir sâhici MARKSİST çıkmakta gecikmedi.

Diyalektiği, sofizm tekerlemeciliğinden ayırarak kıyasıya kullanmayı bilen bu insan, 3 yıl sonra kopacak 1905 Devriminin ve 13 yıl sonra gürliyecek 1917 Devriminin yanılmaz aksiyon adamı olarak, daha 1902 yılı, Çarlığın alın yazısıyla ülkenin nereye gideceğini bütün bocalıyanlara şöyle haykırdı:

«Şimdi, Tarih bizim önümüze öyle dolaysız görevler koyuyor ki, bu görevler, başka herhangi bir ülke Proletaryasının olmuş, olacak bütün DOLAYSIZ görevlerinden ÇOK DAHA DEVRİMCİ'dir. Bu görevlerin gerçekleştirilmesi, yalnız Avrupa gericiliğinin değil, fakat (şimdi artık söyliyebiliriz) Asya gericiliğinin de istihkâmını yıkmak görevlerini gerçekleştirmek, Rusya İşçi Sınıfını Uluslararası Avrupa işçi sınıfının öncüsü durumuna getirdi. Biz Kendimiz de, aynı kertede eşsiz örneksiz keskinliklere ulaşmış enerjili bir hareketten bin kat daha geniş ve daha derin bir hareketi canlandırmayı düşünürken, haklı olarak, bizden önce gelmiş geçmiş atalarımızca, yâni 1870 yılı devrimcilerince o zaman yararlıklar gösterilerek tutulan o şerefli mevkie geçeceğimizi hesaba katıyoruz.» (LENİN: «Ne Yapmalı», c. V, s. 138, 1902)

Ve dediği, Marksizmin dediği, yüzde yüzden aşırı gerçekleşmeyle yerine geldi. Ancak o derin köklü teorik ve orijinal araştırma ve çaba üzerine kurulu Strateji ve Taktik, lafebeliği olmaktan çıkarak, Devrim Güçlerine YÖN verdi.

deniz kavukçuoğlu

almanya meselesi

Demokratik Alman Cumhuriyeti geçtiğimiz Ekim ayı içerisinde kuruluşunun 20. yıldönümünü kutladı. Mayıs ayının 25'inde ise Federal Almanya Cumhuriyeti 20. yıldönümünü yaşadı. Ancak birbirinden çok farklı kutlanan her iki yıldönümü de basınımızda gerekli yankıyı uyandırmadı. 20. yıl Bonn Hükûmetince sessiz sedasız geçiştirilirken, 7 Ekim'in Doğu Berlin'de şimdiye kadar görülmemiş ölçüde büyük törenlerle kutlanması hemen hiçbir yazarın dikkatini çekmedi. Weimar Cumhuriyeti'nin sadece 14, Nazi devletinin ise sadece 12 yıl varlıklarını sürdürebildikleri düşünülecek olursa Alman toplumunun geçirdiği son yirmi yıllık dönem sadece süresi dolayısiyle dahi bizce tek başına bir inceleme konusu olacak özellikler taşımaktadır. Oysa bu yirmi yıllık süre içerisinde meydana gelen bölünme, giderek birbirine temelden karşıt ve ayrı nitelikte iki Alman devletinin ortaya çıkışı, bu olayın dünya güçler dengesine sosyalizmin lehine olarak etkisi ve nihayet emperyalist ülkeler ile sosyalist ülkeler arasındaki çelişkilerin bağımlı ya da yarı bağımlı ülkelerde sürdürülen anti-emperyalist mücadeleleri kaçınılmaz bir biçimde etkilediği gerçeği bizi Almanya ile yakından ilgilenmeye zorlamaktadır. Almanya'yı önemli kılan diğer bir husus da bu ülkenin «iki dünya sisteminin çatışma alanlarının en tehlikelisini» teşkil ettiği hususudur. AYDINLIK Dergisi ilk sayısında «II. Dünya savaşı sonunda Almanya'nın biri sosyalist diğeri emperyalist iki parçaya ayrılmasından bu yana, (...) iki dünya sistemi arasında en nazik ve en tehlikeli nokta» (1) olduğu üzerinde önemle durmuştur. Biz de bu gerçekten hareket ederek 20. kuruluş yıldönümünü kutlayan her iki Alman devletinin ayrı birer devlet olarak ortaya çıkışlarından günümüze kadar geçirdikleri aşa-

(1) AYDINLIK, sayı: 1, s. 8.

maların ve birbirlerini karşılıklı etkilemelerinden doğan sonuçların üzerinde duracak, dünya halkları için büyük bir tehlike teşkil etmekte olan «Almanya meselesinin» bir çözüme bağlanabilmesi için şimdiye kadar ortaya atılmış önemli teklifleri açıklamaya çalışacağız.

İkinci Dünya Savaşı Sonrası

II. Dünya Savaşı aslında bir Sovyet-Alman savaşıydı (2). Yani daha Alman ordusu teslim olmadan Churchill Avrupa'daki İngiliz Kuvvetleri Kumandanı Mareşal Montgomery'ye bir telgrafla «Sovyet ilerlemesi devam ettiğinde kendileriyle birlikte çalışmak zorunda kalabilecekleri Alman askerlerine yeniden verilebilmeleri için Alman silâhlarının itinayla toplanmaları ve muhafaza edilmeleri» hususunda talimat veriyordu. İngiliz Hükûmeti'nin savaş görüşünü açıkça ortaya koyan bu telgraf dahi, savaş sonrası Almanyası'nda uygulanacak planın daha savaş bitmeden batılılarca hazırlanmış olduğunu göstermektedir. İngiliz Hükûmeti'nin savaştan sonra Almanya'yı Sovyetler Birliği'ne karşı bir dalgakıran haline getirme tasarısı bazı ayrıntılar dışında Batılı müttefiklerin ortak görüşüydü. Yalnız bünyesinde birbirine karşıt sosyal sınıfların temsilcilerini toplamış Fransız Hükûmeti büyük burjuvazinin ve finans-kapitalin sözcülüğünü yapacak durumda bulunmuyordu. Sovyetler Birliği ise 23 Şubat 1942 de yaptığı resmî açıklamasında savaş sonrası izleyeceği politikaya ışık tutacak görüşünü kesin olarak ortaya koydu: «Kızıl Ordu Alman saldırganlarını ülkesinden kovmak ve Sovyet topraklarını faşist Alman saldırganlarından kurtarmak hedefini gütmektedir. Büyük bir ihtimalle savaş Sovyet topraklarının kurtarılması veya Hitler kliğinin tasfiyesiyle sonuçlanacaktır. (...) Fakat Hitler kliğini Alman halkıyla, Alman devletiyle eş tutmak gülünçtür. Tarihî tecrübeler Hitlerlerin gelip gideceklerini, fakat Alman halkının, Alman devletinin kalıcı olduğunu göstermiştir» (3). II. Dünya Savaşı ile ilgili birçok belgenin günümüzde açıklanmış olmasına rağmen, uluslararası finans-kapitalin emrindeki yayın tekelleri sürekli olarak Almanya'nın bölünmesinin dolayısiyle «Almanya meselesi»nin yaratılmasının Sovyetler Birliği ve yerli sosyalist güçler tarafından öngörüldüğü yalanını yaymışlardır. Almanya ve Berlin meselesinin aydınlanması ve öncelikle Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin gösterdiği gelişmelerin gerektiğince izlenebilmesi için Almanya'nın bölünmesi olayının nasıl gerçekleştirildiği ve bu olayda ABD'nin rolünün ne olduğu hususlarına değinmenin yararına inanıyoruz.

Savaş bitiminde ABD Hükûmeti içerisinde Almanya ile ilgili iki ayrı görüş hâkim durumdaydı. Maliye Bakanı H. Morgenthau ve taraftarları Al-

---

(2) Türkkaya Ataöv, **Amerika NATO ve Türkiye,** Aydınlık Yayınları, 1969, s. 23.

(3) 23.2.1942 tarihli ve 55 No. lu Ordu emri (J. Kurzynski, **So war es wirklich, Berlin, 1969, s. 13'den naklen).**

manya'nın parçalanarak bir tarım ülkesi haline getirilmesini öngörüyorlardı. Morgenthau görüşüne göre «Almanya'dan geriye ne kalırsa iki ayrı bağımsız ve otonom devlete bölünmeli, ... Ruhr bölgesi orada mevcut endüstriden ayıklanmakla bırakılmayarak madenlerdeki bütün tesisler bölgeden uzaklaştırılmalı, ocaklar kapatılmalı ve başlangıçtaki askerî yönetim Almanya'nın ilerideki bölünmesini gözönüne alarak çalışmalıydı» ([4]). Uluslararası finans - kapitalin çıkarlarıyla çatışan bu görüşün karşısında olanlar aralarında toplanarak karşı tedbirleri görüşüyorlardı. Bu toplantıların en önemlilerinden biri 15 Nisan 1945 günü ABD Dışişleri Bakanlığı'nda yapıldı. Bu toplantıya o yıllarda politik nüfuzu kuvvetli şirketlerden biri olan Dillon, Read Co.'nun avukatı John Foster Dulles, Dışişleri Senato Encümeni Başkanı Vandenberg, büyük pamuk çiftçilerinin sözcüsü Clayton ve General Motors Şirketi'nin ikinci başkanı katıldılar. Toplantıda alınan **«Almanya'nın kapitalist temel üzerinde yeniden inşa edilerek askerileştirilmesi»** kararı aynı yıl sonunda James O. Eastland tarafından Senato'da dile getirildi: «Savaştan sonra Almanya'ya sürekli bir görev düşmektedir. İkibin yıldan eski bir uygarlığı şark çetelerine (Sovyetler Birliği kastediliryor — D. K.) karşı savunma görevi. (...) Avrupa'nın temel taşı olan Almanya ancak kapitalist sistem üzerine bina edilmiş demokratik, özgürlük âşığı bir hıristiyan toplumu olarak ayakta kalacaktır» ([5]). Bu arada «Roosvelt kabinesinde bulunan on üyenin altısı ya istifa etmiş, ya da kabineden çıkarılmıştı. (...) Kabineden uzaklaştırılanlardan biri Almanya'nın endüstrileşmesinin engellenmesi yolunda bir tasarı hazırlayan Maliye Bakanı Henry Morgentahu, Jr. idi» ([6]).

Ancak bütün gelişmeler Alman halkının bilgisi dışında cereyan etmekteydi. İlk uyarı 11 Haziran 1945 günü Almanya Komünist Partisi'nden geldi. Batılı müttefiklerin hazırladıkları planın muhtemel sonuçlarını önceden gören parti, ülkenin «anti - faşist, demokratik ve diğer ileriçi güçlerini» yeniden kuruluşu gerçekleştirebilmek için aynı saflarda birleşmeye çağırıyordu. Altı hafta sonra, 17 Temmuz'da Sovyetler Birliği, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri devlet adamları genel durumu görüşmek ve Almanya üzerinde bir karar almak için Potsdam'da toplandılar. 2 Ağustos'a kadar süren tarihî konferans sonucu alınan kararları özet halinde aşağıya alıyoruz:

«Alman militarizmi ve faşizm kökünden sökülecek, Müttefikler Almanya'nın bundan böyle hiçbir zaman komşularını ya da dünya barışını tehdit etmemesi için gerekli tedbirleri, şimdi ve ileride, birbirleriyle anlaşarak alacaklardır. Müttefiklerin amaçları Alman ulusunu yoketmek ya da tutsak kılmak değil, hayatlarını demokratik ve barışsever temeller üzerine tekrardan kurma fırsatını vermekti. Almanya'da yetki, gerek ayrı ayrı kendi işgal bölgelerinde, gerekse Denetleme Kurulu üyesi sıfatıyla, hep birlikte Ame-

---

(4) a.g.e., s. 14.

(5) a.g.e., s. 16; Neuer Vorwaerts, Bad Godesberg, 3.12.1954.

(6) Türkkaya Ataöv, yukarda a.g.e., s. 44.

rikan, İngiliz, Sovyet ve Fransız kuvvetleri Başkomutanlarınca kullanılacaktı. İşgalin amacı Almanya'nın tam olarak silâhsızlandırılması, askerî üretimde kullanılabilecek bütün Alman endüstrisinin yokedilmesi ya da denet altına konması, bu sonuçlara varmak için Alman askerî kuvvetleri, askerî ya da yarı askerî bütün örgütler, Almanya'da askerî geleneğin devamına yarayan kulüp ve derneklerin ortadan kaldırılması, bütün askerî malzemenin teslimi ya da yokedilmesi, uçak ve silâh üretiminin engellenmesi, Nazi partisi ile bütün Nazi örgütlerinin kapatılması, Hitler rejiminin temelinde yatan bütün Nazi yasalarının yürürlükten kaldırılması, savaş suçluları ve işgal tehlikesi memur ve kişilerin tutuklanmaları, Nazi Partisinde üyelik sıfatının ötesinde bir yer tutmuş olan kişilerin görevlerinden alınarak yerlerine demokratik kurumların gelişmesine yarayacak kişilerin konması, Alman eğitimini Nazizm ve militarizm doktrinlerinden arıtarak eğitimin demokratik düşüncelerin gelişmesini mümkün kılacak bir biçimde denetlenmesi, adliye sisteminin demokratik ilkelere uygun olarak yeniden düzenlenmesi, siyasî partilere izin verilmesi, basın, söz ve inanç özgürlüklerinin engellenmemesi, Alman savaş gücünün yokedilmesi için her türlü silâh ve savaş aracı yapımının yasaklanması, Alman ekonomisinde her türlü kartel, tröst ya da tekel teşkil eden öbür örgütlerin ortadan kaldırılması, bu amaçla ekonominin merkez-kaç bir duruma sokulması, **işgal döneminde Almanya'nın tek bir ekonomik birim olarak işlem görmesi** (altını biz çizdik, D. K.), Alman endüstrisinin savaş malzemesinin yeniden kurulmasına engel olacak biçimde denetlenmesi ve dıştaki Alman alacaklarının denetlenmesidir» ([7]).

Bizce Potsdam Konferansı kararları yenik düşmüş bir ülkeye verilebilecek en geniş olanakları ihtiva etmekteydi. Nitekim Almanya Komünist Partisi'nin 11 Haziran bildirisinde ileri sürülmüş taleplerle Potsdam kararları arasında geniş ölçüde bir uyum bulunmaktadır. Ancak, daha sonra görülecek gelişmeler bu kararların daha doğuşundan itibaren uygulanabilme kaabiliyetinden yoksun bulunduklarını ortaya koyacaktır. Daha savaş sona ermeden önce batılılarca alınmış bulunan kararlar da gelişmelerin Potsdam kararlarına aykırı düşeceğini başından tayin etmiş bulunmaktaydı. Diğer bir deyişle Potsdam kararları «anti-faşist, demokratik ve ilerici güçlerin» muhtemel tepkileri gözönünde tutularak alınmış, fakat daha önceden tayin edildiği gibi uluslararası sermayenin çıkarlarına uyularak batılılarca yürürlüğe sokulmamıştır.

Kararların açıklanmasıyla birlikte bir anlık açılan umut kapısı iç politik hayatı hareketlendirmiş, Komünist Partisi ve Sosyal Demokrat Parti yetkilileri birçok şehirde anti-faşist, demokratik ve ilerici bir birliğin kurulması için temaslara başlamışlardır. Emekçi sınıfların çıkarlarını savunan iki örgütün temel konularda anlaşmaya varmaları savaşın ağır yükünü hâlâ omuzlarında taşımaya çalışan halk için yeni bir umut kaynağı olmuştur. Bu gelişmeler akla karayı açıkça ortaya koyacak dönüm noktası olan 1946 yılı ortalarına kadar devam etmiştir. 30 Haziran 1946 da Saksonya'da

---

([7]) a.g.e., s. 59.

ve 1 Eylül 1946 da Hessen eyaletinde yapılan halk oylamaları Batılıların gerçek amaçlarını ilk olarak açıkça ortaya koyan önemli iki olaydır. Bu oylamalardan alınan sonuçlar Saksonya halkının yüzde 77'sinin Hessen halkının ise yüzde 72'sinin «madenlerin, ağır sanayiin, ulaştırma tesislerini kollektif mülkiyete geçirilmeleri» ve «anti-faşist, demokratik bir yönetimin kurulması» için EVET cevabı verdiklerini ortaya koymuştur. Sovyet İşgal Bölgesinde kalan Saksonya halkının isteğine uyularak çalışmalara başlanır ve bu arada geniş toprakların az topraklı ve topraksız köylülere devredilmesi işlemine girişilirken, Amerikan İşgal Bölgesinde kalan Hessen eyaletinde görülen gelişmeler ilgi çekicidir' Hessen'de halk oylamasına başvurulmadan önce İşgal Bölgesi Kumandanı Lucius D. Clay kollektif mülkiyeti öngören 41. maddenin ayrı olarak oylamaya sunulmasını talep etmişti. Ancak ayrı ayrı yapılan oylamanın sonucu yukarıda gördüğümüz gibi tecelli edince L. D. Clay «bu maddenin yürürlüğe sokulmasına muvaffakat edemiyeceğini» bildirmiştir. Bu yeni doğan çocuğun iki başlı doğduğunu gösteren ilk ve çok önemli bir belirtidir. Halkın demokratik taleplerine verilen hayır cevabı Potsdam Kararlarının ilk zedelenmesidir. Bu olay Batı işgal bölgesindeki anti-faşist, demokratik ve ilerici güçlerin, yani halkın büyük çoğunluğunun sosyo-ekonomik ve politik talepleri için yerli burjuvaziye ve emperyalist işgal kuvvetlerine karşı mücadele sürdürmeleri zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Tabiî demokratik güçlerin beklenen tepkisine karşı gerekli tedbirler de bu arada batılılarca alınmış bulunmaktadır.

Uluslararası işçi sınıfı hareketi içerisinde emperyalizm birçok kere kendisine müttefikler bulmuştur. Komünist Partisi'nin ve Sosyal Demokrat Parti'nin Potsdam kararları ışığında yakınlaşmaları, temel konularda birlikte kararlar almaları ve daha önemlisi bu yakınlaşmanın sonuçlarının yukarıda iki örneğini verdiğimiz halk oylamaları gibi iç politik hayatta somut olarak ortaya çıkması, Almanya'yı ileride «şark çetelerine karşı bir dalgakıran» yapmayı tasarlıyan uluslararası emperyalizmi telâşa düşürmüş ve yerli işbirlikçiler işçi sınıfı hareketini içinden parçalayacak, demokratik güçlerin gerçekleştirilmesine başlanan birliğini bölecek bir işbirlikçiyi arayıp bulmuşlardır. Kendi ülkelerinde işçi sınıfı hareketinin yozlaştırılması, devrimci rayından çıkartılması hususunda büyük tecrübelere sahip İngilizler bu işbirlikçinin sosyal demokrat Kurt Schumather'in bulunup ortaya çıkartılmasında önemli bir rol oynamışlardır. Nazi döneminde uzun yıllar temerküz kamplarında kalmış, güçlü bir hatip ve girdiği çevrenin güvenini kazanmasını bilen Schumather'in bilinçli bir anti-komünist olduğu ve işçi sınıfı hareketini bilerek parçaladığı bilinemez. Ancak oportünizmin bilinci ya da bilinçsizliği işçi sınıfına olan ihanetini hafifletici bir sebep olamaz. Sovyet İşgal Bölgesi'nde komünist ve sosyal demokratların birleşmeleriyle kurulacak Sosyalist Birlik Partisi'nin ön hazırlıkları gerçekleştirilirken, Batı'da Kurt Schumaher'in liderliğinde sosyal demokratlar Alman ulusu için en önemli dönemde karşı-devrimci cepheye önemli hizmetlerde bulunmuşlar ve ilk hazırlıkları yapılan anti-komünist savaşın güçlenmesine bilerek veya bilmeyerek yardımcı olmuşlardır. Kautsky'nin 1902 de İngiliz serma-

yesi için yazmış olduğu şu satırlar savaş sonrasını izleyen ilk yıllarda emperyalizm ve yerli işbirlikçileri için aynen söylenebilir: «... emekçi sınıflara şiddet ve baskıdan vazgeçerek, onları barışçı yollardan parçalamak yolunu tuttular. En güçlü ve en iyi örgütlenmiş emekçi tabakalarına siyasî imtiyazlar verip, şeflerinin gönüllerini alarak onları bozmaya çalıştılar. Bu tutum, çoğunlukla, başarı kazandı» ([8]).

10 Mayıs 1946 günü Kurt Schumaher Hannover'de işçi sınıfı birliğini reddeden ve proletaryanın en devrimci örgütü Komünist Partisi ile gelişmekte olan bağları koparıp atan ünlü konuşmasını yaptı. Bu konuşmanın metni Alman sosyal demokratlarının kaypaklığını, işçi sınıfına ihanetini kesin olarak ortaya koyan bir belgedir. Bu konuşmasında Schumaher üretim araçlarının kollektifleştirilmelerinin gerekli olduğuna değiniyor, fakat «sosyalizm için tek bir biçim yoktur» diyerek **işçi sınıfının devrimci iktidarına inanmadığını** açıkça belli ediyordu. 21 Nisan'da ise Doğu kesiminde Sosyalist Birlik Partisi'nin kuruluş bildirisi yayınlandı. Bildiride «Almanya'nın geleceği için büyük anlam taşıyan bir eser tamamlanmıştır. Başkent Berlin'de, Saksonya, Thüringen, Mecklenburg eyaletleri ve Brandenburg, Sachsen-Anhalt vilâyetlerinde Alman Sosyal Demokrat Partisi ile Almanya Komünist Partisi birleşmişler, işçi hareketinin bölünme çağı ve sosyal demokratlar ile komünistler arasındaki kardeş kavgası sona ermiştir» deniliyordu. Yani Batı'da kardeş kavgası başlarken, Doğu'da bu kavganın bittiği müjdeleniyordu. Fakat Batı'da Sosyal Demokrat Parti'nin bu işbirlikçi tutumu dahi burjuvaziye ve işgal kuvvetlerine istedikleri güveni kazandıramadı. Günün koşulları nedeniyle programlarına sosyal bir muhteva kazandırma gerektiğine inanmış bütün politik partiler gibi büyük burjuvazinin politik örgütü Hıristiyan Demokrat Birliği (CDU) de 1947 Ahlen Programı'na «iktidara geçtiklerinde temel üretim araçlarını kamulaştıracaklarını» vaadeden bir maddeyi almıştır. İki yıl sonra ise CDU Yönetim Kurulu üyesi F. Meyers parti kongresinde «1947 Ahlen Programı'nın sosyalizmi engellemek için kaleme alınmış bir program olduğunu» açıklayacaktır. Bu açıklama emperyalizmin ve onun işbirlikçilerinin politik iktidara ulaşmak, dolayısiyle ekonominin düzenlenmesi ve işletilmesinde tek başına söz sahibi olmak için işçi sınıfı birliğini parçalamaktan gayet planlı olarak halkı aldatmaya kadar her türlü sahtekârlığa başvurabileceğini gösteren bir delildir. Ancak bütün bunların gerici parlamentarizmin özü olduğu, sahtekârlığın parlamentarizm düzeni içerisinde legal bir kurum olduğu da bir gerçektir. Nitekim Hıristiyan Demokrat Birliği aynı yıl (1949) içerisinde ve bu koşullar altında iktidara gelecek ve 20 yıl süreyle, tâ ki yine aynı oyunlarla Sosyal Demokrat Parti 1969 yılında Hür Demokrat Parti ile birlikte iktidarı ele geçirene kadar işbaşında kalacaktır. Bu yirmi yıllık dönemde Batı Almanya yeniden askerileştirilmiş, neo-nazi bir parti kurulmuş ve uluslararası tekellerin desteğinde intikamcı bir politika izlenerek Batı Almanya dünya barışı için tehlikeli

---

([8]) **La revolution sociale**, Berlin 1902, s. 40'dan naklen G. Söder, **Sosyal Demokratların Çıkmazı**, 1966, s. 12.

bir unsur haline getirilmiştir. Bütün bunların ve en önemlisi Almanya'nın parçalanmasının kefareti Hıristiyan Demokratların olduğu kadar Sosyal Demokrat Parti'nin de boynunadır. Fakat biz yine 1947 - 1948 yıllarına dönelim.

Bu yıllarda Batılı müttefiklerin Almanya ile ilgili temel hedefleri özet olarak şu dört önemli nokta üzerinde toplanıyordu:

1. İşçi sınıfı birliğinin ve kurulması düşünülen anti - faşist cephenin engellenerek, komünist ve gerçek demokratların Sosyal Demokrat Parti ve Hıristiyan Demokrat Birliği saflarına çekilmeleri,
2. Amerika Birleşik Devletleri'nin egemenliğinde Almanya'nın bölünerek, batı bölgesinde tekelci kapitalizmin yeniden ihyası,
3. Batı Alman ekonomisinin modern temeller üzerinde yükseltilerek, Doğu'ya yâni Sovyetler Birliği'ne, sosyalizme ve özellikle Doğu bölgesine karşı bir kale olacak şekilde güçlendirilmesi,
4. 1918'den beri Alman toplumunu «Batı uygarlığının Doğu'ya karşı dalgakıranı» haline getirmiş güçlerin ve en önemlisi militarizmin yeniden ihyası.

Birinci nokta üzerinde kısa olarak durduk. Diğer noktaları ise toplu olarak ele alacağız. Bu arada çizilen bu hedeflerin gerçekleştirilmelerinde çok önemli bir rol oynamış bulunan bir faktörün, **Marshall Planı**'nın üzerinde durmak istiyoruz. 5 Haziran 1947 de zamanın ABD Dış İşleri Bakanı George C. Marshall «muhtaç durumda bulunan halklara yardım için bir programın hazırlandığını» açıklamıştı. «Marshall Yardımının ilk habercisi olan bu konuşma da Birleşmiş Milletler'in gene bir kenara itildiğini göstermekteydi... Sözkonusu yardımın Doğu ülkelerine taşırılacağı kuşkuluydu. Amerika'da çok önemli bir sermayedar baskı grubu olan Ulusal İmalâtçılar Birliği (The National Association of Manufacturers) yardımı kabul eden ülkelerin hiçbir endüstriyi devletleştirmemelerini ya da özel teşebbüse zarar verecek hiçbir tedbir almamalarını ve yardımın hükûmetlere değil, özel teşebbüse yapılmasını istiyordu. Marshall Planı Avrupa'daki bölünmeyi kabul ediyor, giderek bu bölünmeyi pekiştiriyordu» (9). Bu yardım programı 3 Nisan 1948 de yürürlüğe girdi. ABD ekonomisi açısından amacı, üretimi boğulma tehlikesiyle karşı karşıya bırakan üretim fazlalıklarını en fazla çıkar sağlayan bir şekilde elden çıkarmaktı. Amerikalı iktisatçı Victor Perlo Amerikan Emperyalizmi adlı kitabında bu programla ilgili olarak şunları yazmaktadır: «ABD'nin II. Dünya Savaşı'nden sonra yardım ve kredi biçiminde verdiği milyarlar, Avrupa'yı Amerikan endüstrisi ve tarımının üretim fazlalıkları için bir boşaltma yeri haline getirmiştir. 1949 yılının ilk dokuz ayında ABD'nin mısır, buğday, pamuk, un, tütün, yer fıstığı ve bakır mamulleri ihracatının yüzde 60 - 80'i Marshall Planı alanına giren ülkelere gönderilmiştir». Sosyalist Birlik Partisi 1. sekreteri Walter Ulbricht ise bu

(9) Türkkaya Ataöv, a.g.e., s. 124.

planın ülkesiyle ilgili yönünü 1948 yılında şu sözlerle açıklamıştı: «Marshall Planı Almanya'nın parçalanmasının ve Batı Alman halkının tutsaklaştırılmasının planıdır. Marshall Planı yabancı ve yerli tekellerin çalışkan halka karşı sürdürdükleri sınıf kavgasının planıdır. Marshal Planı Almanya'nın, dolar emperyalizminin dünya egemenliğini ele geçirme planı çerçevesinde, demokratik ülkelere karşı bir dayanak haline getirilmesinin planıdır» (10).

Marshall Planı'nın Avrupa'nın bölünmesi ve soğuk savaşın hazırlanmasında oynadığı rol üzerinde Sayın Türkkaya Ataöv «Amerika Nato ve Türkiye» adlı eserinde geniş olarak durmaktadır. Planın Almanya'da uygulanmasına geçilmesi, yani «boş vitrinlerin bir gecede doldurularak, açlık tehlikesiyle karşı karşıya bulunan halkın gözleri önüne serilmesi» olayını Potsdam Kararları'nın «işgal döneminde Almanya'nın tek bir ekonomik birim olarak işlem görmesini» öngören maddesine kesin olarak aykırı bir «para reformu» ve bunun sonucu Batı bölgesinde Amerikan parasının tedavüle çıkarılması olayı işledi. Böylelikle Batılı Müttefikler aç ve işsiz Alman halkını en hassas yerlerinden, midelerinden vurmayı başardılar. Ancak bu olay Almanya'nın parçalanma sürecini büyük ölçüde hızlandırmıştır, zira «malî bölünme, ekonomik bölünme, politik bölünme ve giderek ayrı bir devlet anlamını taşımaktadır» (11). Yoksulluktan bir anda kurtuluş ve yeniden ele geçirilen satın alma gücü kısa bir süre için de olsa Batı Alman halkına ulusal hedeflerini, yani demokratik, anti-faşist ve barışçı bir Almanya'nın yeniden kurulması hedeflerini unutturdu. Emperyalizm ve işbirlikçileri bu kısa süreden gerektiğince yararlanmasını bilecekler ve bu süre içerisinde hızlandırılan anti-komünist savaşın yardımıyla ulusal hedefler Alman halkı için bilinmeyen bir zamana kadar gerçekleştirilemeyecek hedefler haline getirilecektir. Marshall Planı'nın uygulanmasıyla Amerikan parasının tedavüle çıkarılması kararından bir gün sonra Hiristiyan Demokrat Birliği'nden Johann Gradl «Der Tag» gazetesinde yayınlanan bir yazısında «artık Batı ve Sovyet bölgeleri arasında bir de para sınırı yürürlüktedir; sınırın öte yanı bir yabancı ülke, bir döviz ülkesidir» diyerek bir gerçeğe işaret etmiştir. Fakat Batılı Müttefikler sadece bu sınırı koymakla yetinmediler. ABD'nin isteği üzerine 20 Nisan 1948 de Londra'da yapılan bir toplantı sonunda Batı'da yürürlüğe girecek bir Anayasa'nın hazırlanması hususunda karar alındı. Anayasa'nın hazırlanması görevi Dr. Kondrad Adenauer'in başkanlığında ve Batı işgal bölgelerinden seçilmiş altmışbeş kişilik bir «parlamento konseyi» ne verildi. «Görevlerini kitlelerin iştiraki olmayan —gerekirse kitleden gelen taleplere aykırı olarak— meşrutiyet idaresine müteallik bir demokrasinin tesisini sağlamak ve bunu ayakta tutmak olarak gören konsey üyeleri» (12) ve Batılı Müttefikler Komünist Partisi'nden gelen itiraz ve uyarıları dikkate almadılar. «8 Nisan 1949'da da Amerikan, İngiliz ve Fran-

(10) Walter Ulbricht, **Der Deutsche Zweijahrplan, 1949-50**, Berlin, s. 10.

(11) Kuczynski, a.g.e., s. 62, 63.

(12) P. A. Merkl, **Die Entstehung der Bundesrepublik Deutschlands**, Stuttgart, 1965, s. 94.

sız hükûmetleri gene Potsdam kararlarının çiğnenmesi demek olan yeni bir hareketle Batı Almanya İşgal Statüsü'nü ilân ettiler. **Ayrı bir Batı Alman devletinin ilk hükûmeti olan Alman Federal Cumhuriyeti, böylece, 20 Eylül 1949'da Batı Almanya'da Batılı devletlerce kurulmuştu(r)»** (13). 14 Ağustos 1949 günü yapılan genel seçimler Hıristiyan Demokrat Birliği'ni işbaşına getiriyordu.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin Doğuşu

1 Ekim 1949 günü Sovyetler Birliği Fransız, İngiliz ve ABD hükûmetlerine gönderdiği birer notayla Batıda ayrı bir Alman devletinin kurulmasını protesto etti. Bu notada Batılılar Potsdam kararlarını ve diğer uluslararası sözleşmeleri çiğnemekle suçlandırılıyorlardı. Ayrıca notada «Batı Alman devletinin Alman halkına sorulmadan kurulduğu, böylelikle halkların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkının ihlâl edildiği» ifade ediliyor ve ayrı bir devletin kurulmasıyla «ortaya yeni bir durum çıktığı ve bu durumda Almanya'nın Potsdam'da karara bağlanmış taahhütlerini yerine getirmesinin; demokratik, barışçı ve birleşmiş bir Almanya'nın yeniden tesisinin fevkalâde bir önem kazanmış olduğu» hususu belirtiliyordu.

Batı Alman devletinin kurulmasına karşı en büyük tepkilerden biri Alman işçi sınıfının yüzde 76'sını saflarında örgütlemiş bulunan Hür Alman İşçi Sendikaları Birliği'nden (FDGB) geldi. 5 ve 6 Ekim 1949 günleri yapılan FDGB Yönetim Kurulu toplantısında «Alman işçi sınıfının taleplerine uyularak», Doğu bölgesinde Almanya'nın birliği, yeni bir hükûmetin teşkili ve bir barış antlaşmasının gerçekleştirilmesi yolunda yapılacak çalışmaların destekleneceği karar altına alındı. Kararın bir bölümünde «Alman Halk Konseyinin böyle bir hükûmetin teşkiline rıza göstermesi ve aynı zamanda Halk Konseyi Anayasası'nın yürürlüğe girmesi durumunda, sosyalist Sovyet Birliği Hükûmetine bölgemizdeki idarî yönetimin demokratik Alman organlarına devri için müracaat edeceğiz» denilmekte ve «bunun Alman halkına barış ve komşularıyla dostluk yolunda mükellefiyetler yükleyeceği» hususu ilâve edilmekteydi (14). Bu karar hiçbir şüpheye mahal bırakmıyacak şekilde Alman halkının gerçek taleplerini dile getirmektedir. FDGB toplantısından bir gün önce Berlin'de Sosyalist Birlik Partisi (SED) Yönetim Kurulu toplanmıştı. Bu toplantıda Wilhelm Pieck'in **«diğer demokratik partiler ve diğer kitle örgütleriyle bir Demokratik Alman Cumhuriyeti geçici hükûmeti teşkili için müşterek bir toplantı yapılmasına»** dair teklifi oybirliği ile kabul edildi. Yine bu toplantı sonunda «Almanya'nın ekonomik ve politik birliğini, ülkenin bölünmesine yolaçan bütün tedbirlerin ilgasını, birleşik bir hükûmetin teşkilini, bir barış antlaşmasının imzalanarak bütün işgal kuvvetlerinin Almanya'dan çekilmelerini, barışa dönük endüstrinin ve

(13) Türkkaya Ataöv, a.g.e., s. 261.

(14) Aus der Arbeit der FDGB 1947 - 49, s. 454'den **Geschichte der deutschen Arbeiterbeweguny**, Berlin, 1966, cilt 6, s. 342.

dış ticaret münasebetlerinin yeniden tesisini, Alman milletinin demokratik temeller üzerinde kayıtsız - şartsız egemenliğini, Berlin'de normal hayata dönülmesini, ekonominin, politik faaliyetlerin ve kültürün gelişmelerini gerçekleştirecek» bir Millî Cephe'nin kurulması da karara bağlandı. Nihayet 5 Ekim 1949 günü Alman Halk Konseyi Prezidyumu ve Demokratik Blok yaptıkları müşterek toplantıda «Alman halkının millî çıkarlarını korumak için ve millî hakların kullanılması yoluyla... 30 Mayıs 1949 da III. Alman Halk Kongresi tarafından seçilmiş Alman Halk Konseyine, yine aynı kongrede kabul edilmiş Demokratik Alman Cumhuriyeti Anayasası'na göre, kendisini geçici Halk Meclisine çevirmesi ve Anayasaya uygun bir Demokratik Alman Cumhuriyeti teşkili için çağrıda bulunulmasına» karar verildi ([15]). İki gün sonra, 7 Ekim'de toplanan Alman Halk Konseyi Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ve yeni Anayasa'nın yürürlüğe girdiğini ilân etti. 10 Ekim günü ise Sovyet İşgal Bölgesi Kumandanı Gen. W. I. Tschuikow o zamana kadar sovyet yönetiminde bulunan idarî kuruluşların yönetimlerini geçici hükûmete devretti.

Buraya kadar izlediğimiz gelişmelerden de görüleceği gibi Demokratik Alman Cumhuriyeti emperyalist, faşist ve militarist güçler ile demokratik, barışsever ve sosyalist güçler arasındaki uluslararası mücadelenin emperyalizm aleyhine olarak gelişmesi üzerine ortaya çıkmıştır. Marx - Engels'den Liebknecht - Luxemburg'a kadar uzayan devrimci mücadele Almanya'nın bu bölgesinde proleteryanın devrimci iktidarının kurulmasıyla zafere ulaşmıştır. Ayrıca bu iktidara Batı'da olduğu gibi emperyalist devletlerin desteğinde işbirlikçi bir kadro tarafından hazırlanmış, halkın gerçek çıkarlarına ters düşen bir Anayasa'ya dayanarak değil de, tamamı halkın oylarıyla işbaşına gelmiş devrimci kadroların müşterek çalışmalarıyla ortaya çıkarılmış anti - faşist, demokratik ve ilerici bir Anayasa'nın ışığında gelinmiş olması ayrıca önemlidir. Batılılar bu gerçeği sürekli olarak tahrif etme çabasında bulunmuşlardır. Oysa 12 Ekim 1949'da kurulan ilk hükûmetin yapısı dahi Anayasa'nın ve geçici meclisin demokratik niteliğini ortaya koymaktadır (*).

Demokratik Alman Cumhuriyetinde sosyalizmin kuruluşu Batı'da kapitalizmin restorasyon (eskiyi onarma) hareketine nisbetle çok daha fazla politik ve ekonomik zorluklarla karşılaşmıştır. Savaş sonrası elde kalmış ekonomik tesislerin bütün Almanya'ya dağılış oranları incelendiğinde elde edilecek sonuç dahi tek başına bu zorlukların nedenini açıklamaya yeterlidir. Örneğin, Sovyet İşgal Bölgesinde mevcut ekonomik tesislerin toplamı bütün ülkedeki ekonomik tesisler toplamının ancak üçte birini teşkil ediyordu. Bunun yanısıra ülkenin kömür, demir - çelik, kimya ve enerji üretimi tesislerinin, büyük madenlerin yüzde 90'ı da Batı bölgesinde kalmıştı. Ve daha önemlisi esas savaşın Doğu cephesinde geçtiti düşünülecek olursa, bu bölgede ortaya çıkan maddî hasarın Batıya nisbetle kat kat fazla olacağı açıktır. Diğer taraftan Batılıların kendi işgal bölgelerinin Sovyetler Birliğine ödenecek savaş tazminatına iştiraklerini önlemeleri Doğu bölge-

---

([15]) Stefan Doeruberg, **Kurze Geschichte der DDR**, Berlin, 1968, s. 155.

sini müşkül bir durumda bırakmıştır. Savaştan 20 milyona yakın ölü vererek galip çıkan, fakat bu arada Hitler ordusunun girdiği bütün topraklarında mevcut endüstri tesislerinin hemen hemen tamamı imha edilmiş bulunan Sovyetler Birliği ve diğer komşu ülkelere ödenecek savaş tazminatı hiç değilse 1954 yılına kadar tek başına Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin omuzlarına yüklenmiştir. Bunun yanında savaştan kendi ekonomisi hiçbir zarar görmemiş, bilâkis savaş endüstrisi yoluyla büyük kararlar elde etmiş Amerika Birleşik Devletleri'nin Marshall Planı çerçevesinde elindeki üretim fazlalıklarını Batı Almanya'ya sevkettiği ve bu dönemde Amerikan tekellerinin kontrolündeki ağır sanayi tesislerinin üretim kapasitelerini 1936 yılı rakamlarının çok üzerine yükselttikleri unutulmamalıdır. Kuruluş dönemindeki bu eşitsizliğin ileride ortaya çıkacak ekonomik gelişme farklılaşmasına Doğu'nun aleyhine olarak etkide bulunacağı tabiidir. Bu farklılaşmayı anti-komünist propagandalarına temel olarak alan işbirlikçi basının sürekli teşvikleri ve ve Batı'da nisbeten kısa bir sürede erişilen hayat seviyesi ilk yıllarda tamamen tasfiye edilmemiş burjuva kalıntıların ve toprak sahiplerinin ülkeyi terkederek Batı Almanya'ya gelip yerleşmelerine sebep olmuştur. 1961 yılına kadar süren bu dönemde Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin uğradığı maddî kayıp 120 milyar mark olarak tahmin edilmektedir ([16]). Bütün bunlar göz önüne alındığı zaman gerçek «Alman mucizesi» nin Batı'da değil Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde gerçekleştirildiği ortaya çıkmaktadır.

1917 Büyük Ekim Devrimi'nin gerçekleşmesiyle birlikte emek ile sermaye arasında mevcut temel çelişki enternasyonal bir boyut kazanmış, kapitalist toplumlarda varolan proleterya-burjuvazi arasındaki çelişkinin yanısıra kapitalist ülkeler ile sosyalist ülkeler arasındaki enternasyonal çelişki doğmuştur. Bu çelişkinin yanında sosyal düzenleri birbirine karşıt ülkelerin işçi sınıfları arasında tarihî görevlerinden ve ortak amaçlarından doğan objektif bir bağ mevcuttur. Bu bağ nedeniyle sosyalist sistemin gelişmesi, sosyalist ülkelerin güçlenmeleri kapitalist ülkelerde yürütülen sınıf mücadelelerini gittikçe daha büyük ölçüde etkilemektedir. Ancak farklı sistemlerin birbirlerini etkilemeleri karşılıklıdır. Tarihî akış içerisinde bu diyalektik gelişmenin sonuçları işçi sınıfı ve onun tarihî düzeni lehine olarak dünya güçler dengesini değiştirmekteyse de bu büyük süreç içerisinde bazı anlarda uluslararası emperyalizm kendisine kısa vadeli başarılar elde edebilmektedir. Bu tür «başarıların» en somut örnekleri, aralarında uzlaşmaz çelişkiler fakat bu arada ortak bir dil, ortak bir sınır, ortak bir tarih ve kültür bulunan Demokratik Alman Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında ve öncelikle 13 Ağustos 1961'e kadar süren ilişkilerde görülmektedir. Biz bu tarihe, yani Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin Batı tarafından sürdürülen ekonomik savaşa ve provokasyonlara karşı bir tedbir olarak, o zamana kadar açık tuttuğu sınırlarını kapattığı tarihe kadar olan dönemde ortaya çıkan en önemli olaylardan birkaçını ele alacağız. Bu

---

([16]) **Wirtschaftswunder der DDR,** Berlin, s. 338.

olayların üzerlerinde durmanın «Almanya meselesi», «Almanya'nın NATO içerisindeki yeri», «Berlin duvarı» gibi sorunlara ışık tutacağı görüşündeyiz.

«Almanya Meselesi» veya İntikamcı Batı Alman Politikası

Savaşın bitiminden bu yana geçen yirmibeş yıla yakın süre içerisinde Avrupa'da bir tek hükûmet, Federal Alman Hükûmeti, savaş sonrası ortaya çıkan status quoyu, dolayısiyle mevcut sınırları tanımamakta direnmektedir. İlk defa 21 Ekim 1949'da zamanın başbakanı Adenauer tarafından ortaya atılan «Alman ulusunun temsil yetkisinin tek başına Federal Almanya hükûmetinde olduğu» iddiasıyla başlayan politika zaman zaman yüzeyde bazı değişikliklere uğratılarak günümüze kadar sürdürülmüştür. Temelinde ise bugün Demokratik Alman Cumhuriyeti, Polonya, Çekoslovakya ve Sovyetler Birliği'ne ait bulunan toprakların ilhak edilerek 1937 sınırlarına dönülmesi arzusu yatmaktadır. Fakat bu intikamcı politikanın pratikte uygulanabilme olanağı mevcut olabilir mi? Bu soruya cevap vermeden önce verilecek cevabımızı kolaylaştıracak bazı noktalar üzerinde duracağız.

Yukarıda parçalar halinde aktardığımız FDGB, SED kararlarında da görüleceği gibi Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin yürüttüğü politikayı tesbit eden kuruluşlar ve 7 Ekim 1949'dan sonra hükûmet her iki Alman devletinin birleştirilmesi için sadece 1949 - 60 döneminde Batı'ya 148 ayrı resmî teklifte bulunmuşlardır [17]. Örneğin, DAC'nin kurulmasından hemen sonra Başbakan Otto Grotewohl tarafından Federal Hükûmet Başkanı Adenauer'e yapılan «Birleşik Alman Kurucu Meclisi'nin teşkili ve Almanya'nın birleştirilmesi için hazırlıklara başlanılması» teklifi yedi haftalık bir susuştan sonra «bütün Almanya'da hür seçimlerin yapılması» teklifi ile cevaplandırılmıştır. Alınan bu cevap üzerine Doğu'da çalışmalara başlanmış Halk Meclisi, devlet ve hükûmet başkanları, siyasî partiler ve Millî Cephe birleşik seçimlerle ilgili olarak sayısız planlar hazırlamışlardır. Federal Alman Hükûmeti'nin bir oyalama taktiği güttüğünün bilinmesine rağmen bu çalışmalar aksatılmamış ve nihayet 1951 Kasımında Walter Ulbricht başkanlığındaki bir komisyon tarafından Weimar Cumhuriyeti Seçim Kanunu esas alınarak birleşik Alman seçimleri için bir seçim kanunu tasarısı hazırlanmıştır. Bu tasarı DAC Halk Meclisi tarafından onaylandıktan sonra Federal Alman Hükûmeti'ne gönderilmiş ve burada reddedilmiştir. Oysa bugün Batı Alman devlet adamları Demokratik Alman Cumhuriyetini bu devletin normal yollarla kurulmadığı ve birleşik seçimlere yanaşmadığı gerekçesiyle ikinci bir Alman devleti olarak resmen tanınamıyacağını ileri sürmektedirler. 10 Mart 1952'de, yani yukarıda değindiğimiz seçim kanunu tasarısının Federal Hükûmete sunulduğu günler içerisinde Sovyetler Birliği Batılı müttefiklere müracaatla «en geç bir yıl sonra yürürlüğe girecek bir sözleşmeyle bütün müttefiklerin Almanya ile barış antlaşması imzalıya-

(17) **Vorschlaege der DDR zur Verkündigung der beiden deutschen Staaten 1949 - 1960,** Berlin, 1961.

rak kuvvetlerini çekmelerini ve bütün Almanya için ulusal bir savunma gücünün kurulmasını» teklif etti. Yine 9 Nisan 1952'de «Almanya'nın birleştirilerek müşterek bir Alman hükûmeti kurulması için müttefiklerin temasa geçmeleri» Sovyetler tarafından yeni bir teklif olarak atıldı. Bunun üzerine Batılılar karşı bir teklifle «ilk kez bir Birleşmiş Milletler Komisyonu kurulmasının ve bu komisyonun Almanya'nın her iki bölgesinde araştırmalar yaparak hür seçimler için gerekli ortamın mevcut bulunup bulunmadığına karar vermesi gerektiği» Sovyetler Birliği'ne iletildi. Batılıların bu teklifi Adenauer'in 5 Mart günü yaptığı bir radyo konuşmasıyla başından geçersiz bir duruma düştü. «Ancak Batı kuvvetli olduğunda, kendisine sadece Sovyet İşgal Bölgesini değil, demir perdenin doğusunda tutsaklaştırılmış bütün Avrupa'yı kurtarmayı amaç edinen bir barış görüşmesi için müsait zemin ortaya çıkaracaktır» demekle Adenauer kısa vadede yapılacak her türlü barış görüşmesinin karşısında olduğunu açıkladı. Bu açıklama, Batı Alman devlet adamlarının «birleşme» konusundaki görüşlerini ortaya koymaktadır. Bunun yanında «kuvvetli Batı» politikası ardında yeniden askerileşme çabalarının ve giderek NATO'ya yönelişin meşrulaştırılması çabaları yatmaktadır. Adenauer'in bu gayri millî politikası ileride görülecek gelişmelerin etkisiyle birçok uyanık devlet adamı, hattâ kendisinin o zamanki çalışma arkadaşları tarafından kınanacaktır.

Bu olaydan bir süre sonra Adenauer'in ABD'ne yaptığı gezi sırasında Senatör Fulbright ile aralarında geçen şu konuşma, Federal Hükûmet Başkanı'nın «millî mesele» ile ilgili samimiyetini göstermesi bakımından ilgi çekicidir :

Senatör Fulbright (Arkansas) : Rusların Batı ve Doğu Almanya'nın yeniden birleştirilmesi konusunda hazır olduklarını açıklamaları halinde, bunun, birleşme hareketinin gelişmesi ve Avrupa Savunma Topluluğu sözleşmesinin kabülü üzerindeki etkisi ne olabilir?

Federal Başbakan : Rusların böyle bir teklifte bulunmaları ve bütün Almanya'da serbest seçimlere izin verilmesi halinde, benim kanaatimce, bu seçimler derhal yapılmamalıdır. Doğu bölgesinde büyük ölçüde teröre maruz bırakılmış halka, kanaatlerini gerçekten hür ifade edebilmeleri için, ortaya yeni çıkan durumu anlatabilmemiz için birkaç aya ihtiyacımız vardır» ([18]). Bu cevapta gerçeklerin nasıl tahrif edildiği açıkça görülmektedir. 1949 Kasımında Otto Grotewohl'un teklifine «bütün Almanya'da hür seçimlerin yapılması» teklifi ile karşılık veren bizzat kendisidir. Ve bu teklif ile ilgili olarak Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin gösterdiği gayretler ortadadır. Bu durumda «ihtiyacı olduğu birkaç aya» değil bu sürenin oniki misili kadar bir hazırlık süresine sahip olmuştur.

Adenauer'in Amerikalı senatöre verdiği cevapta sözünü ettiği «terör» ün de aslında nerede uygulandığı konusu ayrıca ilgi çekicidir. Batı bölgesinde ilk önceleri «savaş tazminatı karşılığı» örtüsü altında Amerikan tekelleri-

([18]) Die Neue Zeitung, München, 23 Nisan 1953; Kuczynski, a.g.e., s. 114.

nin kontrollerinde yürütülen ve daha sonraları yerli tekellere devredilen ağır sanayinin gösterdiği savaş araçları üretimine dönük gelişmeler ve savaştan sonra «savaş suçlusu» olarak tescil edilmiş büyük sermaye sahiplerinin eski durumlarını yeniden ele geçirmeleri, savaşın darbesini en kuvvetli olarak yemiş halk tarafından büyük tepkiyle karşılanmıştır. Bu tepkinin bir sonucu olarak silâhlanmanın yeni bir savaş için ön hazırlık anlamını taşıdığını gören demokratik kuruluşlar Alman halkının silâhlanma ve barış antlaşması konusundaki görüşlerini matematik olarak tesbit etme amacıyla halk arasında anket şeklinde bir oylamaya teşebbüs etmişlerdir. Bu teşebbüs 28 Ocak 1951'de Essen'de ilgili çalışmalara başlanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Anket sorusu şöyledir: «Siz Almanya'nın yeniden askerileştirilmesine karşı mısınız ve 1951'de bir barış anlaşması imzalanmasından yana mısınız?». Ne var ki aslında hiç bir namuslu demokratın uygulanmasında bir sakınca göremiyeceği bu anket Bonn Hükûmeti tarafından derhal yasaklanmıştır. Yasaklama kararına rağmen gizli olarak ve ancak belli bölgelerde uygulanan bu ankete 9 milyonun üzerinde Batı Alman vatandaşı EVET diye cevap vermiştir. Bu yasaklama kararı emperyalizmin ve işbirlikçilerinin bu yıllarda halk tarafından kendi politikalarına tamamiyle ters düşen demokratik bir karar alınmasından ne derece korktuklarını göstermesi bakımından çok önemlidir.

Bu anti-demokratik karar aynı çizgide alınmış tedbirlerin ancak bir tanesiydi. Daha 19 Eylül 1950'de Batı Alman Anayasası'ndaki «Anayasa'ya aykırı nizamname çıkartılamaz» hükmüne rağmen, devlet hizmetlerinde çalışan Almanya Komünist Partisi (KPD), Nazi rejimi tarafından takibata uğratılanlar derneği (VVN) ve Hür Alman Gençlik Teşkilâtı (FDJ) üyelerinin idarî takibata uğrayacaklarını ve aktif politikayla ilgilendikleri taktirde işlerinden çıkartılacaklarını öngören bir kararname çıkartıldı. 26 Haziran 1951 günü ise FDJ'nin Batı Almanya'daki faaliyeti yasaklandı. Aynı tedbirlerin bir devamı olarak 1956 yılında Almanya Komünist Partisi Anayasa mahkemesince kanun dışı ilân edilecektir. Ancak Adenauer'e ve Bonn Hükûmeti'ne göre bunların hiçbiri **terör** değildir. Emperyalizm için demokratik, barıştan yana bir devletin kurulması, proleteryanın devrimci iktidarı altında faşist unsurların tasfiyeleri ve önünde sonunda yeniden tekelci devlet kapitalizmine dönüşerek uluslararası emperyalizmin Avrupa'daki en önemli dayanağı haline gelecek Alman kapitalizminin restorasyon şansının yokedilmesi «terör» dür. İleride bu sözcük proleteryanın sınıf örgütüne karşı uygulanan baskı tedbirlerinin, demokratik ve millî bir politika izleyen ilerici siyasî kuruluşların faaliyetlerinin engellenmelerinin, diğer bir deyişle sun'i olarak yaratılan «komünizm tehlikesi» ne karşı ilân edilen cihadın en etkili silâhı haline getirilecektir. Yukarıda da gösterildiği gibi Sovyetler Birliği veya Demokratik Alman Cumhuriyeti'nden gelecek «iki Alman devletinin birleştirilmesi ve bir barış antlaşması imzalanmasına» dair teklifler bu sözcük siper alınarak reddedilecektir. Aslında bu politika ana hedefleri çok önceden tesbit edilmiş bir planın kendi ölçülerine göre oldukça başarılı bir şekilde uygulanmasıdır. Daha savaş sona ermeden emperyalizm, kendi eko-

nomik ve politik çıkarlarının bu bölgede sürdürülebilmesinin, yani Almanya'nın silâhsızlandırılarak bu bölgenin «nazik bir nokta» haline getirilmesinin bu faaliyetlerin ancak politik bir temele dayandırılmasıyla mümkün olabileceğini düşünmüştü. Bu politik temel ise yaratılan «komünizm tehlikesi» ve **yeniden uyandırılan Alman şövenizmi ile gerçekleştirilmiştir.**

Federal Almanya'nın NATO'ya Girişi

Federal Almanya'nın NATO'ya girişi de bu plan içerisinde ele alınması gereken ve uzun vadeli emperyalist stratejinin başarıyla varılan yakın hedeflerinden birinin gerçekleştirilmesiyle sonuçlanan çok önemli bir olaydır. 1950 Ekiminde Fransa Başbakanı René Pleven «uluslarüstü» bir politik ve askerî otoriteyi gerçekleştirmeyi öngören ve bütün Batı Avrupa ülkelerinin belli oranlarda malzeme ve insan gücüyle katılmalarıyla teşkil edilecek «Avrupa Ordusu Planı» nı açıklamıştı. Esasında Federal Almanya'yı ABD emperyalizminin desteğinde saldırgan NATO Paktı'na aslî üye olarak sokmayı amaç olarak düşünen Başbakan Edenauer daha sonra Avrupa Savunma Topluluğu Projesi'ne çevrilecek olan bu planın gerçekleştirilmesine mutabık olduğunu açıkladı. AST Projesi'nin NATO Konseyi tarafından da benimsenildiğinin açıklanmasından sonra 15 Şubat 1951 günü Paris'de Bonn Hükûmeti temsilcisi W. Hallstein'in da katıldığı «Avrupa Ordusu» görüşmelerine başlandı. «Uluslarüstü bir ordunun Alman militarizminin yeniden doğuşunu önleyeceği» gerekçesinin ortaya atılmasıyla girişilen bu teşebbüs ve iki ay sonra, 18 Nisan'da uluslararası emperyalist tekellerin işbirliği sonucu kurulmuş bulunan Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (Montanunion) Antlaşması'nın yine Paris'te Adenauer tarafından imzalanması, gerek Almanya'daki, gerekse dışarıdaki uyanık güçler tarafından tepkiyle karşılandı. İçerideki tepkilere karşı uygulanan baskı metodları üzerinde yukarıda birkaç örnekle durmuştuk. Bu arada 22 Kasım 1951 günü Almanya Komünist Partisi'nin kapatılması için Federal Hükûmetin Anayasa Mahkemesi'ne ilk kez müracaatta bulunduğunu belirtelim. Nihayet 26 Mayıs 1952'de Adenauer Bonn'da «muhtevaları hakkında ne hükûmete ne de parlamentoya bilgi vermediği aylarca süren gizli görüşmelerden sonra Federal Almanya ile müttefikler (ABD, İngiltere, Fransa — D. K.) arasındaki ilişkileri düzenliyecek Antlaşmayı (Genel Antlaşma veya Almanya Antlaşması) ve bir gün sonra da Paris'te Avrupa Savunma Topluluğu Antlaşmasını imzaladı» (19). **«Genel Antlaşma» İşgal Statüsünü ortadan kaldırdı ve devlet hukuken bağımsız oldu. Yalnız «Genel Antlaşma» daki bazı hükümler Almanya'nın bölünmesini sürdürecek ve onun askerî bloklara girişini koylaştıracak nitelikteydi** (20). Sayın T. Ataöv'ün Amerika NATO ve Türkiye adlı eserinde belirttiği gibi «Almanya'nın bölünmesini sürdürecek nitelikleri taşıyan bu Antlaşma» nın imzalanmasından iki ay önce Adenauer «eğer Ruslar karşılarında yeniden silâhlanmış bir Almanya'yı görürlerse, o zaman görüşmelere hazır olduk-

(19) **Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung,** Berlin, 1968, cilt: 7, s. 169.
(20) Türkkaya Ataöv, a.g.e., s. 262.

larını beyân edeceklerdir» diye bir açıklamada bulunmuştu ([21]). Oysa bu açıklamanın yapıldığı 10 Mart 1952 tarihinde Sovyetlerin Batılı müttefiklere müracaatla «bir barış antlaşmasının imzalanması» yolunda bir teklifte bulunduklarını yukarıda görmüştük. Bu çelişme, Adenauer hükûmeti tarafından yürütülen politikanın gerçek yüzünü göstermektedir. Bu politikada amaç Almanya'nın yeniden birleştirilmesi değil, bölünme sürecinin hızlandırılarak tekellerin, ortaya çıkan yeni durumların sağladığı gerekçelerle Batı Almanya'nın silâhsızlandırılması yoluyla büyük kârlar elde edebilmeleri koşullarını yaratmaktır.

30 Ağustos 1954'de Fransız Parlamentosu Avrupa Savunma Topluluğu Antlaşmasını reddetti. O zaman, Batılılar ve Batı Almanya yöneticileri çarçabuk yeni bir tasarı hazırlıyarak bu devletin doğrudan doğruya NATO'ya katılmasını kararlaştırdılar. Bu tasarı 23 Ekim 1954'de imzalanan Paris Andlaşmalarında anlamını buldu ([22]). 1955'de yürürlüğe giren Paris Antlaşmaları ile Batı Alman'ya NATO'ya girdi. Ortaya çıkan bu yeni durumla, militarizmin geliştirilmesi ve Potsdam'da alınmış kararlara aykırı olarak Alman tekellerinin yabancı tekellerle işbirliği yaparak savaş araçları üretimine dönük endüstriyi geliştirmeleri, savaş suçlusu Nazi generallerinin Alman ordusu içerisinde yeniden önemli mevkilere getirilişleri meşruluk kazandı. **NATO, kapitalist bir toplum bünyesinin kurduğu, kapitalist bir toplumdaki egemen güçlerin öncülük ettiği, kapitalist zümrelerin yönettiği ve onların dünya görüşleri ve tercihlerine uydurulmuş bir siyasî ve askerî ittifaktır. Askeri, topu, tüfeği ve bütün örgütüyle, yansıttığı toplumun hedeflerine hizmet etmesi doğaldır** ([23]).

Bilindiği gibi modern militarizm ve emperyalist savaşlar bu toplum düzeninin ekonomik yapısından ve bu yapının içerdiği çelişkilerden doğarlar. Ekonominin askerileştirilmesi hem büyük kârlar sağlaması, hem de «kapitalizmin başına belâ olan pazar güçlüğünün geçici olarak hafifletmesi» bakımından tekelci burjuvazinin izlediği iktisadî politikanın ana hedeflerinden biridir. Bu bakımdan Batı Alman tekellerinin ekonomik gelişmesinin, bu ülkenin NATO'ya dahil olduğu 1955 yılından bu yana «olağanüstü» hızlanması bir rastlantı olmayıp, emperyalist tekeller ve bu tekellerin denetimi altında bulunan devletin birlikte yürüttükleri iktisadî politikanın normal bir sonucudur. Örneğin, bu ülkede 1950 yılına göre tüm endüstri üretiminde görülen yüzde 200, elektro endüstrisinde yüzde 422, kimya endüstrisinde yüzde 355 ve taşıt araçları endüstrisinde sağlanan yüzde 628 oranındaki artış, son teknik bulguların yanısıra büyük ölçüde, 1955 yılından bu yana devlet giderlerinin ortalama olarak yüzde 26'sını teşkil eden 169 milyar DM tutarındaki siparişlerle (askerî) gerçekleştirilmiştir. Batı Almanya'nın sadece 1954 - 1964 yılları arasında NATO üyesi devletler ile olan askerî,

([21]) S. Doernberg, a.g.e., s. 206.

([22]) Türkkaya Ataöv, a.g.e., s. 271.

([23]) Türkkaya Ataöv, a.g.e., s. 146.

ticarî ilişkiler yoluyla sağladığı gelirler 32,5 milyar DM tutmaktadır [24]. Batı Almanya'nın NATO'ya girmesinin ortaya çıkardığı diğer bir sonuç da buna tepki olarak sekiz sosyalist ülkenin katılmalarıyla kurulan Varşova Paktı olmuştur.

Böylelikle 1955 yılına kadar mevcut bulunan iki Alman devletinin birleşebilmeleri şansı, ilk önce Federal Almanya'nın ve daha sonra buna karşı tedbir olarak Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin iki ayrı askerî kampa katılmalarıyla, ortadan kalkmıştır. Sovyetler Birliği'nin aynı yıl içerisinde **«iki Alman devletinin askerî bloklardan ayrılarak tarafsızlaşmaları ve bir konfederasyon halinde birleşmeleri»** teklifi gibi bundan sonra yapılacak bütün teklifler de Bonn Hükûmeti ve Batılılar tarafından reddedilecektir. Dikkat edilecek diğer bir husus da bu tarihten itibaren yürütülecek Batı Alman politikasının tamamiyle intikamcı, saldırgan bir kuvvet politikası niteliği kazandığı hususudur. Bu politikanın başarıya ulaşabilme şansı veya diğer bir deyişle uluslararası sermayenin Alman militarizmine yüklediği «batı Avrupa uygarlığının şark çetelerine karşı savunulması görevi» ile kastedilen 1937 sınırlarına dönme hedefinin gerçekleştirilebilmesi mümkün olabilir mi?

Yukarıda bir kez daha sormuş olduğumuz bu sorunun bizce verilecek cevabı «HAYIR» dır. Dünya güçler dengesinin hızla sosyalizm lehine değişmesi ve yirmi yıl içerisinde, Federal Almanya tarafından girişilen bütün engelleme ve karşı-devrim teşebbüslerine rağmen, Demokratik Alman devletinin sosyalizmin kuruluşu ve sağlamlaştırılmasında kazandığı başarı Avrupa'da saldırgan bir politikanın başarı şansını ortadan kaldırmıştır. Bu cevabımızın, kısaca da olsa, yirmi yıllık Demokratik Alman Cumhuriyeti tarihinin incelenmesiyle yeterli açıklığı kazanacağı inancındayız. Bu konuyu ayrı bir makalede ele alacağız.

---

(24) Deniz Kavukçuoğlu, **Batı Almanya'da Ekonominin Yeniden Askerileştirilmesi, AYDINLIK,** sayı: 4.

halil berktay

bilimsel sosyalist devrim anlayışı

I. Devrim Kavramı ve Millî Demokratik Devrim

Bilimsel sosyalizmin temel metodunu teşkil eden Diyalektik Materyalizmde «devrim» terimi, belirli bir gelişme içinde nicel birikimlerin yol açtığı nitelik sıçramasını, gelişmenin devamlılığı içinde yeni bir kalitenin ortaya çıkmasını içeren bir kesintiyi, o gelişmenin itici gücü olan zıtların mücadelesinde ve birbirleriyle olan ilişkilerinde varılan yeni bir aşamayı anlatmak için kullanılır. Bu felsefî anlamıyla «devrim», evrensel (objektif gerçeğin ve insan düşüncesinin her yerinde geçerli) bir kavramdır. Yalnız bu nitelik sıçrayışının anîliği, süresi ve ayrıntıları, maddenin bahis konusu özel örgütlenme ve hareket düzeyi tarafından belirlenir. Her düzeyde nitelik sıçrayışı, kendinden önce gelen birikim sürecine göre «anî» dir, kesin ve derine varan bir değişimdir, «devrimci» bir dönüşümdür. Ama belirli bir düzeyde «devrim» sayılan bir olay, mutlak zaman aşımı bakımından, başka bir düzeyde görülen nicel birikimden daha yavaş gelişebilir.

Bilimsel sosyalizmin yapısı içinde, en genel hareket kanunlarının tesbitini ele alan, yâni en yüksek bir soyutlama düzeyini yansıtan Diyalektik Materyalizmden **bir aşağı** soyutlama düzeyine, yâni insan toplumunun tarihî gelişmesinin en genel kanunlarını inceleyen Tarihî Materyalizme, geçelim. Bu düzeyde analiz konusu yapılan sosyal pratik, «üretici güçler», «üretim ilişkileri», «üretim tarzı» gibi kategoriler içinde soyutlanmıştır. «Devrim», belirli bir üretim tarzı içinde üretici güçlerin gelişmesi sonucu mevcut üretim ilişkilerinin yıkılması ve yeni üretim ilişkilerinin kurulması olayının özünü teşkil ettiği, bir «üretim tarzı değişikliği» olarak ifade edilir. Bu kavrayış, gerçi bilimsel sosyalist anlayışı «devrim» sözünün rastgele kullanılı-

şından sıyırmak için şarttır. Ama bu bilimsel sosyalist anlayışın **amacı** olan politik pratik için hâlâ biraz fazla soyuttur ve içerdiği olayların daha yakından incelenmesi gerekir.

Bilimsel sosyalizmin yapısı içinde üçüncü büyük teorik düzeyi, genel tarihî gelişme içinde **belirli bir** üretim tarzının, bu tarihî gelişme içinde çok özel ve önemli bir rolü olduğu anlaşılan kapitalist üretim tarzının genel hareket kanunlarının araştırılmasını içeren Ekonomi Politik teşkil eder. Burada «devrim» esasta, «kapitalist üretim tarzının bağrında ve onun bir unsuru olarak gelişen ve güçlenen proletaryanın, bu üretim tarzını yıkıp sosyalist üretim tarzını kurması» olarak tanımlanır. Görülüyor ki bu tanım, çağımızda bütün devrimci mücadelenin etrafında döndüğü ana nokta ve gücü belirlemektedir. Bununla beraber, **bu mücadelelerin günlük yaşantısına nazaran**, başlıca iki önemli açıdan yüksek bir soyutlama düzeyinde kalmaktadır: 1) henüz Politik Pratik düzeyi **ayrı** bir düzey olarak belirlenmemiş ve kapitalizmin hareketinin ve yıkılışının ekonomik özünün ve süreçlerinin anlatımı ile yetinilmiştir; «devrim», politik amaçları olan politik bir mücadele süreci olarak ortaya konmamıştır. 2) özellikle **Kapital**'in 1. cildinde, analizin **esaslarını** sağlam bir şekilde ortaya koymak için, **kapitalizmin eşit olarak geliştiği** varsayımına bağlı kalınmış, bütün devrimci güçler ve devrimin bütün hedefleri, «her yerde az çok eşit olarak gelişen ve evrensellik kazanan kapitalizmden sosyalizme geçiş» problemi çerçevesinde (ve hep o soyut ekonomik düzeyde) belirlenmiştir. Kısacası, **Kapital** dar anlamıyla bir politik pratik kitabı değildir ve Marx ile Lenin arasındaki ayırımı yalnız «Marx'ın emperyalizmi görmemiş ama Lenin'in gördüğü için eşit olmayan gelişme kanununu bulup çıkarmış olması» ile anlatmak, bunu «Marx'ın kehanetleri yanlış çıktı» diyerek, alay etmeye yeltenen burjuva ideologlarına karşı **tek** savunma olarak kullanmak, Marx'a biraz haksızlık etmektir. Haksızlık etmektir, çünkü Marx **Ekonomi Politiğin Tenkidi** adlı eserinin Önsöz'ünde kapitalin genel kanunlarının bulunmasının burjuva toplumunun incelenmesinin yalnız ilk aşamasını teşkil ettiğini, özellikle «devlet», «dış ticaret» ve «dünya pazarı» meselelerini ayrı olarak incelemek niyetinde olduğunu belirtmiştir, yâni **Kapital**'de bir «ihmal» değil, bir varsayımın bilinçli olarak uygulanması söz konusudur, **bir;** Marx gerek **Ekonomi Politiğin Tenkidi**'nde ve gerekse **Kapital**'in 3. cildinde eşit olmayan gelişmenin varlığının ve bunun ucunun kapitalizm-öncesinin bazı meselelerine dayandığının pekâlâ farkında olduğunu defalarca göstermiştir, **iki;** Marx'ın doğrudan doğruya gününün politik meseleleri üzerine yazdıkları, Politik Pratiği **ayrı** ve her detayı genel alt-yapı kanunlarına indirgenemiyecek bir düzey olarak kavradığının en kesin delilidir, **üç.** Ama Marx'ın ve Lenin'in yaşadığı devirler arasında gerek kapitalizmin bir dünya sistemi olarak gelişmesi, gerekse işçi sınıfının politik mücadele ve tecrübesinin gelişmesi açısından büyük farklar olduğu, bu farkların da, «bir bilimin ana hatlarının ortaya konması ve sonradan derinleştirilmesi ve sistemleştirilmesi» sorununun yanısıra, Marx'ın ve Lenin'in çalışmalarının ve teorik-pratik katkılarının ana yön ve hedefleri arasındaki farkları etkilediği muhakkaktır.

Bu açıklamalar, Lenin'in çalışmasının bilimsel sosyalizmi hangi yönlerde geliştirdiği ve derinleştirdiği meselesinin özünü teşkil etmektedir. Bizce Lenin'in Marksizme özel katkısını üç ana noktada toplamak ve eserlerini de bunlara göre sınıflandırmak mümkündür:

1) **Devlet ve İhtilâl** ve **Proletarya İhtilâli ve Dönek Kautsky** gibi eserleriyle «devlet» meselesini incelemiş, «devrim» i (daima üretim tarzının değiştirilmesi ve özellikle kapitalizmden sosyalizme geçiş çerçevesinde) «politik iktidarın ele geçirilmesi» olarak belirlemiş ve bunun spontane (kendiliğinden) bir olay olmayıp bilinçli (iradî) bir politik olay olduğunu ortaya koymuştur. Yalnız, bu eserlerinde Lenin, «politik iktidar» ı açık olarak «burjuva toplumunun gelişmesinin yüksek bir seviyesinde», yüksek bir iktidar ve ekonomik hayat temerküzünün sağlandığı, burjuva toplumunun **özel** bir gelişmeye tâbi tuttuğu bir kategori olarak «devlet» in **bütün** tipik niteliklerini kazanmış olduğu, şartlarda incelemiştir İşçi sınıfı devrimi ile kapitalizm - öncesi ve Marksizm - öncesi «devrimler» arasında bu yüzden, önemli kapsam, hedef ve iradîlik farkları vardır. Beri yandan, inceleyiş tarzının bu temel varsayımlarına uygun olarak, bu eserlerde «devrim», politik iktidarini kazanmış olduğu, şartlarda incelemiştir. İşçi sınıfı devrimi ile kapitabir sıçrayış olarak görülmüş, gerek «devrim - öncesi» ve gerekse «devrim - sonrası» süreçleri üzerinde pek durulmamıştır. Üstelik Lenin, **Devlet ve İhtilâl**'de, kapitalizmin yüksek gelişme ve temerküz şartlarında, sosyalizme geçişin, bugün «sosyalizmin kuruluş dönemi» diye baktığımız sürecin, **kısalığı** ve **kolaylığı** üzerinde durmak lüzumunu hissetmiştir.

2) En önemlilerini **Bir Adım İleri, İki Adım Geri, İki Taktik, Ne Yapmalı, Sol Sapma: Marksizmin Çocukluk Hastalığı** gibi eserlerin teşkil ettiği ve Lenin'in hayatının en büyük kısmını kapsayan çalışmalarda, işte bu «devrim - öncesi» süreçleri ve işçi sınıfının —uzun vâdede politik iktidarın alınmasını hedef alan— günlük çalışmasının, günlük politik pratiğinin sorunları tartışılmış, genel çerçeve hemen daima Rus işçi sınıfının mücadelesinin ilerlemesi olmakla beraber, bu incelemeler sonucu, yalnız o günün Rusyasına benzer şartlarda olan ülkeler için geçerli olmakla kalmayıp, **her yerde bütün kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde devrimci politik pratik için geçerli genel prensipler,** bazan zımnen de olsa, ortaya çıkmıştır. Oportünizmin, revizyonizmin, «sol» sektarizmin eleştirisi; parti, birlik, eleştiri konusunda doğru görüşlerin hemen evrensellik kazanacak bir açıklıkla ortaya konması; küçük burjuva aydınlarının ve küçük burjuva devrimciliğinin, kuvvet ve zaaflarıyla birlikte, işçi sınıfının devrimci politik pratiğinin icapları açısından eleştirisi; azamî ve asgarî program ayırımı meselesinin izahı; ve daha bir çok mesele, bu eserlerle Marksizmin gelişmesine katılmış, özümsenmiştir. Şöyle demek mümkündür: bu eserlerledir ki, Diyalektik Materyalizm, Tarihî Materyalizm, Ekonomi Politik ve Burjuva Toplumunun Üst - Yapısının Tahlili ile birlikte, «İşçi Sınıfının Politik Pratiği» de bir **bilim** konusu haline gelmiştir. Ve bu teorik aşamada, «devrim» kavramı temel politik niteliğine kavuşmuş, işçi sınıfına ve onun öncü kadrosuna sıkı sıkıya bağlanmış, «devrimci mücadele» nin **büyük bir bilinç, sabır ve irade isteyen, uzun ve çok güç bir süreç** olduğu, kesinlikle ortaya çıkarılmıştır.

3) Lenin'in Marksizme üçüncü büyük katkısını (bu katkıların pratikte daima birbirleriyle sıkı sıkıya bağlı olarak yapılmış olmaları üzerinde önemle durmak gerekir),**Ekonomi Politik** düzeyinde kapitalizmin eşit olmayan gelişmesi kanununun tesbiti, bu eşit olmayan gelişmenin bir sonucu ve en yüksek düzeyi olarak emperyalizmin tahlili; **Politik Pratik** düzeyinde de **buna bağlı olarak**, bu eşit olmayan gelişmenin hem sömüren hem de sömürülen ülkeler halkları için politik sonuçlarının açıklanması, özellikle şu veya bu şekilde burjuva devrimini başaramamış ve bu yüzden kapitalizmin ve emperyalizmin dış sömürüsüne maruz kalmış ülkelerde **devrimci mücadelenin geçmesi gereken aşamaların tesbiti** teşkil eder. Bunu şöyle de anlatmak mümkündür: Marx ve Engels, kapitalist toplumda «devrim» meselesini koyarken, daha ziyade alt-yapı değişiklikleri, üretim tarzı değişikliğinin özünü teşkil eden ve kapitalizmin bağrından gelen spoutane süreçler üzerinde durmuşlar, ancak hayatlarının sonuna doğru, işçi sınıfının politik iktidarı ele geçirme süreci üzerinde başlangıç katkılarında bulunmuşlardı. Lenin bir yandan kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin **tümünü** «uzun süreli bir politik mücadele, politik iktidarın ele geçirilmesi» olarak belirlerken, beri yandan bu politik mücadeleyi de **öncülük, ittifaklar, program** (hedefler) açısından farklı ama aralarında diyalektik ilişkiler bulunan aşamalara bölüyor, bu birbirini izleyen aşamalar arasındaki «hazırlayıcılık-tamamlayıcılık» ilişkilerini anlatıyor, bu aşamalardan geçmeden nihaî hedeflere ulaşılamıyacağını, bütün işçi sınıfı mücadelesi için geçerli bir sonuç olarak söylüyordu.

Lenin'den sonra gelen teorisyenler, Lenin'in zamanının «Ekim devrimi-öncesi» Rusyası için «Demokratik Devrim» sözüyle ifade ettiği bu yeni aşamayı, o Rusya'dan çok daha fazla bir «sömürülen ülke» durumuna getirilmiş olan ülkeler için, çağımızda, «Millî Demokratik Devrim», «Millî Demokratik İktidar», «Yeni Demokrasi» kavramlarıyla genelleştirdiler; bu kavramların kullanımı ile Lenin'in kullanımı **özde, politik-teorik amaçlarında** aynıydılar; aralarındaki farkları, 20. yüzyılın ortalarında ve ikinci yarısında bu ülkelerin yaşadıkları şartlarla 20. yüzyılın başı Rusyasının yaşadığı şartlar arasındaki farklar, özetliyordu. Bu teorisyenler arasında özellikle Mao Tsetung, Lenin'in ortaya attığı bütün konuları ve çalışma yönlerini derinleştirmiş ve geliştirmiş, özellikle işçi sınıfının pratik mücadele ilkeleri ve millî demokratik iktidarın sağlanması mücadelesi konularında çok büyük açıklık getirmiş, aşağıda anlatılacak büyük sürecin ve iç aşamalarının **bu açıklıkla** ortaya konmasını sağlamıştır.

Çağımızda millî demokratik devrimin **ikili** bir zorunluluğu olduğu, **ikili** bir ihtiyaca cevap verdiği söylenmiştir.

A. **Sömürülen ülkeler açısından** millî demokratik devrim, şu yüzden gereklidir: genel olarak tarihî görevi «sosyalizmin ön şartlarını hazırlamak» olan kapitalist üretim tarzı ve burjuva toplumu, bu ülkelerde gerek **ekonomik**, gerek **politik** açıdan, **bu görevini yerine getirmesi için gerekli olan gelişme aşamasına varamamaktadır.** Bu yüzden, sosyalizmin politik ve ekonomik ön-şartlarının hazırlanması için, bir diğer ön-aşamadan geçilmesi gerekir.

Kapitalizmin eşit olmayan gelişmesinin temelinde, kapitalizm - öncesi gelişmenin eşitsizliği yatar. Otodinamik olarak kapitalizme geçişi sağlayamayan —kapitalizm - öncesi yapılarının **nisbî** duraganlığı yüzünden bu geçişi sağlamakta **geciken** ve bu **gecikme** sonucu, batı Avrupa ve Amerika'da gelişen kapitalizmin dıştan müdahelesine maruz kalarak bu geçiş imkânını **tamamen yitiren**— ülkeler, er geç bu «dış müdahele» sonucu emperyalizme bağlı hale gelirler. Emperyalizm, bu bağımlılığı bir sosyo - ekonomik yapı değişikliği ve bir de bu yapı değişikliğine dayanan politik ittifak aracılığıyla sağlar ve devam ettirir. «Gecikmiş» bir sosyo - ekonomik yapıya sızan kapitalizmin ve emperyalizmin, bu yapıyı olduğu gibi muhafaza ettiğini ve bunun üstüne kendi sömürme mekanizmasını tamamen «dışsal» bir şekilde empoze ettiğini düşünmek yanlıştır. Yağma, kapitalizm - öncesinin dış sömürme metodudur, kapitalizmin değil. Gerçekte, dıştan sızan kapitalizm sızdığı ülkede daima bir yapı değişikliğini gerçekleştirerek sömürüsünü ve hâkimiyetini sağlar ve yürütür : kapitalist - emperyalist sömürünün etkin ve (sömüren ülkeye) yararlı olabilmesi için, **belirli** bir miktar kapitalist gelişmeye izin verilmesi, ama beri yandan sömürünün **devam** ettirilmesi için de bu gelişmenin **sınırlı** tutulması şarttır. İşte kapitalist gelişme üzerine konan **bu sınırlar,** bu gelişmenin (kapitalizmin) bu ülkede sosyalizmin ekonomik ve politik ön - şartlarını (**yâni** tarımın ve endüstrinin gelişmesini ve temerküzünü; üretim güçlerinin bu alanlarda üretim ilişkilerinin sosyalleştirilmesine imkân verecek bir düzeye varmasını; geniş kitlelerin sosyalizmin kuruluşu için gerekli yüksek kültür ve bilinç seviyesine ulaşmasını, vb.) yaratmasını **engellediği** içindir ki, **bu ön - şartların** bir millî demokratik iktidar altında sağlanması gerekir. Bu millî demokratik iktidarın sağlanmasına millî demokratik devrim, bu iktidarın sağlanması için verilen **—ve içinde bu şartların bir kısmının gerçekleştirilmesi gereken—** mücadeleye millî demokratik devrim mücadelesi diyoruz.

Bir yandan daima çok tedricî de olsa bir çeşit kapitalist gelişmeyi yaşayan, ama beri yandan gerek ekonomik ve gerekse politik açıdan içindeki bütün kapitalizm - öncesi kalıntıları tasfiye edemediği, edemiyeceği için bu «kapitalist gelişme» yi daima sınırlı tutan bu yapılara «azgelişmiş kapitalizm» diyoruz. Hele günümüzde bu yapı, içindeki kapitalizm - öncesi kalıntıları «ayrı bir kesimde, kendi başlarına varlıklarını devam ettiren özgür olaylar» olarak değil, fakat mutlaka kapitalist dünya pazarının ve onun içerideki uzantısının işleyişine bağlı olarak **bir yandan yaşatan ve kullanan, bir yandan tehdit eden** bir yapıdır. Bu yüzden bu azgelişmiş kapitalist ülkelerde gerici hâkim sınıflar ittifakında «kapitalizmin temsilcisi» olan komprador ve işbirlikçi burjuva unsurlarla, «kapitalizm - öncesi kalıntıların temsilcisi» olan unsurlar arasında daima ikincil bir çelişki vardır. Bu hâkim sınıflar ittifakında egemen unsurlar, emperyalizmin en yakın müttefikleri olan komprador ve işbirlikçi burjuva unsurlardır; azgelişmiş kapitalizmin içinde mevcut kapitalizm - öncesi kalıntılar bu ikincil çelişkinin **ikincil** yönüdürler ve ancak sızan kapitalizmin ve emperyalizmin ihtiyacı ve izni nisbetinde ve bu «azgelişmiş kapitalist yapı» çerçevesinde varlıklarını sürdürürler.

Bu azgelişmiş kapitalizmi tasfiyeye yönelen millî demokratik devrim mücadelesi, daima **bu** hâkim sınıflara yöneltilmiş bir sınıf mücadelesidir. Hâkim sınıflar arasındaki bu ikincil çelişkilerden de faydalanarak yürütülmesi gereken bu mücadelenin **bazı** tarihî anlarında, içerdeki hâkim sınıflar ittifakının arkasında gizlenen emperyalizm, doğrudan doğruya sömürdüğü ülke halkının karşısına çıkabilir, buna mecbur kalabilir. Nasıl millî demokratik devrim mücadelesinin bir **sınıf** mücadelesi olması bunun bir sosyalist devrim mücadelesi olması demek değilse, millî demokratik devrim mücadelesinin **doğrudan doğruya** bir emperyalizm - sömürülen ülke halkı karşılaşması aşamasından geçmesi de, bu mücadelenin sınıf mücadelesi niteliğini kaybetmesi demek değildir. Ancak geçici olarak emperyalist müdaheleye karşı **çok geniş** bir ittifak sağlanması mümkünse, bu takdirde içteki sınıf mücadelesi **geçici olarak** ikinci plâna inebilir, ikincil bir çelişki haline gelebilir. İlerki aşamalarda durum bu sefer aksi yönde değişir.

Emperyalizm varolduğu ve bir ülke, emperyalizmin sömürü alanı olduğu **sürece**, bu, o ülkenin, devrim stratejisini belirleyen **temel** niteliğidir. Bu ülkede **azgelişmiş kapitalist yapı çerçevesinde** sağlanan kapitalist gelişme ne kadar «ilerlerse» ilerlesin, bu **nicel** gelişme o ülkenin temel **niteliğinde** bir değişiklik doğurmadıkça, millî demokratik devrim stratejisi bilimsel sosyalizmin icap ettirdiği stratejidir. Beri yandan, kapitalizmin bu **nicel** gelişmesinin «miktarı», o ülkenin millî demokratik devrim aşamasının **süresine** ve **ayrıntılarına**, elbet tesir edecektir.

(Herhangi bir ülkede, millî demokratik devrimin taktik ve programlarının o ülkeye özgü ayrıntılarının sağlam bir şekilde tesbit edilmesi, yâni en basit formülasyonlarla yetinilmeyerek gerçekten **somut** ve **kapsamlı** programlar ortaya konulabilmesi için bilimsel bir şekilde o ülkenin özel azgelişmiş kapitalist yapısı, tarımı, endüstrisi, barındırdığı kapitalizm - öncesi kalıntıların kapsamı, vb. üzerine etraflı incelemeler yapılması gerekecektir. Türkiye'de bunların henüz yapılmamış olması ve kimimizin «bu meseleler devrimden sonra halledilir» anlayışı içinde «Tam Bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye!» diye haykırmakla yetinmesi, bugün en büyük zaaflarımızdan biri sayılsa gerektir. Devrimin kadrolarına, ideolojik - politik mücadelelerini etrafında yürütebilecekleri, ayrıntılı ve somut bilgiler sunmak zorundayız. Aksi takdirde, geniş kitleleri dâvamıza inandırmamız, mücadeleye kazanmamız mümkün olamaz.)

(Elbette bu araştırmalar sonucu ortaya çıkan taktik ve program önerileri, temelde **hem işçi sınıfına lâyık bir devrimci mücadele anlayışına, hem de** genel olarak millî demokratik devrim programına uygun olacaktır, olmalıdır.)

(Türkiye'de «sosyalist devrim» **aşamasında** bulunduğumuzu söyleyenlerin düştükleri yanlışlık, proletaryanın var olduğunu, kapitalizmin hâkim olduğunu, hattâ proletaryanın öncülük yapabilecek durumda olduğunu —bu sonuncusu tartışılabilirse de— söylemeleri değildir. Bu kişilerin yaptıkları temel yanlışlık, bütün bunlardan «sosyalist devrim» aşamasında bulundu-

ğumuz **sonucunu çıkarmaları**, ya «dünya çapında ve genel tarihî dönem olarak kapitalizmden sosyalizme geçiş aşamasında bulunmak» la dar anlamda «sosyalist devrim aşamasında olmak» meselesini karıştırmaları, ya da Türkiye'de kapitalist gelişmenin **sınırlarını** görmemeleri, klâsik ve dar anlamda «sosyalist devrim aşamasında» olmak için, proletaryanın devrimin **esas gücü** olması gerektiğini düşünmemeleridir. Millî demokratik devrim mücadelesinin **uzun vâdede** sosyalizme yönelik olduğu, bir gerçektir. Ama bu, dünya çapında kabul edilmiş ve yerleşmiş bir kavram olan millî demokratik devrim kavramı yerine, sırf bu nedenle, sosyalist devrim kavramını kullanmak için, bu şekilde bir terim - kavram kargaşalığı yaratmak için, yeter sebep değildir.)

Azgelişmiş kapitalizm için önerilen bir strateji olarak millî demokratik devrim stratejisinin, kapitalizmin bir dünya sistemi olarak eşit olmayan gelişmesinden ve iç kutuplaşmasından, «proleter» ülkelerin «burjuva» ülkelerin tahakkümü altında olmasından doğduğunu söylemiştik.

Millî demokratik devrim mücadelelerinin bu iç kutuplaşmanın çözümü açısından, dünya kapitalist sisteminin bütünü için, önemi nedir?

B. Sömürülen ülkeler halkları açısından, emperyalizmin sömürüsünden ve içinde kapitalizm - öncesi kalıntılar taşıyan azgelişmiş kapitalist yapıdan, bu yapının bekçilerinin yönetiminden kurtulmadan sosyalizmin kuruluşuna başlanması mümkün olamıyacağı için zorunlu bir aşama olan millî demokratik devrim, **dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi açısından**, millî demokratik devrimler olmadan kapitalist dünya sistemi sarsılıp yıkılamıyacağı için zorunludur.

Emperyalizmin sömürü alanına giren ülkeler devrimcilerinin, dünyanın ezilen halklarının mücadeleleri çağımızda kapitalist - emperyalist dünya sisteminin temeline en kuvvetli darbeleri indiren devrimci hareketlerdir. Millî kurtuluş mücadelelerinin ve uzun vâdede sosyalizme yönelmiş millî demokratik devrimlerin 1955 - sonrası büyük bir güçle patlak verişleri, II. Dünya Savaşı ertesinde duruma hâkim olmuş gibi gözüken Amerikan emperyalizminin hegemonyasını sarsan en kuvvetli darbeler olmuşlardır. Bu mücadeleler, a) emperyalizmin sömürü alanını daraltarak gelişmiş kapitalizmin iç ekonomik buhranını keskinleştirmektedirler; b) özellikle Amerikan emperyalizmini büyük ekonomik ve politik masraflar ve güç sarfı gerektiren maceralara sürükleyerek ve bu maceralar içinde yenerek, hem bu ekonomik buhranı **bir kat daha** keskinleştirmekte, hem de Amerikan emperyalizminin hâkim sınıfının hem kendi halkı, hem dünya halkları gözünde itibarını zedelemektedirler; c) nihayet, bu mücadeleler çeşitli ve hepsi «ekonomik» olmayan nedenlerle uzun süredir kendi hâkim sınıflarının peşinden gitmekte olan gelişmiş kapitalist ülkeler proletaryasına ve o proletaryayı bu durumundan kurtarmak için mücadele eden devrimcilere, bir ideolojik - politik **örnek** ve bir **cesaret ve dayanma arzusu kaynağı** olmaktadırlar. Millî demokratik devrim mücadelelerinin gelişmiş kapitalist ülkeler üzerindeki etkilerini, bütün bu **ekonomik, politik, ideolojik** yönlerini gözönünde tutarak **değerlendirmek gerekir.**

(Vietnam halkının mücadelesi, ABD'de gelişen devrimci mücadele üzerinde her üç yönden de etkili olmuştur.)

Teorik olarak bunu şöyle ifade edebiliriz: çağımızda bütün mücadeleler, **son tahlilde**, dünya çapında çarpışan iki sistemin güçleri, sosyalizmin güçleri ile kapitalizmin güçleri, arasındadır. Bu genel mücadele içinde, bu genel çelişkinin **ana yönünün** artık «kapitalizmin hâkimiyeti» olmaktan çıkıp «sosyalizmin yükselişi / kapitalizmin çöküşü» haline girmesini sağlayan **baş âmil** olmaları bakımından, biz, hangi öncülükte olursa olsun millî kurtuluş hareketlerini, proletarya öncülüğünde olmaları kapıdan kovulacak emperyalizmin bacadan girmesi olanağını kaldırdığı için **öncelikle** millî demokratik devrimleri, çağımızın **en önemli gücü** olarak alıyoruz. Kapitalizmi en büyük dayanağından, **dünya sömürüsünden** mahrum bırakmaya ve bu sömürüye dayanan gelişmiş kapitalist ülkeler proletaryası ataletinden tecrit etmeye yönelen bu hareketleri **doğuran çelişkiye**, yâni ezilen uluslar ile emperyalizm arasındaki çelişkiye de, **dünyamızın ana çelişkisi** gözüyle bakıyoruz. Çağımızda devrimci güçlerin çok önemli **diğer** bir kısmını teşkil eden sosyalist ülkelerin bugünkü durumlarına —hiç şüphesiz ayrıntılarda kendilerine özgü— demokratik devrim ve millî demokratik devrim uygulamalarından geçerek varmış olmaları, bizim hem sömürülen ülkeler, hem kapitalist dünya sistemi açısından **geçici bir ön - aşama olarak** millî demokratik devrimin zorunluluğuna ve faydasına inancımızın önemli bir kanıtını teşkil eder.

Günümüzde hâkim çelişkinin ezilen uluslar ile emperyalizm arasındaki çelişki ve en önemli gücün de anti - emperyalist, millî demokratik mücadele olduğunu söylemek, elbette bunun **tek** çelişki ve **tek** mücadele olduğunu söylemek demek değildir. Dünyamızda, aslında **hepsi** birbirleriyle ve ana çelişki ile kuvvetli karşılıklı etki - tepki ilişkileri içinde olan diğer önemli çelişkiler şunlardır:

a) Sosyalist ülkeler ile kapitalist - emperyalist ülkeler arasındaki çelişki,

b) Emperyalist ülkelerde, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki,

c) Emperyalist devletlerin ve tekelci grupların kendi aralarındaki çelişkiler.

Denilebilir ki yukarda sözü geçen «ezilen uluslar - emperyalizm» çelişkisini **ana çelişki** haline getiren, bunun, bu çok - çelişkili çağdaş gerçeğin bütün diğer çelişkilerinin **bugün** etrafında döndüğü mihver, diğer çelişkileri ve devrimci güçleri en esaslı şekilde etkileyen çelişki olmasıdır. Kapitalist emperyalizm, onun dünya sömürüsü, ister istemez emperyalistlerarası menfaat çelişkilerini doğurur. Ezilen ve sömürülen ulusların anti - emperyalist mücadelesi, bu menfaat çelişkilerinden de yararlanarak; sosyalist ülkelerin deneylerinden ve varlığından tarihî dersler çıkararak ve ideolojik bakımdan güçlenerek yürür. Bu mücadelede önemli başarılar kazanılmadan emperyalist ülkeler proletaryasının kendi burjuvazisine karşı **devrimci po-**

litik mücadeleye girmeyeceğini, son yirmi yılın gelişmeleri ortaya koymuştur. Beri yandan, kapitalist-emperyalist dünya sistemi bütünüyle yıkılmadan, ne sosyalist ülkelerde sınıf çelişkilerinin ortadan kalkacağı, ne de bu ülkelerin sosyalizmin ileri aşamalarına geçebilecekleri düşünülebilir. Çünkü: a) kapitalist-emperyalist ülkelerin varlığı, dünya çapında burjuva ideolojisinin varlığını ve tehlikesini sürdürmesi demektir; b) kapitalist-emperyalist ülkelerin varlığı sosyalist ülkelere kendilerini savunma zorunluluğunu ve buna ilişkin masrafları yükleyerek bu ülkelerin bütün gayretlerini üretici güçlerini geliştirmeye vermelerini engeller; sosyalizmin ileri aşamalarına doğru geçiş açısından, bu geçişin ekonomik şartları açısından, bir güç israfını doğurur; c) nihayet, sosyalizmin ileri aşamalarına geçiş için gerekli üretim düzeyi, ancak bütün dünya kaynaklarının rasyonel kullanımı ve dünya çapında sosyalist ekonomik işbirliği ile gerçekleştirilebilir; kapitalist-emperyalist dünya sisteminin devamı ise bunun önünde bir engeldir.

(Bilimsel sosyalistlerin dünyayı bu çelişkiler çerçevesinde ve bu çelişkiler arasındaki **farkları** ve **ilişkileri** gözönünde tutarak değerlendirmeleri gerekir. Dünya çapında kapitalizmle sosyalizmin mücadelesi aşamasında olduğumuz, genel bir doğrudur. Ancak devrimci mücadele için bu yetmez. Her durumda **ana çelişkinin** ve **ikincil** çelişkilerin neler olduğunun, bu çelişkilerin ana ve ikincil **yönlerinin** neler olduğunun ve neler olmasının sağlanması gerektiğinin tesbiti gerekir. Ancak bu şekilde mücadelenin öncelikleri ve aşamaları konusunda doğru bir görüşe varabiliriz. Lenin, emperyalistlerarası menfaat çelişkilerinin varlığı üzerinde önemle durmuştu. Bu ikincil menfaat çelişkilerinin **bir ölçüde** millî kapitalizmler arası çelişkiler olmaktan çıkıp, çoğu milletlerarası bir örgütlenmeyi kapsayan ve millî sınır ve ekonomik alanlarla özdeşleşmeyen tekelci gruplar arası çelişkiler haline gelmesi, bu ikincil çelişkilerin **ortadan kalkması** değil, biçim değiştirmesi demektir. Ve dünyamızda bütün devrimci güçlerin son tahlilde kapitalizmi ortadan kaldırmaya yönelmiş güçler olmaları, bu güçler **arasında** farklar olmaması, hepsinin **aynı nitelikte** güçler olması, ve bu son tahlilde kapitalizmin güçleriyle boğuşan güçlerin **hepsinin**, mücadele alanı olan ülkelerin **hepsinin** pratikte ve dar anlamda **sosyalist güçler** ve «sosyalist devrim aşamasında olan ülkeler» olması **demek değildir.**)

Kısacası, günümüzde dünya çapında devrimci mücadelenin daha ileri bir aşamaya geçebilmesi, anti-emperyalist mücadelelerin başarı kazanmasına bağlıdır. Bu başarının ise genel şartları, a) dünya çapında deneylerle kanıtlanmış bir çizgi izlemesi, b) dünyanın diğer ilerici güçleriyle mümkün olan bütün ilkeye dayanan ittifakların gerçekleştirilmesidir. Dünyanın ezilen uluslarının mücadelelerinde başarıya ulaşmalarının **en önemli** şartı, hiç şüphesiz, bu «dünya çapında deneylerle kanıtlanmış çizgi» olan millî demokratik devrim çizgisi çerçevesinde kendi ülkelerinin somut şartlarında kitle çizgisinin ne olduğunu ortaya koymaları ve savunmaları, ideolojik sağlamlığı gerçekleştirmeleri, uzun vâdede yalnız kendi maddî ve manevî güçlerini esas almalarıdır.

Tarihin bugünkü genel gelişme aşaması olan kapitalizmden sosyalizme geçiş safhası içinde millî demokratik devrimin **hem** sömürülen ülkelerin ana çelişkisinin, **hem** dünya kapitalist sisteminin ana çelişkisinin sonucu olduğunu göstermiş bulunuyoruz.

Lenin ile başlayan ve günümüzde Mao Tsetung'a ve Lin Piao'ya kadar uzanan bir pratik ve teorik çalışma sonucu, bu genel «kapitalizmden sosyalizme geçiş» aşaması **şu iç süreç ve aşamaları** içeren bir **tüm** olarak anlaşılmış bulunuyor: «kapitalizmin (eşit olmayan) gelişmesi - emperyalizm - sömürülen ülkeler halklarının anti-emperyalist, millî demokratik mücadelesi - bu ülkelerde millî demokratik iktidar; emperyalist ülkelerde hâkim sınıfların zayıflaması - millî demokratik iktidarlar altında sosyalizmin kuruluşunun başlangıcı; emperyalist ülkelerde işçi sınıfı devrimleri - dünya çapında sosyalizmin kuruluşu, milletlerarası işbirliği ile ileri aşamalara doğru yürüyüş». Dünyada çeşitli ülkeler bu büyük sürecin üçüncü, dördüncü veya beşinci aşamalarında bulunmaktadırlar. Ülkemiz bu ülkeler arasında, üçüncü aşamanın henüz başlarında yer almaktadır.

Böylece, geniş Tarihî Materyalist ve Ekonomi Politik anlamıyla bu büyük sürecin tümünü, kapitalizmden sosyalizme geçişin **tümünü** kapsayan «devrim» kavramı, çağımızın politik pratiğinde, **bu bütünlük içinde öncülük, ittifaklar, program** açısından farklı olan nitelik sıçrayışlarının **her birini** anlatmak için kullanılır hale gelmiştir.

Bu diyalektik gelişme içinde önümüzdeki nitelik sıçrayışının ne olduğu da, hareketimizin hangi **mücadele aşamasında** olduğunu belirler. Belirli bir nitelik sıçrayışına, o nitelik sıçrayışı için yapılması gereken belirli bir mücadele ve mücadele süreci tekabül etmekte, «hazırlayıcılık» yapmaktadır. Bu şekilde gerçekleştirilen bir nitelik sıçrayışı ile ise, daha yüksek bir «nicel birikim» düzeyine, daha ileri bir nitelik sıçrayışı için gerekli olan ve birincisine göre daha yukarda olan ikinci bir mücadele sürecine geçeriz.

Ama günümüzde, bu büyük «devrim» süreci içinde **her** aşamada gerçekleştirilmesi, uyulması gereken **politik mücadele tarzı, politik pratik davranış anlayışı,** hep aynıdır: proletaryanın dünya çapında politika sahnesinde olmasından, **genel olarak** proletaryanın tarihî görevinin yerine getirilmesi aşamasında bulunmamızdan doğan, **işçi sınıfının politik mücadele anlayışı, işçi sınıfına yakışan mücadele anlayışı.**

(20. yüzyılda «devrim» kavramı ve bilimsel sosyalist devrim anlayışı çok önemli bir yönde daha geliştirilmiştir. Lenin, Sovyet devriminden sonraki pratik içinde, bir ülkede sosyalizmin kuruluşunun da birçok farklı aşamaları içeren ve yine çok uzun ve sabırlı bir mücadele isteyen bir süreç olduğunu, bunun **özellikle** yüksek bir kapitalist gelişme ve temerküzü yaşamamış ülkelerde böyle olduğunu görmüş ve göstermeye başlamıştı. Bunu, onun Marksizme bir dördüncü büyük katkısı olarak görmek mümkündür. Ama bu konuda asıl büyük katkılar, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşu sırasında Stalin tarafından **ekonomik süreçlerin** tahlili alanında, Çin

devrimi ve sonrasında ise **politik pratiğin** tahlili alanında Mao Tsetung tarafından yapılmıştır. Proletaryanın devrimci iktidarı altında gerek millî demokratik nitelikte sayılabilecek programların, gerekse bizzat sosyalizmin temellerinin atılışı konusunda, şu iki büyük kavrayış getirilmiştir: a) **bu süreç te,** öteki aşamalar gibi, çetin bir politik mücadele ve aynen önceki süreçlerde gereken proleter mücadele tarzının uygulanışını gerektirir; b) devamlı olarak elde edilenlerle yetinilmeyerek şartların daha ileriye, daha yükseğe doğru geliştirilmesi, kazanılanlar üzerinde **hemen** daha yüksek programların tesbiti ve uygulanması, **bilinçli olarak** yeni yeni diyalektik sıçrayışların gerçekleştirilmesi şarttır. Bu yapılmadığı takdirde, yalnız «durulmuş» olmakla kalınmaz; kazanılanlar da kaybedilebilir.)

Bütün bu başarıların sağlanması, bir aşamadan diğerine geçilebilmesi ve geri-dönüşlerden kaçınılması, **bu mücadele tarzının ve anlayışının uygulanması** ise bir temel şarta bağlıdır: üçüncü aşamadan (millî demokratik **mücadelelerden) başlayarak sosyalizmin ileri aşamalarına kadar uzayan bütün tarihî dönem içinde proletaryanın öncülüğü sağlanmalı, bütün nitelik sıçrayışları bu öncülük altında, ama değişen ittifaklar ve esas güçlerle, gerçekleştirilmelidir.**

II. Proleter Devrimci Mücadele ve Çalışma Tarzı ve Proletarya Öncülüğü

Devrimci mücadele içinde öncülük bir tek şekilde sağlanır: belirli bir ideoloji etrafında örgütlenmiş bir gücün, bu görevi pratikte başarması ve başarabileceğini kabul ettirmesiyle. Bunun için ise, mücadelenin içine girmek, en iyi mücadeleyi vermek, amacın yalnız kitlelerin kısa ve uzun vâdeli çıkarlarını en iyi şekilde savunmak olduğunu göstermek, pratikte bu kısa ve uzun vâdeli çıkarları en doğru tesbit eden ve en iyi savunan olmak şarttır. Kitlelerin, öncüye sağlam **iç disiplin, gönüllü disiplin** bağlarıyla bağlanmaları başka türlü sağlanamaz. Proleter devrimcilerinin, proletaryanın millî demokratik devrime öncülüğünü sağlamak için, ilkönce proletaryanın mücadele ve çalışma anlayışını **uzun süre uygulamaları,** bu uygulama içinde kitleyi kazanmaları, kitleye bu mücadele ve çalışma tarzının su götürmez üstünlüğünü, **kendi deneyleriyle anlıyabileceği şekilde** göstermeleri gerekir.

Proletaryanın kendi içinde de gelişme ve bilinç düzeyi açısından farklılıklar vardır. Proletaryanın öncülüğü, sınıflar-arası bir ittifakta proletaryanın ideolojisinin ve politik çizgisinin hâkim kılınması (ideolojik-politik öncülük), proletaryanın öncü kesiminin ve kadrosunun aracılığıyla gerçekleştirilir (örgütsel öncülük).

Proletaryanın ideolojik-politik-örgütsel öncülüğü, parçalanmaz bir bütündür. Proletaryanın mücadelesinin **belli** bir aşamasında ortaya çıkan proletaryanın örgütlü öncüsü, proletaryanın ondan sonraki mücadelesini, bu arada proletaryanın ideolojisini ve politik çizgisini hâkim kılma mücadelesini ve politik çizgisini hâkim kılma mücadelesini de, yürüten unsurdur.

İdeolojik öncülük, başka bir unsur aracılığıyla veya başka bir şekilde sağlanamaz, yâni politik ve ideolojik öncülük, örgütsel öncülükten soyutlanamaz. Aksi takdirde bu, küçük burjuva kökenli «bilimsel sosyalist» aydınların «proletarya adına» öncülüğü haline gelir.

Emperyalizmin sömürü alanı olan bir ülkede, anti-emperyalist, millî demokratik denebilecek bir programı küçük burjuva radikalleri **azamî** programları olarak desteklerler. Küçük burjuvazinin kapitalist üretim tarzının bünyesinden doğan bir ekonomik temelden yoksun oluşu, bu sınıfa burjuvazi ile proletarya arasında zigzaglar çizen bir tutum yükler. Emperyalizmin sömürü alanı olan bir ülkede küçük burjuva radikalizmi iki ana ideoloji arasında bir yol izlemeye, yâni emperyalizmin ve uşaklarının önerdikleri «kapitalist yol» ile proleter devrimcilerinin önerdikleri «uzun vâdede sosyalizme yönelik millî demokratik devrim» arasında bir üçüncü yol önermeye yönelir. Bu üçüncü yol, en sol ifadesiyle «kapitalist olmayan yol» önerisi, en sağ ifadesiyle de «karma ekonomi» demagojisi halini alır. Ne olursa olsun, radikal küçük burjuva düşüncesi, özlediği kendi iktidarını ve temelde reformist programını, «ulaşılabilecek en yüksek ve ileri aşama» olarak görmeye yönelir; öyle göstermeye çalışır.

Proleter devrimcilerinin «millî demokratik devrim» adını verdikleri strateji ve programa bakışları oldukça farklıdır. Proleter devrimcileri bu program ve stratejiye daima «sosyalizme geçişi **hazırlayıcı**; proletaryanın belirli bir gelişme aşamasında güçlenmesi, ittifaklarını kurması, diğer güçleri bilinçlendirmesi ve önlerinde yürümesi için **zorunlu**; ama eninde sonunda **geçici** bir aşama» olarak bakarlar. Millî demokratik devrim, onların **asgarî** programıdır.

(Proleter devrimcileri, emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde millî demokratik devrimi, sosyalizmin biliminin ve politik pratikten doğan sosyalist mücadele ilkelerinin ve devrim anlayışının bir **icabı** olarak savunurlar.)

Anti-emperyalist, millî demokratik nitelikte bir program, belirli bir noktada, proleter devrimcilerinin asgarî, küçük burjuva radikallerinin azamî programı olarak meydana çıkar. Bu durum, bu iki grubun öncülüğünü yaptıkları sınıflar arasında sınıflararası bir ittifakı, ve bu iki grubun kendileri arasında politik bir ittifakı mümkün kılar. Ama bu iki sınıf ve iki sınıfın öncülüğünü yapan bu iki grup, ortak olabilecek programlarına farklı tarihî perspektiflerden baktıklarından ve her ikisi de bu programı farklı şekillerde —biri gelişmeyi orada durduracak ve diğeri daha ileri götürecek şekilde— uygulamak istediklerinden, ortaya halledilmesi gereken bir mesele daha çıkar: öncülük meselesi.

(Devrimin hangi aşamasında, veya belirli bir aşamanın içinde ne türlü bir harekette bulunduğumuzu tâyin için, **öncülük** elbette tek kıstas değildir. Çeşitli aşamalar ve aynı aşama içinde çeşitli akımlar arasındaki nitelik farkını tesbitte, **öncülüğe, ittifaklara, programa**, hepsine birden baka-

rız. Bu yüzden, kimilerinin sandığının aksine, bir anti-emperyalist, millî demokratik nitelikte hareketin öncülüğünü de proletaryanın yapması, bu aşamanın sosyalist devrim aşaması olmasına hiç te yeterli değildir. Mesele, işçi sınıfı öncülüğünün hangi ittifaklar ve program çerçevesinde sağlanacağı, yâni öncü kuvvetlerin olduğu kadar esas kuvvetin ve yan kuvvetlerin de tesbitidir.)

Bununla beraber, millî demokratik devrim aşaması çerçevesinde, öncülük meselesi üzerinde önemle durmakta fayda vardır. Çünkü bu mesele, bu aşamada programları esasta büyük benzerlikler gösteren iki akım, yâni proleter devrimci akımla küçük burjuva devrimci akımı arasında temel ayırımların toplandığı noktadır. Ve proletaryanın öncülüğünün olup olmaması, millî demokratik devrim aşamasında olup olmamamızın tâyinini etkilememekle beraber, bu devrimin uzun vâdede sosyalizme yönelik olup olmayacağını belirleyen **temel** unsurdur.

Millî demokratik nitelikteki programlar küçük burjuva radikallerinin azamî programı olduğu için ve bu programın, **bu şekilde** uygulanması **ve** devamlı olarak korunmaya çalışılması, er geç büyük çelişkiler doğuracağı, ve :

a) Millî demokratik iktidarın sağlanmasını güçleştireceği —çünkü küçük burjuva radikalleri tutarlı ve hızlı bir yürüyüşü gerçekleştiremiyecek, zigzaglar çizeceklerdir— için;

b) Küçük burjuvazinin radikal iktidarı —eğer bu iktidar sağlanırsa— emekçi sınıfların yararına olan programları **yeterince** gerçekleştiremiyeceği için;

c) Ve nihayet bu küçük burjuva radikal iktidarı bu yetersizlikleri yüzünden er geç tekrar emperyalizmin ağı içine düşeceği ve yönetimindeki ülkeyi de beraber sürükleyeceği için;

İşte bütün bu sebeplerle, proleter devrimcileri, millî demokratik mücadelenin proletaryanın öncülüğünde, proletaryanın öncü kesimi ve kadrosunun öncülüğünde, yâni;

a) Emperyalizmin ve onun ortakçısı yerli sınıfların en uzlaşmaz düşmanlarının;

b) Emekçi sınıfların çıkarlarını en iyi bilen ve en iyi savunanların;

c) İlk zaferden sonra nereye gideceğini en iyi bilenlerin;

öncülüğünde yürütülmesini ve millî demokratik iktidarın yine bu sınıfın ve onun öncüsü bu grubun öncülüğünde sağlanmasını **isterler.** Bu isteklerini gerçekleştirmek için **mücadele ederler.**

Kiminle? Bir yandan, asıl düşman olan emperyalizm ve yerli ortaklarıyla. Bir yandan, namuslu bir güçbirliği ve ilkeye dayanan, kendi bağımsızlıklarından feragat etmeyen bir eleştirici-dostluk anlayışı içinde, küçük bur-

juva radikalizminin zigzagları ve yetersizlikleriyle. Öncülük, bu **iki yönlü** mücadelenin olgunlaşmasıyla, bu mücadelenin ileri bir aşamasında, **kimsenin «şimdi öncüyüz» demesiyle değil, büyük emekçi kitlelerinin proletaryanın öncüsünün sözünü dinler hale gelmeleriyle** gerçekleşir.

Bundan sonradır ki, bu öncülük altında, gerçekten bir **devrim** niteliğini taşıyacak, sosyalizme doğru durmayan bir yürüyüşün ilk adımı olarak bir «geçiş üretim tarzı» nı kurabilecek, bir millî demokratik iktidar sağlanabilir.

Biz bu ayırımı ifade etmek için, genel olarak millî demokratik devrim **aşamasında** proletaryanın öncülüğünde yürütülen ve sağlanan hareket ve başarılara millî demokratik **devrim**; küçük burjuvazinin veya (eğer varsa) millî burjuva unsurların öncülüğünde yürütülen ve sağlanan hareket ve başarılara «millî demokratik mücadele» veya «millî demokratik nitelikte hareket» veya «millî kurtuluş mücadelesi» diyoruz. Yâni «devrim» kavramını çağımızda daima işçi sınıfının gerek kısa, gerek uzun vâdeli tarihî görevine ilişkin kullanmak istiyoruz.

Bu, küçük burjuva radikalizminin, tarihin yürüyüşü içinde ilerici bir hareket ve güç olma anlamında bile «devrimci» olmaması anlamına **gelmez**. Emperyalizmin sömürüsü ve yerli ortakları aracılığıyla politik hegemonyası altında olan ülkelerde, küçük burjuva radikalizmi ilerici, bu anlamda «devrimci» bir akımdır; proleter devrimcilerinin güçbirliği yapmaları, ancak bu güçbirliği içinde **kendi** öncülüklerinin koşullarını sağlayabilecekleri, kendi öncülüklerinin **mücadelesini verebilecekleri** bir akımdır.

Proleter devrimcileri ile küçük burjuva radikalleri arasında öncülük konusunda mevcut çelişki, **bu nedenle**, antagonist-olmayan bir çelişkidir; halk içindeki bir çelişkidir. Bu çeşit çelişkilerin halli için kullanılması gereken yollarla, yâni propaganda, eğitim, eleştiri, ikna yollarıyla, üstün vasıfların ispatı yoluyla, buna küçük burjuva radikallerini kadar, **ve onlardan çok kitleleri** —çünkü mesele kitlelerin kimi izleyeceği meselesidir; hakem onlardır— **inandırmak** yoluyla, yürütülür.

Öncülük konusunda mevcut bu antagonist-olmayan çelişkinin belirli bir anda **ana yönü**, küçük burjuva radikallerinin öncülüğü olabilir. Küçük burjuva radikallerinin öncülük durumunda olması, ve proleter devrimcilerinin onları destekliyor olması, proleter devrimcilerinin **kuyrukçuluk yapıyor olması demek değildir**. Proleter devrimcilerinin, bu çelişkinin ana yönünü **kendilerinin** öncülüğü haline dönüştürmek için mücadele ediyor olmaları demektir. Proleter devrimcileri politika sahnesine, bir çeşit «doğum-öncesi» süreçle öncülük hakkını kazanmış olarak atılmadıklarına göre, millî demokratik mücadelenin başlangıç safhalarında küçük burjuva radikallerinin daha büyük bir hareket kabiliyetine sahip olmaları, kitlelerin proleter devrimcilerinden çok onların sözlerini dinliyor ve onları izliyor olmaları **doğaldır, tarihî bir veridir, bir başlangıç noktasıdır.** Proletaryanın öncülüğünü sağlamak için doğruları söylemek yetseydi, uzun ve sabırlı bir

mücadele gerekmeseydi, proleter devrimcileri her belirdikleri yerde kitleleri hemen peşlerinden sürükleyecek birtakım «insanüstü» vasıflara sahip olsalardı, bugün ülkemizde büyük emekçi kitlelerinin, bırakalım küçük burjuva radikalizminin sağ kanadının sözünü, **emperyalizmin yerli ortaklarının sözünü dinliyor olmalarını** nasıl açıklayabilirdik? Böyle bir tarihî durum bize ümitsizlik vermez; yalnız proletaryanın öncülüğünü ve sonra bu öncülükle millî demokratik iktidarı sağlayıncaya kadar ne kadar sabırlı ve çetin bir mücadele vermemiz gerektiğini gösterir.

Proleter devrimcileri, mücadelelerinin her aşamasında, çözmek istedikleri her problem, gerçekleştirmek istedikleri her olay açısından, o olaya, o nitelik sıçrayışına ilişkin objektif ve sübjektif şartların neler olduğunu doğru tâyin etmek zorundadırlar.

Proletaryanın öncülüğünün **objektif** şartlarını, proletaryanın tarihî yeteneklerinin ortaya çıkması için gerekli sosyo-ekonomik koşullar teşkil eder. Bu koşulların ardında kapitalizmin ve kapitalizmin bağrında proletaryanın gelişme düzeyi (ekonomik düzeyi) yatar.

Proletaryanın öncülüğünün **sübjektif** şartları, proleter devrimcilerinin mücadelesiyle gerçekleştirilecek, onların sübjektif eylemleri sonucu ortaya çıkacak şartlardır. Bunları ideolojik-politik şartlar, yâni proletaryanın **politik** bilinç ve örgütlenme düzeyi teşkil eder.

Bu objektif ve sübjektif şartlar arasında diyalektik ilişkiler vardır. Objektif şartlar, sübjektif şartların ve onları gerçekleştirmek için yapılan mücadelenin **genel çerçevesini** teşkil ederler. Beri yandan, **bu** sübjektif mücadeleye girişilmesi için, objektif şartların hepsinin, tam olarak gerçekleşmiş olması gerekmez. Çünkü proletaryanın muhtelif kesimlerinin gelişmesi eşit değildir; bazı kesimler içinde objektif şartlar tam olarak gerçekleşmeden, diğer kesimlerde (bunlar «öncü» dür) neler için mücadele edilmesi gerektiğinin bilincine varılmış ve bunun için mücadeleye girişilmiş olur. Tarihte hep böyle olmuştur. **Ama** objektif şartlar tam olarak gerçekleşmeden sübjektif şartlar gerçekleştirilemez, **bir;** objektif ve sübjektif şartların **hepsi** gerçekleşmeden **istenilen sonuç** sağlanamaz, **iki.** Bu, objektif şartların daima bilinçli sübjektif faaliyetin genel çerçevesini, dış sınırlarını tâyin etmesinden doğar. **Aksi gerçekleşirse,** yâni başlangıçta objektif sayılan şartlar tamamlanmadan sübjektif sayılan şartların gerçekleştirilebildiği görülür-se, o problem açısından ilk değerlendirmede objektif şartlar **yanlış tesbit edilmiş** demektir.

Proleter devrimcileri ile küçük burjuva radikalleri arasında öncülük konusunda mevcut çelişkinin seyrini ve çözümünü, şu aşamalarda toplamak mümkündür :

1. Emperyalizmin sömürüsü ve politik hâkimiyeti altında bulunan bir ülkede, geniş emekçi kitlelerinin yerli hâkim sınıfları «yüzyılların alışkanlığıyla» izledikleri şartlarda, iki politik akımın, küçük burjuva radikalizminin ve proleter devrimci akımın, **bu sırayla** politika sahnesine çıkmaları;

2. Bilimsel sosyalizmi kullanan proleter devrimcilerinin, o ülke şartları açısından programlarını tesbit etmeleri; **bazı koşullarda** küçük burjuva radikalizminin de kendi programını öğrenme, geliştirme ve daha tutarlı bir hale getirmesini sağlamaları; kendi varlıklarıyla küçük burjuva radikalizmini buna **zorlamaları;**

3. Her iki tarafın da kendi düşüncelerini ortaya koymaları ve çalışmaya koyulmaları sonucu, **politik pratik** içinde, kitle ilişkilerini kurma ve geliştirme süreci içinde, hem kitlelerle, hem birbirleriyle temasa gelmeleri; o aşamada halka benzeri şeyler söylediklerinin farkına vararak politik pratik içinde **güçbirliği** yapmaları; küçük burjuva radikalizminin o toplumda daha uzun ve daha köklü bir geçmişi olduğu için **ve** başlangıçta onların radikalizmi kitlenin düşük bilinç seviyesine daha yakın olduğu için **ve** hâkim sınıflar baş düşman olarak proleter devrimcilerini gördükleri ve en çok onlara yüklendikleri için, **bu aşamada,** küçük burjuva radikallerinin sözlerini daha kolay dinletebilmeleri, daha büyük bir hareket serbestisi sağlamaları ve sağdan sola kaymaya başlayan kitlenin daha çok onları izlemesi;

4. Uzun ve birçok küçük burjuva atılımını ve zigzağını, birçok geri dönüşü ve başarısızlığı kapsayan, ama içinde sosyo - ekonomik birikimin de, bilinç birikiminin de **devamlı** olduğu bir süreç sonunda, proleter devrimcilerinin devamlı sağdan sola kayış içinde olan kitlenin gitgide büyüyen bir kısmını, kendilerini dinlemeye ve izlemeye kazanmaları; proleter devrimcilerinin küçük burjuva radikalleri ile olan güçbirliği ilişkilerinin, bir «dostluk - destek - eleştiri» ilişkisi olmaktan çıkıp, bir «dostluk - öncülük - eleştiri» ilişkisi haline gelmesi;

5. Bu öncülük altında, millî demokratik iktidarı sağlayacak **sınıflararası** güçbirliğinin sağlanması (yâni geniş işçi ve köylü kitlelerinin millî demokratik devrim program ve mücadelesine, işçi ve yoksul köylülerin en ileri kesimlerinin de ileriki aşamaların ve azamî programın da bilincine **kazanılmış** olmaları);

6. **Millî demokratik iktidar ve sonraki aşamalar.**

Yâni:

A. Bir bütün olarak millî demokratik devrim sürecinde, **iki** çeşit güçbirliği vardır: bir **politik akımlar ve gruplar arasında** güçbirliği, bir de sınıflararası güçbirliği. (Aslında her «politik gruplararası» güçbirliğinin bir sınıflararası güçbirliği yönü, her sınıflararası güçbirliğinin de bir «gruplararası güçbirliği» yönü vardır. Ama **birinci** aşamada **birincisi, ikinci** aşamada **ikincisi,** bu ilişkinin **ana** yönünü teşkil eder.) Sınıflararası güçbirliği, millî demokratik devrimin kazanılması için şarttır; bunun özünü, işçi ve köylü kitlelerinin işçi sınıfının öncüsünün arkasında toplanmaları teşkil eder ve bunun gerçekleşmesi, millî demokratik mücadelenin çok ilerlemiş olduğunu ve millî demokratik iktidarın eşiğinde bulunulduğunu gösterir. Sınıflararası güçbirliği gerçekleşmeden ise, uzun bir politik - ideolojik mücadeleden geçmek şarttır; **bunun** başlaması ve yürütülmesi için, küçük burjuva radikalleri

ile politik pratik içinde «gruplar ve örgütlerarası» bir güçbirliğinin ve dayanışmanın, bir «kitleye beraber gidişin ve eylem içinde yanyana ve birbırlerinin imkânlarından yararlanacak şekilde bulunmanın» sağlanması **şarttır.** Proleter devrimcilerinin varlığı, küçük burjuva devrimcilerine bilimsel sosyalizmi bilmedikleri için pek çok olan eksik yanlarını ve hatâlarının bir kısmını gidermek imkânını verir. Küçük burjuva devrimcileri ile yanyana olmak, başlangıçta pek zayıf olan proleter devrimcilerine niyetlerinin samimî olduğunu ispatlamak; emperyalizmin etraflarına ördüğü tecrit duvarını yıkmak; emperyalizmin bazı ideolojik silâhlarını tesirsiz hale getirmek; daha büyük bir kitleye hitap etmek ve kimin daha iyi çalıştığına daha büyük bir kitlenin şahit olmasını sağlamak imkânını verir. Sınıflararası güçbiirliği, bir politik akımlar ve gruplararası güçbirliğinden geçilmeden sağlanamaz.

B. Yukarda altı safha olarak özetlenen sürecin içinde bir yerde, ilk üç aşama içinde bir yerde, proletaryanın öncü kesimi, kendi öz politik örgütüne kavuşur. Bazı şartlar altında bu gecikirse, o zaman bunun sağlanması, hem politik akımlararası güçbirliğinin sağlam temellere oturması, hem de sınıflararası güçbirliğinin ve proletaryanın öncülüğünün sağlanması için gerekli bir sübjektif şart olarak ortaya çıkar. **Bu sübjektif şart sağlanmadan yukardaki 4. aşamanın özü gerçekleştirilemez.** Proletaryanın kendi öz politik örgütüne kavuşması, bundan sonra proleter devrimci akımın bu örgüt aracılığı ve imkânları ile yürütülmesi, **gerek** millî demokratik devrim mücadelesinin **bütünü** içinde, **gerekse** öncülük meselesinin halli sürecinde, **önemli** bir nitelik sıçrayışıdır. Politik akımlar arası güçbirliğinin sağlanması, proletaryanın kendi öz örgütüne kavuşmasının sağlanması, proletaryanın öncülüğünün ve sınıflararası güçbirliğinin sağlanması, millî demokratik iktidarın sağlanması —bunların **hepsi aynı** politik mücadelenin sonuçları ve meyvaları, aynı politik mücadele içinde atılan adımlardır. Bu mücadelenin **özü,** tekrar edelim, kitle ilişkilerini kurmak ve geliştirmek; kitleleri eğitmek, bilinçlendirmek, örgütlemek; kitlelere asgarî ve öncü kesimlerine hem asgarî hem azamî programımızı **eylem içinde** anlatmaktır. Yâni yukarda sayılan dört amaç ve adım için **ayrı ayrı** mücadeleler verilmesi diye birşey yoktur; hepsi aynı tip mücadele içinde ve birbiri peşisıra, belirli nitelik sıçrayışları olarak gerçekleşirler.

III. Proletarya ve Küçük Burjuva Kökenli Proleter Devrimcileri

Bilimsel sosyalist devrim anlayışı, kendinden önceki ve bütün diğer devrim anlayışlarının, politik mücadele anlayışlarının **aksine,** nihaî mücadele ve nihaî mücadele için gerekli yeteneklerden çok, «devrim-öncesi» süreçlerine; bir işi insanlara zorla yaptırmaktan çok, **isteyerek** ve **bilinçle** yapmalarını sağlamak için gerekli yeteneklere; politik-ideolojik hazırlık ve eğitim süreçlerine; inatçı, sabırlı, kitleleri kazanıp örgütlemeye ve onları **bilfiil mücadelede yer almaya sevketmeye yönelik bir devrim anlayışıdır.**

Bilimsel sosyalizmin gelişmesinde bu, «**politik çalışma bütün çalışmanın candamarıdır**» ve «insan, araçlara; politik çalışma, bütün diğer çalışmaya; ideolojik çalışma, bütün diğer politik çalışmaya öncelik taşır» sözleriyle ifade edilmiştir. Devrimci mücadelemizde, kitlelerin önemli kesimlerinin kafalarını ve bütün benliklerini değiştirmeden kazanılan «başarılar», **başarı sayılamaz.**

İdeolojik çalışma da, yalnız kitaplardan okunanları tekrarlamak şeklinde anlaşılmamalıdır. Bilimsel sosyalizmin kitapları, elbette mutlaka incelememiz gereken, bizim anlayışımızın temelinde yatan, mücadelenin yüz yıllık geçmişinin sonuçlarını içeren, en esaslı kaynaklardır. Ama kitle içinde girişeceğimiz ideolojik mücadelede, bu kitaplardan edindiğimiz teorik bilgiyi **doğrudan doğruya değil,** örneklerimizi kitlenin yaşantısından ve onunla birlikte girdiğimiz eylemlerden alarak, kitlenin bildiği, kendi pratiğiyle tanıdığı gerçekler çerçevesinde, onun için önemli olan konularda somutlaştırarak kullanmalı ve kitleye aktarmalıyız. Bu, «kitaplardaki fikirlerle yaşayan fikirler arasındaki ilişkide yaşayan fikirlere öncelik verilmesi» şeklinde anlatılmıştır. Kesinlikle bilimsel sosyalizmin kitaplarının reddi anlamına gelmez. Pratikte, örneğin bir köyde toprak meselesini anlatırken, meseleyi soyut olarak değil, o köyün somut şartları çerçevesinde koymak, koyabilmek anlamına gelir.

Küçük burjuva kökenli proleter devrimcileri, bunu yapabilme, yâni kitleyle anlaşabilme yeteneğini, ancak kitle ilişkileri, kitleyle yanyana mücadele etmek ve onu tanımak süreci içinde kazanırlar.

Bu çeşit bir mücadele için gerekli yetenekler, altı bin yıllık sınıflı toplum döneminin **ve özellikle kapitalizmin** insanlara aşıladığı yeteneklerin **tam tersidir.** Sınıflı toplum ve özellikle kapitalizm, insanlara mücadeleyi «kısa süreli» ve «fizikî bir olay (dar anlamda kavga)» olarak görme alışkanlığını; tembellik ve başarısızlık karşısında kolay yılmayı; küçük başarılarla tatmin olmayı ve gerisini oluruna bırakma hastalığını aşılar. Proleter devrimci mücadele, bütün bunların tam tersi alışkanlık ve yetenekleri gerektirir.

Bu yeteneklerin gelişmesi için gerekli ortamı, proletaryanın dünya çapında ve bir ülke içinde varlığı; bizzat bu yetenekleri de proletaryanın ekonomik - politik mücadelesinin kendisi yaratır. Bu, hem proletaryanın tarihî görevinin başarılmasının **aracını** (proleter devrimci mücadele tarzını), hem de bu tarihî görevin **önemli bir kısmını** (sosyalist insanın vasıflarından bir kısmının yaratılmasını) teşkil eder.

Onun için, özellikle kapitalizm - öncesinin insan karakterinde yarattığı aksaklıklara kapitalizmin bozukluklarının bindiği, [1] emperyalizmin sömü-

---

(1) Gelişmiş kapitalizm, sosyo - ekonomik düzeyde gerçekleştirdiğini, «insan karakteri» düzeyinde de gerçekleştirir. Yâni, kapitalizm - öncesini bütün «iyi» ve «kötü» yanlarıyla yok ederek, yerine kapitalizmin «iyi»

rü alanı olan ülkelerde, bilimsel sosyalizme anahatlarıyla inanmış, küçük burjuva kökenli aydınların mutlaka **kitleyi bulmaları**, emekçi sınıfları ve **özellikle** proletaryayı bulmaları, ondan, küçük burjuva aydınlarına özgü hastalıkları yenmeyi öğrenmeleri **şarttır**. Tek tük kişiler, bu olmadan da mücadeleye faydalı olabilirler. Ama bu olmadan mücadele **bütünüyle başarıya ulaşamaz.**

Lenin, kökünün küçük üretimin dağınık niteliğinde yattığını söylediği, «küçük burjuva devrimciliği» nin özelliklerini şöyle toparlamıştı: «... kolayca devrimci aşırılıklara gider, ama sebat, örgütlenme, disiplin ve dayanıklılık açısından yeteneksizdir... Bu çeşit devrimciliğin kararsızlığı; kısırlığı; çabucak teslimiyete, tembelliğe (ilgisizliğe), fantaziye ve hattâ şu veya bu burjuva «moda» sına karşı «delice» bir tutkunluğa dönüşme eğilimi...» Bunlar, yalnız küçük köylünün devrimci özellikleri değil, aynı zamanda —belirli bir teorik kavrayış tarafından hafifletilmekle beraber— küçük burjuva aydınlarının da politik açıdan kötü yanlarıdır. Yine Lenin şöyle diyor: «Bütün bu gerçeklerin teorik ve soyut bir düzeyde tanınması, devrimci partileri — eski hatâlardan kurtarmaz» (2).

Proletaryanın gerek sosyo-ekonomik, gerek ideolojik-örgütsel düzeyinin gelişmiş kapitalist ülkelerinkinden düşük oluşu; küçük üretimin çok daha yaygın oluşu; genel kültür ve bilgi düzeyinin çok daha küçük oluşu açısından, sömürülen ülkelerin devrimcileri önündeki görev, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki proleter devrimcilerinin önündeki görevden çok daha ağırdır; çok daha uzun ve çetin mücadeleler verilmesini gerektirir (3).

İçinde bulunduğumuz aşamanın uzun bir politik-ideolojik hazırlık ve birikim süreci olduğunu anlamalıyız. Sabırla, bıkmadan, inatla bu işe koyulmalıyız. Devrimi «kısa bir an», «hemen yarın gerçekleştirilebilecek bir şey» olarak düşünmemeliyiz. Her gerçekleştirmek istediğimiz devrimci adıma, önce uzun ve yeterli bir politik ideolojik propaganda sürecini gerektiren bir şey olarak bakmalıyız. Bunu yapmadıkça, kitleler yapmak istediğimiz şeyleri anlamayacak, bizden uzak kalacaklardır. Bundan ötürü kitleleri suçlayamayız.

Bilimsel sosyalizmde, kitleye herhangi bir şeyi «zorla yaptırmak» veya «kitleye emrivâki» yapmak» diye birşey yoktur. Öncü, bir eylemde kendisini izleyen kitlenin **her ferdinin** o eyleme **bilerek, isteyerek, bilinçli olarak** ve **o eylemin bütün muhtemel sonuçlarına katlanmayı göze alarak** katılma-

---

ve «kötü» yanlarını koyar. Azgelişmiş kapitalizmde, kapitalizmin «kötü» yanları; kapitalizm-öncesinin «iyi» yanlarını yokeder. Kapitalizm-öncesinin «kötü» yanları, kapitalizmin tarih açısından «iyi» yanlarının gelişmesini engeller. Ortaya, her iki sınıflı toplum aşamasının en kötü yanlarını toplayan bir sosyo-ekonomik yapı ve (bu yapıya uyan) bir «insan karakteri» çıkar.

(2) Lenin, **«Left-Wing» Communism, Au Infantile Disorder** (International Publishers, New York, 1940), s. 17. Bu pasaj tarafımızdan çevrilmiştir.

sını sağlamalıdır. Başka türlü proleter öncülüğü, başka türlü kitle sevgisi ve kitle inancı olamaz. Aksi, daima kötü sonuçlar doğurur.

Belirli bir eylem, bir küçük nitelik sıçrayışıyla **önceki** ideolojik - politik propaganda ve hazırlık süreci, diyalektik bir **bütünlük** içindedirler. Bu hazırlayıcı ön - sürecin «hakkı verilmeden» yapılan eylemler, özlerinden boşalmış **biçimsel** «başarılar» olarak kalırlar; o temel üzerinde yeni bir mücadele düzeyine geçmek imkânsız olur. Mesele, yalnız bir işin «başarılması» değil, **doğru** bir politik çizgi ve mücadele tarzının **sonucu olarak** başarılmasıdır.

Herşeyden önce, küçük burjuva kökenli proleter devrimcilerinin, **«kitlelere öğretmeden önce kitlelerden öğrenmeleri gerektiğini»** kavramalıyız. Kitle ilişkilerini kurmak ve geliştirmek işini, politik - ideolojik propagandaya dört elle sarılmakla birlikte yürütmemiz gerekir.

Her işe proleter devrimci mücadele anlayışını bilimsel sosyalist teoriyle kaynaştırarak getirmedikçe, elde ettiğimiz bütün başarılar yeni birer şafak değil, olsa olsa şüpheli ve ne sakladığı bilinmiyen birer alacakaranlık olacaktır.

---

(3) Beri yandan, yukarda birinci kısımda anlattığımız meseleler açısından, sömürülen ülkeler devrime daha yakındır.

lenin'in doğu'daki devrimci fırtınalar üzerine öngürüsü

(asya dünya devrimci fırtınalarının yeni bir kaynağıdır)

Oportünistler, henüz «sosyal barış»ı övmeğe ve «demokrasi» altında fırtınaların beyhudeliğini belirtmeğe doyamadan Asya'da büyük dünya fırtınalarının yeni bir kaynağı ortaya çıktı. Rus devriminin ardından Türk, İran ve Çin devrimleri geldi. İşte şimdi yaşadığımız, bu fırtınalar ve onların Avrupa'daki «tepkileri» devridir. Karşısında çeşitli «uygar» sırtlanların dişlerini gıcırdattıkları büyük Çin Cumhuriyetinin kaderi ne olursa olsun, dünyada hiç bir kuvvet Asya'da eski serfliği geri getiremez veya Asyaî ve yarı-Asyaî ülkelerde halk kitlelerinin kahraman demokrasisini ortadan kaldıramaz.

Kitle mücadelesinin hazırlık ve gelişme şartlarına gereken dikkati vermeyen bazı kimseler Avrupa'da kapitalizme karşı belirleyici mücadelenin uzayan gecikmeleri yüzünden ümitsizliğe ve anarşizme sürüklenmişlerdi. Biz şimdi bu anarşist ümitsizliğin ne kadar miyop ve korkak olduğunu görebiliyoruz.

Sekizyüz milyonluk nüfusu ile Asya'nın bu aynı Avrupaî idealler için mücadeleye girmiş olması bize ümitsizlik değil, cesaret aşılamalıdır.

Asyaî devrimler liberalizmin aynı belkemiksizliğini ve aşağılığını demokratik kitlelerin özgürlüğünün aynı olağanüstü önemini ve proletarya ile burjuvazinin her çeşidi arasında aynı kesin ayırımı ortaya çıkarmıştır. Hem Avrupa'nın hem de Asya'nın tecrübesinden sonra, artık kim sınıfsal-**olmayan** politikadan ve sınıfsal-**olmayan** sosyalizmden söz etmeye kalkarsa hemen bir kafesin içine konulmayı ve Avustralya kangrusunun yanısıra teşhir edilmeyi haketmiş demektir.

Asya'dan sonra, Asyaî yolda olmamakla beraber Avrupa da kımıldanmaya başlamıştır. 1872-1904 arasının «barış» dönemi asla geri gelmemek üzere, geçip gitmiştir. Hayat pahalılığının artışı ve tröstlerin baskısı ekonomik mücadelenin liberalizmin en çok yozlaştırdığı İngiliz işçilerini bile uyandıran görülmemiş bir yoğunluk kazanmasına yol açmaktadır. Gözlerimizin önünde o en «inatçı» burjuva-Junker ülkede, Almanya'da bile bir siyasî buhran gelişmektedir. Delicesine silâhlanma ve emperyalist politika çağdaş Avrupa'ya, her şeyden çok bir barut fıçısına benzeyen bir «sosyal barış» getirmektedir. Ve aynı zamanda **bütün** burjuva partilerinin çürüyüşü ve proletaryanın olgunlaşması durmaksızın ilerlemektedir.

Marksizmin ortaya çıkışından bu yana, dünya tarihinin üç büyük devresinden her biri ona yeni kanıtlamalar ve yeni zaferler getirmiştir. Ama şimdi içine girmekte olduğumuz tarihî devirde, proletaryanın doktrini olarak marksizmi daha da büyük bir zafer beklemektedir.

1 Mart 1913
V. I. Lenin'in «Karl Marx'ın Doktrininin Tarihî Kaderi» adlı eserinden seçme.

geri avrupa ve ileri asya

Bu sözlerin bir araya gelmesi çelişmeli görünür. Avrupa'nın ileri ve Asya'nın geri olduğunu kim bilmez? Fakat bu yazıya başlık olarak alınan sözler acı bir gerçeği içermektedir.

Son derece gelişmiş makina sanayii ile, zengin eksiksiz kültürü ve kurumları ile uygar ve ileri Avrupa'da, proletaryanın gücünün büyüyüş ve artışı korkusundan, yöneten burjuvazinin geri, ölüme mahkûm ve orta çağ'a ait her şeyi desteklediği tarihî bir ana ulaşılmıştır. Ölüme mahkûm burjuvazi yıkılmaya yüz tutmuş ücretli köleliği koruma çabasıyla bütün işe yaramaz ve günü geçmiş güçlerle birleşmektedir.

İleri Avrupa, geri olan her şeyi destekleyen bir burjuvazi tarafından yönetilmektedir. Günümüzde Avrupa, burjuvazi **sayesinde** değil ona **rağmen** ileridir, çünkü yalnızca proletarya daha iyi bir gelecek için milyonlarca kişilik bir savaşçı ordusunu arttırmakta, yalnızca o geriliğe, vahşete, ayrıcalığa köleliğe ve insanın insan tarafından aşağılanmasına karşı uzlaşmaz düşmanlığı korumakta ve sürdürmektedir.

«İleri» Avrupa'da **tek ileri** sınıf proletarya'dır. Öte yandan, bugünün burjuvazisi, ölmekte olan kapitalist köleliği koruyabilmek için vahşet, gaddarlık ve cinayet alanında sonuna kadar gitmeye hazırdır.

Ve **bütün** Avrupa burjuvazisinin çürüyüşüne, malî daleveracıların ve kapitalist dolandırıcıların bencil hedefleri uğruna Asya'da **gericiliğe** sağladığı destekten daha çarpıcı bir örnek sunulamaz.

Asya'nın her yerinde büyük bir demokratik hareket gelişiyor, yayılıyor ve güçleniyor. Asya'da burjuvazi **hâlâ** gericiliğe karşı halkın yanında saf tutmaktadır. **Yüzmilyonlarca** insan hayata, aydınlığa ve özgürlüğe gözlerini açıyor. Bu dünya hareketi, kollektivizme giden yolun demokrasiden geçtiğini bilen tüm sınıf bilincine varmış işçilerin yüreklerinde ne büyük bir sevinç doğuruyor! Bütün namuslu demokratlar genç Asya'ya ne büyük bir yakınlık duyuyor!

Ya «ileri» Avrupa? Çin'i soymakta ve Çin'deki demokrasi düşmanlarına, özgürlük düşmanlarına yardım etmektedir!

İşte basit fakat öğretici küçük bir hesap. Yeni Çin ikrazı, Çin demokrasisine **karşı** netice vermiştir: «Avrupa» askerî bir diktatörlük hazırlıyan Yuan Şi-kay'dan yanadır. Neden ondan yanadır? Çünkü bu, kârlı bir iştir. İkraz yüzde 84 faizle, 250 milyon ruble olarak kararlaştırılmıştır. Bu «Avrupa» burjuvazisi Çinlilere 210 milyon ruble ödeyecek, fakat halktan 225 milyon ruble alacak demektir. İşte size bir çırpıda, birkaç hafta içinde 15 milyon rublelik temiz bir kâr! Gerçekten «temiz» kâr, değil mi?

Ama ya Çin halkı borcu tanımazsa ne olacaktır? Çin, ne de olsa bir cumhuriyettir ve parlamentodaki çoğunluk borca **karşıdır.**

Eh, o zaman «ileri» Avrupa «uygarlık», «düzen», «kültür», «anavatan» diye haykıracaktır! Sonra **silâhları** harekete geçirecek ve maceracı, hain ve gericiliğin dostu Yuan Şi-kay ile ittifak halinde «geri» Asya'nın cumhuriyetini ezecektir.

Avrupa'nın bütün yönetici kuvvetleri, bütün Avrupa burjuvazisi, Çin'de gericiliğin ve ortaçağın bütün kuvvetleri ile ittifak halindedir.

Ama bütün genç Asya, yani Asya'daki yüzmilyonlarca emekçi, uygar ülkelerin proletaryasında güvenilir bir müttefike sahiptir. Dünyada hiç bir kuvvet, onun hem Avrupa halklarını hem de Asya halklarını kurtaracak zaferini engelleyemez.

18 Mayıs 1913

asya'nın uyanışı

Çin'in çağlar boyu onulmaz duraganlık için tipik bir ülke sayılması çok mu gerilerdedir? Bugün Çin kaynayan bir siyasî faaliyet ülkesi, doğurgan bir toplumsal hareketin ve demokratik bir kabarışın sahnesidir. Rusya'da 1905 hareketinden sonra, demokratik devrim bütün Asya'ya —Türkiye'ye, İran'a, Çin'e— yayıldı. İngiliz Hindistanı'nda maya kabarmaktadır.

Önemli bir gelişme devrimci demokratik hareketin Hollanda'nın Doğu Hint adalarına, Cava'ya ve nüfusu kırk milyonu bulan diğer Hollanda sömürgelerine yayılmasıdır.

Bu hareket aralarında İslâm bayrağı altında milliyetçi bir hareketin geliştiği Cava halk kitleleri tarafından sürdürülmektedir, bir. Kapitalizmin gelişmesinin doğurduğu yerli aydın zümre tarafından sürdürülmektedir, iki. Bu yerli aydın zümre, Hollanda'nın Doğu Hint adaları için özgürlük talep eden yerleşmiş Avrupalılardan kuruludur. Üçüncüsü, bu hareket kendi ülkelerinin devrimci hareketini buraya taşımış olan Cava ve diğer adalardaki oldukça büyük Çinli nüfus tarafından sürdürülmektedir.

Hollandalı marksist Van Ravesteyn Hollanda'nın Doğu Hint adalarının bu uyanışını anlatırken, Hollanda hükûmetinin çağlar boyu sürdürdüğü despotluğun ve zulmün artık yerli halk kitlelerinden kararlı direnme ve protesto ile karşılaşmakta olduğuna işaret etmektedir.

Bir devrim öncesi devrenin bilinen olayları başlamıştır: Birlik'ler ve partiler şaşılacak bir hızla kurulmaktadır. Hükûmet onları yasaklamakla yalnızca öfkeyi körüklemekte ve hareketin gelişmesini hızlandırmaktadır.

Örneğin, geçenlerde tüzüğü ve programı, bağımsızlık için mücadeleden söz ettiği için «Hint Partisi» ni (1) lağvetti. Hollanda Derzimorda'ları (2) (lâf aramızda, papazların ve liberallerin onayıyla —Avrupa liberalizmi köküne kadar çürümüştür!—) bu ibareyi Hollanda'dan ayrılmak yolunda cinayî bir girişim olarak gördüler! Lağvedilen parti elbette başka bir ad altında tekrar ortaya çıktı.

Cava'da yerli halkın Millî Birliği kurulmuştur. Daha şimdiden seksen bin üyesi vardır ve kitle mitingleri yapmaktadır. Demokratik hareketin büyümesini durdurmanın yolu yoktur.

Dünya kapitalizmi ve Rusya'daki 1905 hareketi nihayet Asya'yı uyandırmıştır. Ezilmiş ve cehaletin karanlığında bırakılmış yüzmilyonlar ortaçağ duraganlığından yeni bir hayata uyanmışlardır ve temel insan hakları ve demokrasi uğruna savaşmak için doğrulmaktadırlar.

İleri ülkelerin işçileri kurtuluş hareketinin bütün çeşitli şekilleriyle dünyanın her yerinde bu güçlü gelişmesini ilgiyle ve ondan ilham alarak izliyorlar. İşçi hareketinin gücünden ürken Avrupa burjuvazisi kendisini gericiliğin, militarizmin, ruhbanlığın ve cehalet savunuculuğunun kollarına atmaktadır. Ama Avrupa ülkelerinin proletaryası ve genç Asya demokrasisi kendi gücünü tam olarak güvenle ve kitlelere sarsılmaz bir inançla bu çürümüş ve yoz burjuvazinin yerini almak için ilerlemektedir.

Asya'nın uyanışı ve Avrupa'nın ileri proletaryasının iktidar mücadelesinin başlangıcı bu yüzyılın başlarında açılan dünya tarihindeki yeni bir devrin işaretleridir.

7 Mayıs 1913

doğu halkları bütün dünyanın kaderinin tayinine katılıyorlar

Doğu'nun halk yığınlarının bağımsız olarak, yeni bir hayatın kurucuları olarak doğrulacaklarını biliyoruz; çünkü Doğu'da yüzmilyonlarca insan, bugüne kadar uluslararası emperyalist politikanın konusu olan ve sadece kapitalist kültür ve uygarlık için bir gübre olarak mevcut olan bağım-

(1) Doğu Hint Adaları Partisine atıf yapılmaktadır.
(2) Derzimorda, Gogol'ün **Müfettiş** adlı oyunundaki zorba bir polisin adıdır.

lı, ayrıcalıksız ülkelerin halklarıdır. Ve sömürgelere manda dağıtmaktan söz edildiği zaman, bunun, yağma ve soygun için manda dağıtmak olduğunu, dünya nüfusunun çoğunluğunu sömürme hakkını dünya nüfusunun küçük bir azınlığına dağıtmak demek olduğunu iyi biliyoruz. Bağımsız bir devrimci kuvveti temsil edemediği için, o zamana kadar tarihî ilerlemenin tamamen dışında kalmış olan o çoğunluk, bildiğimiz gibi, yirminci yüzyılın başında oynadığı pasif role son verdi. 1905'i Türkiye, İran ve Çin'de devrimlerin izlediğini ve Hindistan'da devrimci bir hareketin geliştiğini biliyoruz. Aynı şekilde, emperyalist savaş devrimci hareketin gelişmesine katkıda bulundu, çünkü Avrupalı emperyalistlerin mücadelesine sömürge halkları koca alaylar halinde katılmak zorunda kaldılar. Emperyalist savaş Doğu'yu da ayaklandırdı ve Doğu'nun halklarını uluslararası politika alanına soktu. İngiltere ve Fransa sömürge halklarını silâhlandırdı ve onların askerî tekniği ve modern makinaları tanımalarına yardımcı oldu. Sömürge halkları bu bilgiyi emperyalistlere karşı kullanacaklardır. Çağdaş devrimde Doğu'nun uyanışı dönemini, bütün Doğu halklarının bütün dünyanın kaderinin tayinine katıldıkları ve başkalarının onların sırtlarından zenginleşmesi için bir araç olmaktan çıktıkları bir dönem izliyor. Doğu halkları pratik eylem ihtiyacının bütün insanlığın kaderinin çizilmesinde tüm ulusların yer alması ihtiyacının farkına varıyorlar.

20 Aralık 1919
V. İ. Lenin'in «Doğu Halkları Komünist Örgütleri Rusya İkinci Millî Kongresinde Konuşma» sından seçme.

(emekçi yığınlar dünya devriminin önümüzdeki dönemlerinde çok önemli bir devrimci rol oynayacakladır)

Dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu meydana getiren sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin emekçi yığınları, özellikle Rusya, Türkiye, İran ve Çin'de olan devrimlerin bir neticesi olarak, yirminci yüzyılın başlarında siyasî hayata uyandılar. İkinci ve İki-Buçuk Enternasyonalin liderleri dahil, Avrupa ve Amerika'nın eğitim görmüş darkafalıları tarafından bu hâlâ daha inatla hiçe sayıldığı halde, 1914-1918 emperyalist savaşı ve Rusya'da Sovyet iktidarı, emekçi yığınlarını ilk defa ve bir daha silinmemek üzere dünya politikasında ve emperyalizmin devrimci bir şekilde yıkılışında faal bir unsur haline getirmektedir. İngiliz Hindistanı bu ülkelerin başında gelir ve orada, bir yandan sanayi ve demiryolları proletaryası gittikçe daha büyü-

dükçe, ve öte yandan, gittikçe daha sık olarak katliamlara (Armitsar) halkın sopadan geçirilmesine, vs. başvuran, İngilizlerin terörü artan bir şekilde vahşileştikçe, devrim gittikçe daha büyük bir hızla gelişmektedir.

....

Burada sömürgelerdeki hareketin önemi üzerinde de durmak istiyorum. Bu açıdan, bütün eski partilerde, İkinci ve İki-Buçuk Enternasyonalin bütün burjuva ve küçük burjuva işçi partilerinde, eski duygusal anlayışın kalıntılarına tanık oluruz; onlar, gerçekten, sömürgelerin ve yarı-sömürgelerin ezilen halklarına büyük bir yakınlık duygusuyla doludurlar. Sömürge ülkelerdeki hareket onlar tarafından, hâlâ daha önemsiz, millî ve tamamen barışçı bir hareket olarak görülmektedir. Ancak, durum bu değildir. Yirminci yüzyılın başından bu yana bu alanda büyük değişmeler olmuştur; milyonlar ve yüzmilyonlar —gerçekten dünya nüfusunun ezici çoğunluğu— şimdi bağımsız ve aktif bir devrimci kuvvet olarak ortaya çıkmaktadır. Ve şurası son derece açıktır ki, dünya devriminin önümüzdeki belirleyici savaşları, başlangıçta millî kurtuluşu hedef alan dünya nüfusunun çoğunluğunun hareketi, kapitalizme ve emperyalizme karşı dönecek ve belki de, umduğumuzdan çok daha devrimci bir rol oynayacaktır. Enternasyonalimizde ilk defa bu mücadelenin hazırlığına doğru ilerleyişimiz, üzerinde durulması gereken önemli bir husustur. Elbette ki, bu geniş alan içinde güçlükler çok daha büyüktür, ama ne var ki, hareket ilerlemektedir ve emekçi halk yığınları, sömürge ülkelerdeki köylüler, hâlâ daha geri olmalarına rağmen, dünya devriminin önümüzdeki dönemlerinde çok önemli bir devrimci rol oynayacaklardır.

1921

V. İ. Lenin'in «Komünist Enternasyonal'in Üçüncü Kongresi, 22 Haziran - 12 Temmuz, 1921» adlı makalesinden seçme.